

3593

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Բ

491.99-8

Ե-89

87

FEB 20 02

Заданъ. Событій

Г. 1811 года.

38

Տար. 1889 թվական

344/87

45-1889

491-89-8
5-89

ԵՐԿՐՈՐԴ

պ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ

ԴՊՐՈՑԱՑ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԱՑ ՀԱՄԱՐ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۱۷ ربیع الآخر ۲۰۴ و ۳۰ کانون اول
۳۰۲ تاریخلی و ۹۹۷ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر
و مصارفی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولته رق طبع اولمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՈԹԱՃԵԱՆ

ՖԻՆԱՆՑԱԳԼԱՐ ԵՑԴՈՒՇՈՒ ՆՈՒՄԵՐՈ ԶԾ

1889

8405
~~8405~~

2010

24354-42

ՅԱՌԱԶԱԲԱՆ

Հայերէն ընթերցարանին առաջին տպագրութիւնը հատած ըլլալով և նոր տպագրութեան մը պէտքն զգալով՝ պատշաժ թուեցաւ զայն երկու գիրքի վերածել որոնց առաջինը՝ Երկրորդ, և միւսը Երրորդ ընթերցարան պիտի կոչուի: Երկրորդ ընթերցարանը նորավարժ համբաւեաց համար պիտի ըլլայ: Թէև անհնար է Հայերէն լեզուաւարճավանկ բառերով ընթերցարան մը շինել, ինչպէս է Մնդղիերէն լեզուին մէջ, սակայն պատմութեանց մէջ այնպիսի բառեր գործածուած են որ դիւրաւ կը հասկցուին: Իւրաքանչիւր դասին սկիզբը հեղելու համար բառեր՝ և ամէն դասին վերջը հարցումներ կան որոնք կրնան նպաստել դասատուին հասկընալու թէ աշակերտը դասն աղէկ սորված և միտքը պահած է:

3394-55

ԲԵՆՈՅԵ

ԵՐԿՐՈՐԴ
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՄԱՆ ԿԱՆ Ց

Գ Ա Ս Ի

Կացին	Ընծայ	Գործիք	Պարտէզ
Սաստիկ	Միջոց	Եկուր	Զաւակ
Ուրախ	Հաղար	Ազնիւ	Արժէք
Կեօսս	Պտուղ	Ոսկի	Արծաթ

Ճ Շ Մ Ա Ր Տ Ա Խ Օ Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

1. Ազնուականի վեց տարեկան տղայ մը իր մէկ բարեկամէն կացին մը ընծայ առաւ, և շատ ուրախանալով այս իր նոր գործիքին վրայ, առջևն ելածը կը կտրէր, կը կտտրէր: Պարտէզը մտաւ ու կացինին սրութիւնը փորձելու համար անանկ զարկաւ կեռասի ծառի մը որ ծառը բոլորովին զլասուեցաւ:

2. Հետեւեալ առաւօտուն հայրը, երբ պարտէզ իջաւ ու տեսաւ որ իր սիրելի ծառը կտրուած էր, սաստիկ բարկացաւ, և հարցունց թէ ո՛վ կտրած էր այն ծառը: Այս մի-

Նոցին տղան կացինը ձեռքը պարտէզ իջաւ :
Հայրը կացինը որ տեսաւ հասկցաւ թէ ծառն
անով կտրուած էր :

3. « Գէորդ , » ըսաւ հայրը , « ո՞վ կտրեց այս
գեղեցիկ կեռասենին որ ես այնչափ կը սի-
րէի : » Գէորդ քիչ մը տարակուսելէն ետքը՝
քաջութեամբ ըսաւ , « Գիտես , սիրելի հայր ,
որ ես բնաւ սուտ չեմ խօսիր , ես կտրեցի
ատ ծառը ձեռքիս կացինովը : »

4. Հայրը ձեռքերը տարածելով ըսաւ ,
« Եկուր գիրկս , զաւակս , ուրախ եմ ծառս
կտրելուդ համար , հազարապատիկ հատու-
ցում ըրիր ինձի հիմա ճշմարտութիւնը խօ-
սելովդ : Զաւկիս վրայ այսպիսի ագնիւ ա-
ռաքինութիւն մը տեսնելս հազար կեռասի
ծառէ աւելի արժէք ունի իմ առջևս , թէև
ծաղիկն արծաթ և պտուղները ոսկի ըլլային : »
Այս տղան Ամերիկայի առաջին նախագահն
եղաւ , երբ Ամերիկացիք ազատութիւն ձեռք
ձգեցին :

Հարցումներ : 1. Աղնուականի տղայ մը իր բարեկա-
մէն ի՞նչ առաւ : Անով ի՞նչ ըրաւ : 2. Հայրն ի՞նչ
ըսաւ : 3. Գէորդ հօրը ի՞նչ պատասխան տուաւ : 4.
Գէորդին անկեղծ պատասխանին վրայ հայրն ի՞նչ
ըսաւ անոր : Յետոյ Գէորդ ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս Զ

Սովոր	Դրացի	Երթալ	Յորեն
Գողնալ	Տղայ	Տարաւ	Տոպրակ
Նայել	Աղէկ	Ըսաւ	Մնաց
Կարծել	Աստուած	Պահել	Դարձաւ

ԳՈՂԻ ՄԸ ՏՂԱ Յ

1. Մարդուն մէկը սովոր էր դրացւոյն
արան երթալ ցորեն գողնալու : Օր մը ու-
թը տարեկան տղան հետն առաւ , և սոպ-
րակն անոր ձեռքը տալով սկսաւ ասդին ան-
դին նայել թէ արդեօք տեսնող մը կայ :
Աղէկ մը նայելէն ետքը , երբ տեսաւ որ մարդ-
չկայ , սոպրակը տղուն ձեռքէն առնելով
սկսաւ իր մեղանչական գործքը կատարելու :

2. « Հայր , » ըսաւ տղան , « տեղ մ'ալ
մնաց որ մոռցար նայելու : » Մարդը վախ-
նալով սոպրակը գետինը դրաւ ու ըսաւ ,
« Ո՞ր կողմը , աղայ , » կարծելով թէ իրեն մօտ
մէկը կար : Տղան պատասխանեց թէ , « Դէպ
երկինք նայելու մոռցար որ իմանայիր թէ
Աստուած քեզ կը տեսնէ : »

3. Այս աստուածավախ տղուն յանդիմա-
նական խօսքն այնպէս ազդեց հօրը որ ան-
միջապէս տուն դարձաւ , և մէյ մ'ալ գո-
ղութեան չղնաց , միտքը պահելով իր որդիէն

սորված սա ճշմարտութիւնը թէ, Աստուծոյ ամենատես աչքը մեզ միշտ կը տեսնէ :

Հարցումներ: 1. Մարդուն մէկն ի՞նչ ընել սովոր էր: Օր մը հետը զո՞վ առաւ, եւ ի՞նչ տուաւ անոր: Յետոյ ի՞նչ ըրաւ: 2. Տղան ի՞նչ ըսաւ: 3. Հայրն ի՞նչ ըրաւ, եւ ի՞նչ ճշմարտութիւն սորվեցաւ:

Գ Ա Ս 3

Գիպուած	Արծիւ	Երբեմն	Երեք
Խրճիթ	Ոչխար	Առտու	Ատեն
Պարապ	Կորուստ	Ուրախ	Խնդալ
Զաւակ	Գուցէ	Թռչուն	Որսորդ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ ՊԱՏԱՀԱԾ ՎՏԱՆԳԸ

1. Իտալիոյ Ալպեան լեռներուն կողմերը լեռնաբնակ ընտանիքի մը մէջ պատահած հետևեալ գիպուածը կը ցուցնէ թէ արծիւն ինչ գիշատիչ բնութիւն ունի, և թէ երբեմն ինչ համարձակ որսորդութիւններ կ'ընէ:

2. Գիւղացի մը՝ կնկանը և երեք զաւկնեւորուն հետ դաշտ ելած էր խրճիթի մէջ բնակելու, և իր ոչխարները խտաւէտ լեռան մը վրայ արածելու: Այս մարդուն մեծ տղան որ ութը տարեկան էր, պակասամիտ էր. երկ-

րորդը՝ որ հինգ տարու էր, համր էր. և երրորդը դեռ լեզու չելած տղայ մըն էր:

3. Առտու մը այնպէս պատահեցաւ որ տըղոց մայրն իր ամենէն պզտիկ զաւակը միւս ներուն յանձնեց որ հող տանին. և երեքը մէկտեղ ասդին անդին պտրտելով խրճիթէն բաւական հեռացան: Քիչ մը ետքը, երբ մայրը զանոնք փնտռելու գնաց, երկու մեծը գտաւ, սակայն պզտիկ տղուն հետքն անգամ չտեսաւ:

4. Պակասամիտ տղան անպատմելի ուրախութեան մէջ կ'երևէր, երբ համրը շփոթած ահուգողի նշաններ կը ցուցնէր: Խռովեալ մայրն ի զուր ջանաց հասկնալ թէ արդեօք ի՞նչ պատահած էր կորսուած զաւկին: Մէկուն ուրախութենէն և միւսին իրարանցումէն կնիկը բան մը չէր կրնար հասկնալ: Համր տղան զրեթէ խելքը կորսնցուցած էր, սակայն ապուշտղուն ցուցուցած անսովոր ուրախութենէն բան մը պատահած կ'երևէր: Կը ցատքտէր, կը խնդար ու կերպ կերպ շարժումներ կ'ընէր, նման անոր որ իր ամենէն աւելի սիրած բանը ձեռք կը ձգէ:

5. Սակայն ասիկա քիչ մը մխիթարութիւն եղաւ խեղճ կնկան, քանզի կարծեց թէ ազգականներէն կամ ծանօթներէն մին տղոց պատահելով պզտիկ տղան տուն տարած էր:

իրիկուն եղաւ, գիշերն անցաւ. սակայն կորտուած զաւկին վրայով ուրախարար լուր մը չեղաւ:

6. Հետեւեալ օրը հայրն ու մայրը տղան փնտռելու ելլելով՝ տեսան որ արծիւ մը թռչելով կ'անցնէր: Ապուշ տղան թռչունը տեսածին պէս, առաջուան պէս անհեղեղ շարժումներ ըրաւ. իսկ համբը անուգողով վազելով հօրը փաթթուեցաւ: Անտեսն անոնց միտքն ինկաւ թէ գուցէ այն գիշատիչ թռչունը յափշտակած էր պղտիկ տղան, և թէ պակասամտին ուրախութեան պատճառը սա էր որ ազատած էր անկէ որուն վրայ այնչափ կը նախանձէր:

7. Այս դէպքը պատահած օրուան ատուն Ալպեան լեռներուն որսորդներէն մին արծուի բունի մը մօտ իջած, անոր դարձած ատեն զայն զարնելու նպատակաւ հոն կը սպասէր: Երկար ատեն սպասելէն ետքը, ինչպէս որ հմուտ որսորդներուն սովորութիւնն է ընել, տեսաւ որ արծիւը ծանր ծանր թռչելով դէպ այն ժայռը կու գար, որուն ետև ինք պահուրտած էր:

8. Երևակայէ թէ ինչպէս շփոթեցաւ մարդը, երբ թռչունը մօտենալուն պէս լալու ձայն առաւ, և մէյ մ'ալ տեսաւ որ արծուին մագիշներէն պղտիկ տղայ մը կախուած էր:

Միտքը դրաւ որ թռչունը բոյնը հասածին պէս զարնէ թէև տղան ալ զարնուի: Աւելի աղէկ սեպեց որ տղան զարնուի, քան թէ թող տալ որ այն գիշատիչ թռչունէն պատուուելով մեռնի:

9. Լուիկ աղօթքով և անվրդով հրացանը թռչնոյն ուղղելով պարպեց զայն: Գնտակը ուղղակի արծուին սրտէն անցաւ, ու վայրկեան մը ետքը այս քաջ որսորդն անպատմելի ուրախութեամբ տղան բոյնին մէջէն առաւ և ետ դարձաւ:

10. Արծուին մագիշներէն ողորմելի տղուն մէկ թեւն ու կուշտը չարաչար վիրաւորուած էին, սակայն վէրքերը մահացու չէին, և տղուն կորսուելէն քսանուչորս ժամ ետքը այս քաջ որսորդը մանուկն իր մօրը գիրկը դարձուց, և անոր վշտահար ու անմխիթար սիրտը անպատմելի ուրախութեամբ լեցուց:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ի՞նչ թռչնոյ վրայ է: 2. Գիւղացին քանի՞ որդի ունէր, և ի՞նչ էին: 3. Ո՞րը կորսուեցաւ: 4. Համբ տղան ի՞նչ ըրաւ. պակասամիտն ինչ ըրաւ: 5. Անոնց մայրն ի՞նչ խորհեցաւ: 6. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ: 7. Որսորդն ի՞նչ տեսաւ: 8. Ինչո՞ւ շփոթեցաւ, և միտքն ի՞նչ ընել դրաւ: 9. Ի՞նչ ըրաւ: 10. Տղան շատ մշասուած է՞ր, և որսորդը ո՞ւր տարաւ զանի:

Գ Ա Ս 4

Խաղալ	Սիրել	Աղէկ	Անոնք
Ուրիշ	Մեծնալ	Իսկոյն	Վնաս
Քանի	Ամէն	Կանոն	Մարդիկ
Անանկ	Փոխուիլ	Թեթեւ	Մարմին

ՏՂԱՔ ԻՆՉՊԵՍ ԽԱՂԱԼՈՒ ԵՆ

1. Տղաք միշտ խաղալ կը սիրեն. ասիկա գէշ բան չէ, աղէկ է, եթէ անոնք վաշելուչ կերպով և առանց կռուոյ կը խաղան: Շատ անգամ տեսած էք գառնուկներու և ուրիշ կենդանիներու խաղալը. Աստուած զանոնք այնպէս ըրած է որ վազելով, ցատքը տերով մեծնան և զօրանան: Տղաք ալ այնպէս են. մարմնավարժութիւն պէտք է անոնց: Բայց երբ կը խաղաք, շատ զգուշութիւն ընելու էք որ չբարկանաք, անվայել խօսքեր չըսէք:

2. Ո՛րչափ անգամ տեսած եմ որ տղոց խաղացած ատեն, տղայ մը որուն ոտքը կամ ձեռքը կամ գլուխը քիչ մը կը վնասուի, իսկոյն կը բարկանայ, այն թեթեւ վնասը պատճառող տղուն ետեւէն կ'իյնայ, անոր կը զարնէ հայհոյական խօսքեր ըսելով, թէպէտ այն տղան տգիտութեամբ ըրաւ և մտք չունէր անոր վնաս ընելու: Ասիկա ամօթ է, այն որ

կը խաղայ, խաղին մէջ կրած վնասներուն թող համբերէ առանց բարկութեան:

3. Շատ անգամ ալ տեսած եմ որ խաղին մէջ քանի մը տղաք կ'ուզեն ճիշդ իրենց հաճելի եղած բանն ընել կամ խաղալ. ամէն մէկը կ'ուզէ իր կամքը կատարել, ասոր համար հակառակութիւն կ'ելլէ անոնց մէջ և խաղը կռուոյ կը փոխուի: Ասիկա ալ ամօթ է և քրիստոսի հրամանին դէմ է:

4. Ամենէն աղէկ կանոնը քրիստոսի տուածն է, և այս կանոնը յիշեցէք թէ խաղի ատեն և թէ ուրիշ ժամանակներ, այսինքն թէ «Ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք անոնց անանկ ըրէք:»

Հարցումներ: 1. Տղաք ինչպէս խաղալու են: 2. Խաղացած ատեն երբեմն ինչպէս կը վարուի: 3. Խաղը երբեմն ինչպէս կռուոյ կը փոխուի: 4. Ամենէն աղէկ կանոնը ինչ է:

Գ Ա Ս 5

Պզտիկ	Աղջիկ	Քաղաք	Փակչիլ
Փողոց	Վազել	Դերձակ	Անուն
Քանդի	Խանութ	Հարցուց	Վստահ
Աստուած	Քնդի	Աղօթք	Հեռու

ՊԶՏԻԿ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԿՈՐՍՈՒԻԼԸ ԵՒ ԳՏՆՈՒԻԼԸ
 1. Պզտիկ աղջիկ մը կար որ մեծ քաղքի մը մէջ կը բնակէր: Այս աղջիկը փոքր շուն մը

ունէր որ օր մը տունէն փախչելով փողոցնէրուն մէջ կը վազէր . աղջիկն ալ անոր ետեւէն վազեց որ բռնէ զանիկա, բայց շունը կը փախչէր անկէ :

2. Վերջապէս աղջիկը շատ վազելէն, պտըտելէն և դառնալէն ետքը, շունը բռնեց, բայց երբ ետ դարձաւ, չկրցաւ իր տունը գտնել, քանզի շատ հեռու գացած և օտար թաղի մէջ ինկած էր : Մանչ մը անոր կորսուած ըլլալն իմանալով, զանի ծեր դերձակի մը տարաւ, և անոր ըսաւ, « Տէր իմ, այս պղտիկ աղջիկը ճամբան կորսնցուցած է և տունը չի կրնար գտնել : »

3. Ծերունին քաղցրութեամբ աղջկան ըսաւ, « Աղջիկս, ինչո՞ւ համար շունդ գրկելով կը տանիս . անիկա չորս ոտք ունի, դուն՝ երկու ոտք միայն : »

Աղջիկը պատասխանեց, « Այն ոտքերովը գէշ շուներու ետեւէն վազեց, ես ալ անոր ետեւէն վազեցի, և հիմա ուր ըլլալս չեմ գիտեր : »

4. Անատեն դերձակը հարցուց, « Ի՞նչ է անունդ : »

« Անունս՝ հօրս անուշիկն է, » ըսաւ աղջիկը :

« Հայրդ ո՞վ է, » նորէն հարցուց դերձակը :

« Անուշիկ հայրս է, » պատասխանեց աղջիկը :

« Ո՞ւր կը բնակիս, » հարցուց մանչը :

Աղջիկը պատասխանեց, « Տունը, բայց տունը կորսուեցաւ : »

5. Այսպէս չկրցան բան մը իմանալ աղջկանը ուր բնակելուն վրայով, ուստի ծերունւոյն խանութը մտան որ խորհուրդ ընեն, և դերձակն ըսաւ փոքրիկ աղջկան, « Քու ծնողքդ շատ պիտի խռովին և տրտմին . քեզ ի՞նչպէս պիտի գտնեն : »

« Չեմ կրնար Աստուծոյ ըսել, և Աստուած չի՞ կրնար անոնց ըսել թէ ուր եմ, » հարցուց աղջիկը :

6. « Ճշմարիտ է, » ըսաւ ծերունին, « քանզի Աստուած կը լսէ ազուաւի ձագերուն որ կ'աղաղակեն, և վստահ եմ որ քեզի ալ պիտի լսէ : »

Անատեն դերձակն ըսաւ մանչուն, « Վազէ փողոցներուն մէջ, թերևս այս աղջիկը փնտռողներուն պիտի հանդիպիս, և անոնց ըսես թէ անիկա հոս է : »

7. Տղան գնաց, և աղջիկը իր աչքերը գոցելով « Ով Հայր մեր, » ըսաւ . ետքը հանդարտ կեցաւ սպասելով որ իր աղօթքին պատասխանն ընդունի : Շատ ժամանակ չանցաւ, մանչը գտաւ աղջկան մօրը աղախինը որ պտտելով զանի կը փնտռէր, և երկուքը վազելով դերձակին խանութը հասան, և կինը

աղջիկը տեսնելով զանիկա գիրկն առաւ գոչելով, « Բօզա, Բօզա, չար անուշիկս: »

« Քեզի կը սպասէի, » ըսաւ աղջիկը:

Կորսուած պղտիկ աղջիկն իր աղօթքին պատասխանն ի՞նչ շուտ առաւ:

Հարցումներ: 1. Պղտիկ աղջիկ մը քնչ ունէր, եւ քնչ պատահեցաւ անոր: 2. Աղջիկն քնչ եղաւ Ո՞վ գտաւ, եւ ո՞ր տարաւ զանի: 3. Մերունին աղջկան քնչ ըսաւ, եւ քնչ պատասխան առաւ: 4. Իերձակն աղջկան քնչ հարցուց, եւ քնչ պատասխան առաւ անկէ: 5. Աղջիկը ծերունւոյն քնչ հարցուց: 6. Մերունին քնչ պատասխան տուաւ: 7. Աղջիկն քնչ ըրաւ: Մայրը աղջիկը գտան: Աղջկան անունն քնչ էր:

Գ Ա Ս Ե

Անգամ	Տղայ	Գնաց	Անոնց
Գննել	Համար	Կաւիճ	Առաւ
Ժպիտ	Հարցում	Շարժել	Մոռնալ
Հանգիստ	Կամաց	Հանգչիլ	Եղաւ

ԽՈՒԼ ԵՒ ՄՈՒՆՁ ՏՂԱՅ ՄԸ

1. Անգամ մը Լոնտրայի մէջ եկեղեցական մը խուլ ու մուկ տղայոց դպրատունը գնաց, քրիստոնէական վարդապետութեանց վրայ քննութիւններ ընելու:

2. Պղտիկ տղու մը հարցուց թէ « Աշխարհս ո՞վ ստեղծեց: » Տղան կաւիճը ձեռքն առաւ և հարցման ներքեւ դրեց, « Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց: »

3. Դարձեալ եկեղեցականը հարցուց թէ « Յիսուս փրիստոս ինչո՞ւ աշխարհ եկաւ: » Պղտիկ տղան երախտագիտութեան և ուրախութեան ժպիտով մը՝ այսպէս դրեց, « Այս խօսքը հաւատարիմ է, ու բոլորովին ընդունելութեան արժանի. որ փրիստոս Յիսուս աշխարհ եկաւ մեղաւորները փրկելու: »

4. Յետոյ ուրիշ հարցում մ'ալ եղաւ, որ յայտնապէս շարժեց անոր աշխոյժ զգացումները: Հարցուեցաւ թէ « Ինչո՞ւ դուն այսպէս խուլ և մուկ ծնած ես, մինչ ես կրնամ լսել և խօսիլ: » Հանդիսականներէն մին ըսաւ թէ « Ամենեկն պիտի չմոռնամ սա տղուն աստուածային կամացը ունեցած հպատակութիւնն ու հնազանդութիւնը, որ իր դէմքին վրայ կ'երևէր, երբ կաւիճը ձեռքն առաւ և դրեց փրիստոսի սա խօսքը թէ, « Այո, ով Հայր, ինչու որ քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ: »

Հարցումներ: 1. Եկեղեցական մը ո՞ւր գնաց: 2. Պղտիկ տղու մը ի՞նչ հարցում ըրաւ: Տղան ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Երկրորդ անգամ ի՞նչ հար-

ցուց : Տղան ի՞նչ պատասխանեց : 4. Յետոյ ի՞նչ հարցում ըրաւ : Տղան ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 7

Անցեալ	Յաջող	Ապրուստ	Կարող
Առաջ	Սրուեստ	Պաշտօն	Աւագ
Գիտուն	Պարգեւ	Վասնել	Դպրոց
Կախում	Ողբալ	Աղքատ	Պատիւ

ԱՇԻԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻԻՆՔԸ

1. Անցեալ դարուն վերջերը Պոսդոն քաղքին մէջ Գորէյ անուն պատկերահան մը կար : Այս մարդն իր գործոյն մէջ յաջողութիւն չգտնելով միտքը դրաւ Անդղիա երթալ իր ապրուստը հայթայթելու համար, և իր պզտիկ Յովհաննէս Սինկլէդոն անուն տղան ալ մէկտեղ տարաւ :

2. Յովհաննէս շատ ուսումնասէր տղայ մըն էր, և հասարակ ընթերցման մէջ այնպէս շուտ յառաջացաւ որ հայրը ուսումնարան դրկեց զանի : Հոն զինք բոլորովին ուսմանցը տալով այնպէս երևելի եղաւ իր ընկերաց մէջ որ դասատուները գուշակեցին թէ այն տղան մեծ մարդ պիտի ըլլայ :

3. Ուսման ընթացքը լինցնելէն ետքը իրաւադիտութիւն սորվել սկսաւ : Երբ պաշ

տօնի անցաւ միտքն այնքան առատ դիտութեամբ լեցուն էր որ համբաւը ամէն կողմ խակոյն տարածուեցաւ : Անդղիացիք քանի մը երևելի գործեր յանձնեցին անոր ընելու զորս Յովհաննէս այնպէս իմաստութեամբ և ճարտարութեամբ զլուխ հանեց որ բոլոր մարդիկ զարմացան :

4. Թագաւորը և խորհրդականք անոր այսչափ իմաստուն և կարող ըլլալը տեսնելով, կառավարութեան գործերու մէջ անոր պաշտօն տալ յարմար դատեցին : Քիչ աւտնուան մէջ մեծամեծ պաշտօններու անցնելով, վերջապէս Լորտ Աւագ Գատաւոր Անդղիոյ կոչուեցաւ . այս պաշտօնն Անդղիոյ հպատակաց համար ամենէն բարձր աստիճանն է :

5. Յովհաննէս իրր վաթսուն տարի առաջ Պոսդոն քաղքին մէջ պզտիկ տղայ մըն էր, հայրն ալ աղքատ պատկերահան մը որ հազիւ թէ իր օրական պարէնը կրնար հայթայթել : Սակայն Յովհաննէս բնական ճիրքերով զարդարուած, իմաստութեամբ, դիտութեամբ և կարողութեամբը երևելի մարդոց կարգն անցնելով, Անդղիոյ ազնուականաց մէջ առաջինն եղաւ, և բոլոր քաղաքագէտ աշխարհի առջև մեծ յարգ և պատիւ ունեցաւ : Ասիկա իր աշխատասիրութեան արդիւնքը եղաւ :

6. Այն տղան որ ուսումնասէր է, կրնայ օգտակար և պատուաւոր մարդ ըլլալ: Եթէ Յովհաննէս մանկութեան օրերը ծուլութեամբ անցուցած ըլլար, ծերութեան տարիներն անշուշտ աղքատութեամբ և թշուառութեամբ պիտի անցունէր: Սակայն դըպրոց եղած ատենը աղէկ կարգաց և սորվեցաւ, մինչ ուրիշ շատ աշակերտներ ծոյլ էին և իրենց ժամանակը պարապ կ'անցունէին: Յովհաննէս եռանդով կ'ուսանէր, մինչդեռ միւս պատանիներէն շատերը իրենց ժամանակն ունայն բաներով կ'անցունէին. անիկա միշտ սա առածն աչքին առջև ունէր թէ, փութացիր յառաջանալ:

7. Պզտիկ բարեկամներս, դուք որ այս պատմութիւնը կը կարդաք, հիմակուրնէ ձեր ապագային հիմը կը դնէք: Չեր հիմակուան աշխատութենէն կախում ունի ձեր կենաց փառաւոր ապագան. ուստի ամէն օր ջանացէք օգտակար և պատուաւոր անձինք ըլլալու, որպէս զի երբ կատարեալ մարդ ըլլաք ձեր աշխատութեանց պտուղը վայելէք:

Հարցո՞ւնէր: 1. Յովհաննէս Գորէյն ո՞ւր կը բնակէր: Հայրը ի՞նչ էր. ո՞ւր դնաց: 2. Յովհաննէս ինչպիսի՞ տղայ էր: 3. Վերջապէս ի՞նչ մեծ պաշտօն ունեցաւ: 4. Յովհաննէս որ առածն աչքին առջև ունէր:

Գ Ա Ս Ց

Աղաւնի	Թեւերով	Թռչելով
Միջոցով	Բարեկամ	Բնական
Իմաստուն	Գեղեցիկ	Ապացոյց
Հեռագիր	Կարեւոր	Լրագիր

ՆԱՄԱԿ ՏԱՆՈՂ ԱՂԱԿՆԵՆ

1. Աղաւնին շատ կը սիրէ իր բնակարանը, և ուր որ տարուի, երբ ազատ կը թողուի, արագ թեւերով թռչելով շտապ իր առջի տեղը կը դառնայ: Մարդիկ այս բանը դիտելով՝ երբեմն աղաւնիներու միջոցով նամակ զրկած են, և սա կերպով կ'ընեն:

2. Երբ մէկը հեռու տեղ մը կ'երթայ, աղաւնին հետը կը տանի, և երբ կ'ուղէ նամակ զրկել իր բարեկամներուն անոնց լուր տալու համար, նամակն աղաւնիին ոտքին կը կապէ ու զանիկա թող կուտայ: Աղաւնին շուտով կը դառնայ, և առանց սխալելու կը գտնէ իր սիրելի բնակարանը: Հոն սպասողները զանիկա տեսնելով կը բռնեն և նամակը կ'առնեն:

3. Մեծ զարմանք է թէ թռչունն ինչպէս կրնայ իր տեղը նորէն գտնել, երբ անիկ հազար մղոն հեռու կը տարուի: Կ'ըսուի թէ թռչունն իր բնական ազդեամբը կարող կ'ըլ-

լայ այս բանն ընել, և ասիկա Աստուծոյ ի մաստուծեանը գեղեցիկ ապացոյց է:

4. Հիմա որ ամէն տեղ հեռագիր կայ, աղանին շատ քիչ կը գործածուի լուր տանելու: Բայց երբ Փարիզ քաղաքը պաշարուած էր, այնպէս որ հեռագրական թերթերը կտրուած ըլլալով հոն գտնուողները կարող չէին գրսէն լուր առնել, Սնդղիայէն հոն աղանիններ զրկուեցան՝ նամակներ տանելով որոնց մէջ շատ մանր գրով կարեւոր լուրեր գրուած էին: Նամակները կարգացուեցան, և այն լուրերը հետեւեալ օրը քաղքին բոլոր լրագրաց մէջ հրատարակուեցան:

Հարցումներ: 1. Մարդիկ երբեմն ի՞նչ միջոցաւ նամակ կը զրկեն: 2. Ի՞նչպէս կ'ընեն: 3. Աղանին տեղն ի՞նչպէս կը գտնէ: 4. Այս սովորութիւնը տակաւին կո՞նք: Ինչո՞ւ չկայ:

Գ Ա Ս 9

Գիշեր	Աստուած	Պահեց	Ծածկեց
Այսօր	Օգնել	Լեզու	Զսպել
Գործիք	Մաքուր	Նման	Պատկեր
Երկինք	Տեսնել	Սիրով	Աղօթք

ԱՌԱԻՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹՔ

Այս գիշերը քրնացայ Ապահով ալ արթնցայ. Տէր Աստուած, իս պահեցիր, Թեւերովդ իս ծածկեցիր:

Հիմա, Հայր իմ բարեգութ, Ողորմէ պղտիկ տղուդ. Այսօր, Տէր, փորձութենէ, Կ'աղաչեմ զիս պահպանէ:

Ինձ օգնէ, լեզուս զսպեմ, Չարութեան գործիք չընեմ. Չեռքըս, ոտքըս գուն ուղղէ, Սիրտըս գուն մաքուր պահէ:

Ամենուն ըլլամ, ոյ Տէր, Միշտ սիրով, ճշմարտասէր. Քու գործքիդ մէջ ջերմեռանդ, Հօրըս, մօրըս հրնազանդ:

Մանկութիւնս ըլլայ նման Թխուսի տղայութեան. Հոս Անոր պատկերն կրբեմ, Ու երկինքը զինք տեսնեմ:

Գ Ա Ս 10

Բնաւ	Կռիւ	Քանի	Նեղել
Չարնել	Առիթ	Ճամբայ	Անուն
Խորհիլ	Յայտնել	Յուսալ	Կրկին
Հարցում	Շուտով	Կասկած	Չարիք

ՓՐԵԴԵՐԻԿՈՍԻ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

1. Փրեդերիկոս անուն տղայ մը կար որ խաղաղասէր ըլլալով բնաւ չէր ուզեր կռիւ ընել, բայց քանի մը գէշ տղայք կային որ միշտ կը նեղէին զանի և կ'ուզէին կռիւ ընել։ Մանաւանդ մեծկակ տղայ մը կար որ միշտ առիթ կը փնտռէր փրեդերիկոսի գէշութիւն ընելու։

2. Օր մը փրեդերիկոս իր մօրը մէկ գործին համար տեղ մը կ'երթար, և ճամբուն վրայ կարողոս անուն տղայ մը տեսաւ որ ծառի մը տակ նստած հրաւիրեց զփրեդերիկոս որ քովը գայ. մեծկակ տղան ալ ցանկին ետև պահուրտած էր, և փրեդերիկոս չէր դիտեր թէ անիկա հոն էր, և թէ այն երկու տղայք իրեն որոգայթ մը կը լարէին։

3. Կարողոս սկսաւ փրեդերիկոսի հարցում ընել։ «Ի՞նչ կը խորհիս», ըսաւ, «այն տղուն վրայով», ցանկին ետև պահուրտած տղուն համար։ Փրեդերիկոս կ'ուզէր յայտնել թէ անիկա գէշ տղայ էր, և թէ ամենևին

չէր սիրեր զանի. միւս տղայք ալ կը յուսային թէ այնպէս պիտի ըսէր, և անատեն մեծ տղան ցանկին վրայէն անցնելով պիտի ծեծէր զփրեդերիկոս։

4. Սակայն փրեդերիկոս նախընթաց կերպ կի օրուան դասը յիշելով որ կը սորվեցնէր թէ ուրիշներուն վրայ գէշ բաներ ըսելու չենք, ինքզինք զսպեց և ըսաւ, «Չեմ ուզեր գէշ բան ըսել անոր վրայով»։ Միւս տղան կըրկին և կրկին անոր այնպիսի հարցումներ ըրաւ, բայց չկրցաւ փրեդերիկոսի գէշ բան մը ըսել տալ այն տղուն վրայով։

5. Այս ընթացքը շատ խմաստուն էր, քանզի եթէ գէշ բան մը ըսած ըլլար այն տղուն վրայ, անկէ ծեծ պիտի ուտէր, սակայն լեզուն զսպելով ազատեցաւ։ Կարողոսի հարցումներուն նայելով փրեդերիկոս վերջապէս կասկածեց թէ իրեն համար որոգայթ մը կար, և երբ ելաւ իր գործին երթալու, տեսաւ որ պահուրտած տղան իր տեղէն կ'ելլէր։

Ահա բարի փրեդերիկոս Աստուծոյ հնազանդելով չարիքէ մը ազատեցաւ։

Հարցումներ։ 1. Փրեդերիկոս ինչպիսի՞ տղայ էր։ 2. Օր մը ո՞ւր գնաց, եւ դիմացը ո՞վ ելաւ։ 3. Կարողոս անոր ի՞նչ հարցուց։ Կարողոսի նպատակն ի՞նչ էր։ 4. Փրեդերիկոս ի՞նչ պատասխան տուաւ։ 5. Փրեդերիկոսի առած պատասխանն իմաստուն էր։

Գ Ա Ս 11

Ոստայն	Մըջիւն	Գետին	Տերեւ
Շինել	Ծաղիկ	Մէջտեղ	Բարակ
Տիկին	Աստուած	Խոնարհ	Սաստիկ
Փախան	Վիճակ	Պղտիկ	Փշրանք

ՍԱՐԳՆ ՈՒ ՄՐՋԻՒՆ

1. Սարգ մը որ գեղեցիկ ոստայն մը շինած էր ծառի մը վրայ, օր մը մըջիւնի մը քով այցելութեան գնաց : Մըջիւնը գետնին վրայ կ'աշխատէր մեծ տերևի մը տակ իր հողէ տունը շինելու :

2. Սարգը հպարտութեամբ ըսաւ անոր, « Ի՞նչպէս կրնաս հոս բնակիլ հողին տակ. եկուր տես իմ բնակարանս, որ ծառի մը վրայ ծաղիկներու և տերևներու մէջտեղ շինուած է շատ բարակ մետաքսեղէն թելերէ, և այսօր ազնուական մը և անոր տիկինն անկէ անցնելով գովեցին իմ գեղեցիկ գործքս : »

3. Անտեսն մըջիւնը պատասխանելով ըսաւ, « Իմ տունս ինծի յարմար է. եթէ այնպէս ալ չըլլայ, գոհ եմ անկէ, ինչու որ Աստուած այսպէս կարգադրեց ինծի համար : » Բայց սարգը մըջիւնին խոնարհ բնակարանն արհամարհելով գնաց :

4. Հետեւեալ օրը սաստիկ փոթորիկ և ան-

ձրև եղաւ, և սարգին մետաքսեղէն ոստայնը հովերէն և անձրևէն պատռելով կորնուեցաւ, սարգն ալ փախաւ, մըջիւնին քով գնաց և փոթորիկէն ազատեցաւ :

5. Մըջիւնը դուրս ելլելով սարգին ցաւալի վիճակը տեսաւ, և զանիկա սիրով հրաւիրեց որ վար իջնէ և իր պզտիկ չոր սենեակին մէջ հանգչի. մեծկակ փշրանք մ'ալ գրաւ անոր առջև որ ուտէ և մխիթարուի :

6. Անտեսն սարգն ըսաւ, « Չեմ կրնար այս հացէն ուտել, մինչև որ քենէ ներում չխնդրեմ երեկուան անվայել խօսքերուս համար : Այսուհետև Աստուծոյ կարգադրութիւնները պիտի չարհամարհեմ, որ չըլլայ թէ ցաւալի փորձառութեամբ իմ յիմարութիւնս սորվիմ : » « Ամէն, » ըսաւ մըջիւնը :

Հարցումներ : 1. Սարգ մը ո՞ւր գնաց : 2. Մըջնոյն ի՞նչ ըսաւ : 3. Մըջիւնն ի՞նչ պատասխան տուաւ : 4. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ : 5. Մըջիւնը սարգին ի՞նչ տուաւ : 6. Սարգն ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 12

Երթալով	Անիկա	Տեսակէն
Աղբատին	Օրինակ	Պատասխան
Հրաման	Իրիկուն	Լիննալ
Աշխատիլ	Յիշատակ	Յանձնուիլ

ԻՐԱՆՏԱՍՅԻ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԱԵՏԱՐԱՆ ՄԸ ՍՏԱՅԱԻ

1. Խեղճ Իրլանտացի մը լսելով որ այս ինչ ազնուականին քով իր հասկցած լեզուովն Աւետարան մը կար, օր մը անոր քով ելթալով ուզեց այն Աւետարանը փոխ առնել, որպէս զի օրինակէ զայն: Ազնուականը չէր ուզեր այն գիրքը փոխ տալ այն մարդուն, քանզի կը վախնար թէ գիրքը պիտի կորսուէր, և այն տեսակէն շատ քիչ կար:

2. Աղքատին հարցուց, «Թուղթ և գրիչ ուստի՞ պիտի առնես:» «Ծախու պիտի առնեմ», ըսաւ մարդը: «Բայց ո՞ւր պիտի օրինակես գիրքը», կրկնեց ազնուականը: Աղքատ մարդը պատասխան տալով ըսաւ, «Եթէ յարգութիւնդ հրաման կու տայ, հոս կու գամ, ձեր սենեակը կը նստիմ ամէն իրիկուն գործս լմնալէն ետքը, և այսպէս կը գրեմ մինչև որ ամբողջն օրինակեմ:» Ազնուականը շատ զարմացաւ այն խեղճ մարդուն ջերմ եւ ռանգին վրայ, և հրաման տուաւ անոր որ ամէն իրիկուն գայ իր սենեակը նստելով աշխատի մինչև որ ամբողջ Աւետարանն օրինակէ:

3. Այն աղքատը ուրախութեամբ սկսաւ իր մեծ գործը, և համբերութեամբ շարունակեց ամէն գիշեր անկէ մաս մը գրելու, մինչ

չև որ բոլորը լմնուց: Իր գրչովն աշխատելով Աւետարան մը ստացած էր, և իր պատուական գանձը սեպելով զայն՝ իր տունը պիտի տանէր, բայց անատեն ազնուականը ուրիշ տպեալ օրինակ մը տուաւ անոր, և մարդուն ձեռքով գրուածը պահեց: Այն օրինակն Անգղիոյ Աստուածաշնչի ընկերութեան յանձնուեցաւ, որ մինչև հիմա կը պահէ զայն իբրև յիշատակ խեղճ Իրլանտացոյն մեծ փափաքին և ծանր աշխատութեանը Սուրբ գիրք ստանալու համար:

4. Դուք ի՞նչ կը խորհիք կ'ուզէ՞ք այնչափ շատ աշխատիլ Աստուածաշունչ մը ձեռք բերելու: Շատ շնորհակալ ըլլալու ենք որ Սուրբ գիրքը ստանալ հիմա գիւրին է. ամենէն աղքատ մարդը, եթէ փափաք ունի, կրնայ օրինակ մը ծախու առնել քիչ մը ջանքով, բայց հին ատենները երբ տպագրութեան արուեստը գտնուած չէր, բոլոր գիրքերը ձեռքով կը գրուէին, և օրինակ մը գնել՝ աղքատ մարդոց համար անկարելի էր:

Հարցասէր: 1. Իրլանտացի մը ի՞նչ կ'ուզէր: Ազնուականն ինչո՞ւ փոխ տալ չէր ուզեր այն գիրքը: 2. Ի՞նչ հրաման տուաւ Իրլանտացոյն: 3. Օրինակած գիրքն ի՞նչ եղաւ: Ինչո՞ւ համար պարտինք շնորհակալ ըլլալ:

Գ Ա Ս 13

Վաճառ	Անցնել	Ոչխար	Ծախուել
Անք	Յոզնած	Փոշոտ	Ճամբայ
Լեզու	Ծարաւ	Միջոց	Փողոց
Մարութ	Գաւաթ	Աղօթք	Անդուծ

ԳԹԱԾ ԿԱՌԱՎԱՐԸ

1. Շատ տաք օր մը անասնոց վաճառանոցէն անցնելով տեսայ խումբ մը ոչխարներ տեղ մը պահուած ծախուելու համար: Անոնք շատ յոգնած և տաքցած էին երկար ատեն փոշոտ ճամբաներուն վրայ մղուելէն, շնչասպառ կը պառկէին հողին վրայ, և անոնց լեզուները սաստիկ ծառաւէն դուրս ինկած էին:

2. Կ'ուզէի խեղճ անասնոց բան մը ընել, բայց չէի գիտեր թէ ինչ ընեմ: Այն միջոցին կառավար մը որ փողոցը կայնած ջուր կը խրմցնէր իր ձիոյն, ոչխարները գիտելով և ուրիշ աման չունենալով, դիտարկը հանեց և մէջը մաքուր ջուր լեցնելով խեղճ ոչխարներուն կը խմցնէր:

3. Ինծի կը թուէր թէ ոչխարները շնորհակալութեամբ կը նայէին այն բարերար մարդուն: Անոր լսի, «Կարծեմ թէ ֆրիստոս որ կը յիշէ իր ամենէն պզտիկ աշակերտին տրուած պաղ ջրով լեցուն դաւաթը, պի-

տի չմոռնայ այս գթութեան գործն ալ որ կ'ընես այս խեղճ անասուններուն:»

4. Կառավարը պատասխանեց ինծի ըսելով, «Քրիստոս շատ բան ըրաւ ինծի համար. ես կարող եմ շատ քիչ բան ընել անոր համար, և կ'աղօթեմ անոր որ ինծի օգնէ գոնէ այն քիչն ընելու:»

5. Արդարև յարգելու ենք ինչ որ Աստուած ստեղծած է: Անասնոց գթութիւն ցուցնել վայելուչ է, և դէշ բան է պարապ տեղ որեւիցէ կենդանի չարչարել: Գիտենք նաև որ անասնոց գթութիւն ցուցնող անձինք ընդհանրապէս իրենց նման մարդոց նկատմամբ ալ անդուծ են:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ընողը ուստի՞ անցաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 2. Կառավար մը ի՞նչ ըրաւ: 3. Մարդը կառավարին ի՞նչ ըսաւ: 4. Կառավարն ի՞նչ պատասխան տուաւ: 5. Մարդիկ ի՞նչպէս գթութիւն ցուցնելու են անասնոց:

Գ Ա Ս 14

Առաջ	Երթալ	Վազել	Հասնել
Վտանդ	Մարմին	Մանուկ	Աղջկ
Յանցանք	Ամօթ	Մոռնալ	Օգուտ
Անարգ	Երես	Այրած	Վնաս

ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ

1. Առկէ քանի մը տարի առաջ մայր մը գործի մը պատճառաւ դրացիներէն մէկուն

տունը երթալ ստիպուելով, տղան քիչ մը ժամանակ մինակ թողուց տանը մէջ: Ետ դառնալով երբ տանը մտնեցաւ, տեսաւ որ տունը բռնկած էր, և պատուհաններէն ու դռներէն բոցեր կ'ելլէին:

2. Կինը մեծ վախով վազեց, և տունը հասնելով իմացաւ որ իր մանկիկը ներս մնացած էր: Իսկոյն ներս մտնել ուզեց զաւակն ազատելու համար, սակայն հոն դտնուող մարդիկ կ'արդեւէին զանի վտանգը ցուցնելով, բայց այս մայրը մտիկ չընելով անոնց՝ ներս վազեց, և մանկիկն անկողնոյն վրայ դտնելով, շուտ մը վերարկուով պատեց զանի և դուրս տարաւ:

3. Մանուկն ապահով ազատեցաւ, բայց մայրը սոսկալի կերպով ֆնասուեցաւ: Խեղճ կնկան մարմինն այնպէս այրած էր որ քանի մը ամիս գրեթէ յոյս չկար թէ պիտի աւուողջանար: Վերջապէս աւուողջացաւ, սակայն դէմքը շատ ֆնասուած ըլլալուն համար՝ սոսկալի ելուելով մը ունեցաւ անկէ ի վեր:

4. Քսան տարի ետքը այն մանուկը որ արդէն մեծ աղջիկ եղած էր, օր մը օտարականի մը հետ տեսնուած ատեն, երբ մայրը քովը եկաւ և օտարականն աղջկան հարցուց թէ ո՞վ էր այն սոսկալի դէմքով կինը, աղջիկն ամէնալով չուզեց ըսել օտարականին թէ անիկա իր մայրն էր որ այնպիսի մեծ անձնու-

րացութեամբ ազատած էր զանի կրակէն: Մեղք չէ՞ր, մեծ յանցանք չէ՞ր ամօթ համարել իր մայրը դաւանիլ, և մոռնալ անոր սքանչելի սէրը:

5. Ճիշդ այսպէս մարդիկ ետ կը քաշուին զՅիսուս ֆրիստոս դաւանելէ: Կը խոստովանին թէ ֆրիստոս ինչ մեծ բաներ քրած է աշխարհիս օգտին համար, բայց չեն ուզեր զանի դաւանիլ մարդոց առջև, կ'ամէնան անարդ համարուած Յիսուսի հետեւիլ, ինչպէս որ այս աղջիկն իր մօրը երեսին տգեղութեանը համար ամչցաւ ըսել թէ «Ասիկա իմ մայրս է:»

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ ըրաւ: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Մանուկն ի՞նչ եղաւ. մայրն ինչ եղաւ: 4. Քսան տարի ետքը ի՞նչ պատահեցաւ: 5. Մարդիկ ասոր նման ի՞նչ պատահուածութիւն կ'ընեն:

Գ Ա Ս 15

Ճողովուրդ	Աշորիք	Թերութիւն
Չարմանալ	Վերջապէս	Կործանում
Անհամբեր	Պատասխան	Սպասել
Կիրակի	Դադարիլ	Քարողն

ՄԵԾ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

1. Բարի Հովուի մը ժողովուրդին մէջ աղօրեպան մը կար որ շատ աղէկ շինուած

աղօրիք մը ունէր, և շատ գործ ունենալով
ամէն շաբաթ եօթն օր կը բանեցնէր աղօրի-
քը՝ սուրբ օրուան չնայելով:

2. Օր մը Հովիւը հոն աղացուելու համար
ցորեն տարած ըլլալով, մեքենաները դիտե-
լէն ետքը ըսաւ, «Շատ աղէկ շինուած է
այս աղօրիքը. այսպիսի ճարտարութեամբ շի-
նուած աղօրիք տեսած չեմ, բայց թերու-
թիւն մը ունի:»

3. «Ի՞նչ թերութիւն ունի», ըսաւ միւսը
զարմանքով: «Շատ գէշ թերութիւն մը»,
ըսաւ դարձեալ Հովիւը, «այնպիսի թերու-
թիւն մը որ աղօրիքին շատ վնաս պիտի ը-
նէ, և վերջապէս անոր տիրոջը կործանում
պիտի ըլլայ:» «Ի՞նչ է», ըսաւ աղօրեպանն
անհամբերութեամբ, «ինչո՞ւ համար չէք ը-
սեր:» «Սուրբ օրուան մէջ կը գործէ», պա-
տասխանեց Հովիւը:

4. Աղօրեպանն այսպիսի պատասխանի մը
չէր սպասեր: Հովուին այս խօսքը մեծ աղ-
դեցութիւն ըրաւ անոր, այնպէս որ կիրա-
կին աւրող աղօրիքն այնուհետեւ դադրեցաւ
էր չար գործքէն: Ասիկա Քարոզչին մեծ ու-
րախութեան պատճառ, աղօրեպանին ալ շատ
օգտակար դաս մը եղաւ:

Հարցումներ: 1. Աղօրեպան մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2.
Հովիւն անոր ի՞նչ ըսաւ: 3. Աղօրեպանն ի՞նչ պատասխան

տուաւ: Հովիւն ի՞նչ ըսաւ: 4. Հովուին խօսքն անոր ի՞նչ
աղդեցութիւն ըրաւ:

ԳՈՍ 16

Մէկտեղ	Գնդակ	Փնտուէլ	Ծուլ
Գետին	Ընկեր	Կանչել	Յանցանք
Ճանչնալ	Ուստի	Ամօթ	Միայն
Ծնողք	Խօսիլ	Քանզի	Նորէն

“Ս ՈՒ Տ Է”

1. Խուճի մը տղայք մէկտեղ կը խաղային
քարէ գնդակներով: Օննիկ իր գնդակը նե-
տեց գէպի Յովսեփիկ, և ետքը գնաց զայն
փնտուելու. տեսաւ որ Յովսեփիկ ծուլելով
բան մը առաւ գետնէն և ծոցը դրաւ: Օն-
նիկ ասիկա տեսնելով գոչեց Յովսեփիկին ը-
սելով, «Դուն իմ գնդակս առիր և ծոցդ
դրիր:» «Ոչ», ըսաւ Յովսեփիկ, «չառի:»
«Առիր», կրկնեց միւսը, «առնելդ տեսայ:»
«Չառի», ըսաւ դարձեալ ընկերը: «Սուս
է», պուռաց Օննիկ բարկութեամբ, «սուտ է:»

2. Օննիկին մայրն այս բարձրաձայն խօս-
քերը լսելով զանիկա կը կանչէ, այն ալ կ'եր-
թայ գէպի դուռը, և դացած ատեն գեա-
նին վրայ կը գտնէ կորսուած գնդակը, և
յանցանքը ճանչնալով շատ կ'ամչնայ, քանզի
յանիրաւի դատապարտած էր զՅովսեփիկ

իբրև դող և ստախօս , նաև բարկանալով անվայել խօսքեր ըսած էր անոր , ուստի շատ ամօթով եղաւ :

3. Օննիկին մայրը քաղցրութեամբ բայց տրտմութեամբ խօսեցաւ , և տղուն ցուցուց անոր յանցանքը : Անոր ըսաւ թէ բարկանալ և անվայել խօսքեր ընել ոչ միայն Ստուծոյ դէմ մեղք է , այլ նուաստութիւն է , և նախատինք կը բերէ թէ տղուն և թէ անոր ծնողացը : Երբ , ըսաւ , ուրիշներ տղու մը այսպէս խօսելը կը լսեն , կը խորհին թէ անիկա աղէկ կըթութիւն առած չէ , և անոր ծնողքը կը մեղադրեն :

4. Այս բաները լսելով Օննիկ զարմացաւ և հարցուց թէ , « Իրան է որ ուրիշներն իմ անվայել խօսքերուս համար հօրս և մօրս վրայ դէշ համարում պիտի ունենան : » « Այո , այնպէս է , » ըսաւ մայրը : Տղան ասոր վրայ խորհելով շատ տխրեցաւ , քանզի հայրն ու մայրը կը սիրէր , և գիտէր թէ անոնք շատ բարի էին :

5. Մայրը խօսքը շարունակելով ըսաւ , « Աւելի ցաւալի բան մը կայ , և սա է որ քու այս չար վարմունքդ սիրելի փրկիչդ կը վերաւորէ և նորէն խաչ կը հանէ զանի : »

6. Օննիկ շատ կը զարմանար խորհելով թէ ինչ մեծամեծ վնասներ և սոսկալի մեղքեր

կը ծագին չնչին կարծուած բանէ մը : Այս բաներուն վրայ մտածելով և իր յանցանքը տեսնելով դնաց , և Յովսեփիկին ձեռքը բռնելով ըսաւ անոր , « Ես շատ սխալեցայ , շատ յիմարական , անիրաւ և չար բան մը ըրի . կարծեմ թէ ուրիշ անդամ մէկու մը պիտի չըսեմ թէ « Ստախօս ես » »

Հարցո՞ւմեր : 1. Բանի մը տղայք ի՞նչ կ'ընէին , և ի՞նչ պատահեցաւ : 2. Կուիւր տեսնողն ո՞վ էր : Օննիկ ինչո՞ւ կ'ամբընար : 3. Մայրն Օննիկին ի՞նչ ըսաւ : 4. Օննիկ ի՞նչ հարցուց : 5. Մայրն ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : 6. Օննիկ իր յանցանքը խոստովանեցա՞ւ :

ՊՕՍ 17

Պատերազմ	Վիրաւոր	Թնդանօթ
Թշնամիք	Ժամանակ	Ճառագայթ
Թափանցել	Պատանի	Արտասուք
Փրկութիւն	Պարտաւոր	Տարեկան

ՊՍՏԱՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԸ

1. Ամերիկայի վերջին պատերազմին մէջ օր մը սաստիկ կուիւ մը եղաւ , և պատերազմի դաշտին վրայ շատ վիրաւորներ և մեռեալներ ցիրուցան ինկած կը կենային : Երբեմն թնդանօթի ձայներ կը լսուէին այն հեռու տեղերէն ուր թշնամիք դեռ կը հալածուէին : Թէև լուսինը ելած էր այն ժամանակ , սակայն

անոր ճառագայթները հազիւ կրնային թափանցել այն դաշտին վրայ նստող թնդանօթներու թանձր մուկը :

2. Գնդի մը քարոզիչը կ'ըսէ, «Ես իմ պաշտօնն կատարած ըլլալով, մեր գնդէն կորսուած երկու երիտասարդ զինուոր փնտռելու համար այն մութ ժամանակը կը պտտէի : Վերջապէս անոնցմէ մէկը դտայ որ սաստիկ վիրաւորուած էր, և իմ լապտերիս լոյսն անոր երեսը զարկած ատեն տեսայ որ շատ տանջանք կը կրէր, նաև կ'երևէր թէ վախճանը մօտեցած էր :

3. Զինուորը ձեռքս բռնելով իրեն քաշեց. ես ալ անոր քով ծնկան վրայ դալով անոր ըսի, «Սիրելի տղաս, քեզի համար բան մը կրնամ ընել : Կ'ուզե՞ս որ Յիսուսի վրայով քեզի քիչ մը խօսիմ?» «Այո», ըսաւ, «ատոր սովորած եմ. իբր երկու տարի սիրած եմ զՅիսուս, թէև ոչ ըստ արժանւոյն. կարծեմ թէ հիմա անոր քով պիտի երթամ?» «Մայր ունի՞ն», հարցուցի անոր : «Այո», ըսաւ, և արտասուօք լցան աչքերը :

4. Յետոյ ըսի, «Մօրդ համար անտարակոյս շատ դժուար եղաւ մեր երկրին փրկութեանը համար քեզ պատերազմի զրկել :» Այո», ըսաւ տղան, «շատ դժուար եղաւ, և երբ ես երթալ ուզեցի, անկիա չուզեց, բայց

երբ աղօթք ըրինք, անկիա վերջապէս խորհելով թէ իւր պարտաւորութիւնն էր, հաճութիւն տուաւ :

5. Այս խօսքերէն ետքը վիրաւորեալ զինուորին ճակատը պաղ շրով զովացուցի, և անկիա քնացաւ. քիչ մը ժամանակ ետքը արթննալով ըսաւ, «Ո՛հ, երազիս մէջ կարծեցի թէ Աննային ձեռքը ճակտիս վրայ էր. եթէ կը հաճիս նորէն ձեռքդ գլխուս վրայ դիր :» «Ո՛վ է Աննա», հարցուցի : «Երկուորեակ քոյրս է», ըսաւ. «տունէն մեկնած ատենս ես ու այն տասնուեօթը տարեկան էինք :»

6. Այս ըսելով երիտասարդ զինուորը միւս երեսին վրայ դարձաւ և քնացաւ բազկիս վրայ. ես ալ անոր վրայ լռիկ կերպով աղօթք կ'ընէի : Նորէն խօսեցայ, բայց անկիա պատասխան չտուաւ. ձեռքս անոր կուրծքին վրայ դնելով տեսայ որ սրտին բախումները դադրած էին, երեսին վրայ դրի, այն ալ պաղած էր. հոգին բաժնուած էր անկէ, բայց տարակոյս չունիմ որ Յիսուսի քովն ըլլալու համար դացած էր, քանզի իբր երկու տարի սիրած էր իր Փրկիչը :

Հարցումներ : 1. Ամերիկայի մէջ օր մը ի՞նչ եղաւ : 2. Գնդին քարոզիչն ի՞նչ կը փնտռէր : 3. Զո՞վ դտաւ : 4. Զինուորին մայրը տղուն պատերազմի երթալուն հաճութիւն տուաւ : 5. Զինուորը ի՞նչ երազ տեսաւ : 6. Զինուորը վերջապէս ի՞նչ եղաւ :

ԳՍՍ 18

Յակոբոս
Մասնաւոր
Գեղեցիկ
Սխալմամբ

Աշակերտ
Մրցանակ
Պարագայ
Պատասխան

Ճամանակ
Կարոյոս
Մեղադրել
Պատուական

ՃՇՄԱՐՏԱՍԷՐ ՏՂԱՆ

1. Յակոբոս դպրոց կ'երթար. այն դպրոցին մէջ երբեմն յառաջագէտ աշակերտաց յատուկ պարգև կը տրուէր: Ճամանակ մը, երբ այս պարգևները կամ մրցանակները պիտի բաժնուէին, Յակոբոս անոնցմէ հատ մը ստանալու համար որոշեց որ գիր գրելու մասնաւոր ջանք ընէ, քանզի բաւական յաջող էր այն գործին մէջ: Շատ ջանք ընելով գիրն այնպէս շտկեց որ յոյս ունէր մրցանակն առնելու:

2. Երբ մրցանակները բաժնելու օրը հասաւ, ազնուական մը բոլոր տղոց գրի տետրակները քննելէն ետքը ըսաւ, «Այս տետրակներուն մէջ երկու հատ կայ, այսինքն Յակոբոսինն ու Կարողոսինը որ շատ աղէկ գրուած են, այս երկուքը գրեթէ հաւասար են, և դժուար է որոշել թէ ո՛րն է աւելի աղէկը: Բայց Յակոբոսին տետրակին մէջ տող մը կայ որ շատ գեղեցիկ գրուած է, ուստի այս մէկ տողին բոլոր միւսներէն ա-

ւելի գեղեցիկ ըլլալուն համար մրցանակը Յակոբոսին կու տամ:»

3. Յակոբոս ասիկա լսածին պէս վախնալով յառաջ եկաւ և ըսաւ, «Եթէ կը հաճիք, անդամ մը այն տողին նայիմ:» Ազնուականը տետրակը տուաւ անոր ձեռքը, քիչ մը զարմանալով թէ ինչ բանի համար տղան կ'ուզէր նայիլ: Տղան նայելէն ետքը ըսաւ, «Այս տողն իմ գրածս չէ. մեծ տղայ մը օր մը իմ տետրակս սխալմամբ առաւ և գրեց այս տողը:» «Եթէ այդպէս է», ըսաւ ազնուականը, «մրցանակը քեզի տրուելու չէ, այլ Կարողոսին:» Ուստի Կարոյոս առաւ պարգևը:

4. Երբ տղայք դուրս ելան, սկսան զՅակոբոս մեղադրել ըսելով թէ, «Ինչո՞ւ ըսիր թէ դուն չէիր այն տողը գրողը. ինչո՞ւ լուռ չկեցար. անատեն մրցանակը կ'առնէիր. յիմարութիւն ըրիր:» Սակայն Յակոբոս պատասխան տալով ըսաւ, «Այնպէս ընելով խաբէութիւն ըրած պիտի ըլլայի. աւելի կ'ուզեմ ճշմարտութիւնը հաստատ պահել քան թէ մրցանակն առնել. ճշմարտախօս ըլլալ ոսկիէն պատուական է:»

5. Անատեն միւս տղայք զարմանալով ըսին, «Շատ աղէկ ըրիր, շատ աղէկ ըրիր», և Յակոբոսին սիրտը հանդարտ և ուրախ էր այն օրը, երբ իր տունը գնաց, թէև մրցա-

նակն առած էր . սրտին խաղաղութիւնն անկէ աւելի մեծ վարձք էր անոր :

6. Կը տեսնէք որ Յակոբոս այսպիսի պարագայի մը մէջ, եթէ բան մը ըսած չըլլար, ստախոս պիտի ըլլար . այո, առանց խօսելու ստախոս կ'ըլլար, քանզի բան մը չըսել, « Սյն տողը ես գրեցի » ըսել կ'ըլլար : Եթէ գուն անոր տեղն ըլլայիր, ի՞նչ պիտի ընէիր :

Հարցումներ : 1. Յակոբոս ի՞նչ առնելու համար շահատեցաւ : 2. Ազնուականն ի՞նչ որոշում ըրաւ : 3. Յակոբոս ի՞նչ ըսաւ : 4. Անոր ընկերներն ի՞նչ ըրին : 5. Յակոբոս ի՞նչ պատասխանեց : 6. Եթէ Յակոբոս լռէր ստախոս պիտի ըլլար :

Գ Ա Ս 19

Յովսէփ	Նաւակ	Մտնել	Ատեն
Կենալ	Վնաս S	Փոփաք	Յամաք O
Քաշել	Քանզե	Տրտում	Խնդրել
Պառկի	Ձկնորս X	Ուրախ	Մնալ X

ԻՐ ԽՂՃԻՆ ՉՀՆՍ.ՁԱՆԴՈՂ ՏՂԱՆ

1. Յովսէփին հայրը ծովեզրին մօտ կը բնակէր, և գեղեցիկ նաւակ մը ունէր ջուրին վրայ պտտելու համար : Օր մը Յովսէփ կայնած այն նաւակին կը նայէր, և շատ կ'ուզէր մէջը մտնել, բայց հայրը շատ անգամ անոր պատուիրած էր նաւակին չմտննալ :

ինք ալ կը յիշէր այն պատուէրը, և խիղճը կ'ըսէր անոր, « Մի մտնէր, մի մօտենար : »

2. Սյն առտուն Յովսէփ աղօթք ըրած աւտեն ըսած էր, « Մեզ փորձութեան մի տանիր : » բայց այսպէս կենալով և նաւակին նայելով փորձութեան մէջ ինկաւ : Վերջապէս որոշեց դռնէ նաւակին մէջ մտնել և հոն նստալի . կը կարծէր թէ հոն նստելով ցրտաւ մը չէր ըլլար : Բայց երբ նաւակին մէջ նստաւ, մեծ փափաք ունեցաւ որ ցամաքէն քիչ մը հեռանայ . « Սյս մօտ տեղերը ցամաքին քով քիչ մը պտտիմ, » կ'ըսէր :

3. Ուստի նաւակին չուանը քակելով բացուեցաւ և սկսաւ թի քաշել : Շատ զուարճալի կը թուէր անոր հանդարտ ջուրին վրայ այնպէս պտտիլ : Թի քաշելու բաւական զօրութիւն չունէր, բայց և այնպէս տեսնելով որ իր ջանքովն ալ նաւակը կը շարժէր, շատ ուրախացաւ :

4. Տղան մէկէն ցամաքին նայեցաւ, և ահա շատ հեռացած էր, քանզի հոն սաստիկ հոսանք մը կար որ նաւակը քշելով կը տանէր : Անտեն Յովսէփ սկսաւ բոլոր ուժով ջանք ընել նաւակը նորէն ցամաք հանելու համար, սակայն անկարելի էր : Սկսաւ աղաղակել և օգնութիւն խնդրել, բայց լսող չկար . հեռուն արտերուն մէջ քանի մը մարդիկ կ'աշխարտերուն :

տէին, բայց Յովսէփին ձայնը չհասաւ անոնց :

5. Արևը մարը կը մտնէր, և Յովսէփ իր տունէն շատ հեռացած ըլլալով ցաւալի վիճակի մէջ էր, հոսանքէն շարունակ դէպ ի ծով կը տարուէր : Կը խորհէր թէ մայրը թե՛րևս դրան առջև կայնած արտամութեամբ կը նայէր, զարմանալով թէ ի՞նչ եղաւ իր տղան, ինչո՞ւ համար տուն չէր գար . իսկ իրեն համար կը խորհէր թէ թերևս առտու չեղած ծովուն մէջ ընկղմելով պիտի մեռնէր, և ալ պիտի չտեսնէր իր մայրը :

6. Անատեն ծնկան վրայ դալով աղօթքը ըրաւ իր մեղքը խոստովանելով, և Աստուծոյ խնդրեց որ զինք նորէն իր սիրելի ծնողացը քով տանի . ետքը նաւակին մէջ պառկելով քնացաւ :

7. Աստուած լսեց անոր աղօթքը : Ժամ մը ետքը ձկնորս մը որ իրիկունը դէպ ի ցամաք կու գար իր մեծկակ նաւակովը, տեսաւ այն փոքրիկ նաւակը և անոր մէջ քնացող տղան . նաւակը կապեց իր նաւին, տղան ալ իր քով առնելով զանիկա ճանչցաւ և ըսաւ, « Դատ ուրախ եմ որ քու հայրդ կը ճանչնամ . անիկա իմ սիրելի բարեկամն է . կը հաւատամ որ Տէրը զիս հոս զրկեց քեզ գտնելու համար, քանզի առաջ միտք ունէի մինչև վաղը ծովուն վրայ մնալ :

8. Երբ Յովսէփ տուն հասաւ, կէս դիշեր էր, բայց դեռ մէկը պառկած չէր, քանզի տանը մէջ եղողները մեծ արտամութեան մէջ էին անոր համար : Մայրը զանի տեսնելով ուրախութեան աղաղակներով դրկեց տղան, հայրն ալ ներեց անոր յանցանքը :

9. Յովսէփ ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ . քանզի փորձիչին մտիկ ընելով իր խղճին անհնազանդ եղաւ : Խիղճը մեր բարեկամն է, մեզ վտանգներէ կը զգուշացնէ և միշտ մեզի օգտակար է անոր մտիկ ընել :

Հարցումներ : 1. Յովսէփին հայրը ո՞ւր կը բնակէր, ի՞նչ պատուիրած էր Յովսէփին ընել : 2. Յովսէփ ի՞նչ ըրաւ : 3. Ի՞նչպէս ցամաքէն հեռացաւ : 4. Ի՞նչ ջանաց ընել : 5. Մըտքէն ի՞նչ անցաւ : 6. Յետոյ ի՞նչ ըրաւ : 7. Ո՞վ աղատեց զանի : 8. Ե՞րբ տուն հասաւ : 9. Յովսէփ ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ :

ԳԱՍ 20

Կիրակի	Իրիկուն	Յովհաննէս
Փորձութիւն	Պատասխան	Զարմանալ
Ճշմարիտ	Արբազամ	Չափահաս
Խաղալիկ	Իրաւունք	Պահուելու

ՅՈՎՀՍԵՆՆԷՍԻՆ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

1. Կիրակի իրիկուն մը Յովհաննէս պատուհանին առջև նստած դէպ երկինք կը

նայէր : Անիկա պզտիկ , բայց միտքը բաց տղայ մըն էր , և նայուածքէն կը հասկցուէր թէ կարևոր բանի մը վրայ կը մտածէր : Մէկէն դառնալով իր հօրը նայեցաւ , հայրն ալ ժպտելով ըսաւ , « Ի՞նչ կը խորհիս , Յովհաննէս : » « Ո՛հ , հայր իմ , » պատասխանեց տղան , « շատ կ'ուզեմ մեծնալ , չեմ ուզեր պզտիկ տղայ մնալ : »

2. « Եւ ինչո՞ւ այդ կ'ուզես , տղաս , » հարցուց հայրը , « տղայ ըլլալով երջանիկ չե՞ս . աղէկ բնակարան և քեզ սիրող բարեկամներ չունի՞ս : » « Ունիմ , » ըսաւ տղան , « բայց երբ մեծ մարդոց վրայով կը կարդամ որ ա՛մէն տեսակ զարմանալի դործքեր կ'ընէին , մեծ փորձութիւններ ունեցան և մեծ ցաւեր կրեցին Աստուծոյ հաճելի ըլլալու համար , շատ կ'ուզեմ որ ես ալ մեծ ըլլամ , անոնց պէս փորձութիւններ տեսնեմ և մեծ ցաւեր կրեմ : Հիմա չեմ կրնար մեծ բաներ ընել : »

3. « Լաւ խորհէ , » պատասխանեց հայրը , « կը կարծես թէ դործ չունիս ընելու , կամ չար բնաւորութիւն մը յաղթելու : » Յովհաննէս գլուխը կախած ըսաւ , « Այո , գիտեմ որ շատ անգամ չար եմ , գէշ բաներ կ'ընեմ , բայց այն չէ միտքս . կ'ուզեմ Սբրահամու , Դաւթի և Եղիայի պէս մեծ ցաւեր և փորձութիւններ կրել : Մեծ բան է անոնց յաղթել : »

4. Հայրը դարձեալ խնդալով ըսաւ , « Ուրեմն կը կարծես թէ հիմակուան փորձութիւններուն յաղթելու կարող չըլլալով , եթէ չափահաս մարդ ըլլայիր , կարող պիտի ըլլայիր անմիջապէս յիշած մարդոցդ պէս մեծ և բարի ըլլալ : Չե՞ս գիտեր որ այնպիսիք կամաց կամաց մեծ և բարի եղան , և թէ շատերը մեծնալով բարի չեն ըլլար : Գիտցիր որ Աստուծոյ զօրութեամբք քու չար սրտիդ և Սատանային փորձութեանց դէմ պատերազմելով բարի մարդ մը պիտի ըլլաս . իսկ թէ պիտի մեծնա՛ս թէ ոչ , այն Աստուծոյ գիտնալու բանն է : »

5. Հայրն ուրիշ բան չըսելով սենեակէն դուրս ելաւ , սակայն Յովհաննէս հանդարտ նստած կրկին կը խորհէր , և գիտէր թէ հօրն ըսածը ճշմարիտ էր , բայց և այնպէս մեծ փորձութիւններ ունենալու փափաք ունէր : Ճշմարիտը սա է որ , տղան իր տկարութիւնն ամենեկին զգացած չէր , ինչպէս որ հիմա պիտի տեսնէք :

6. Յովհաննէս իրմէ պզտիկ քոյր մը ունէր զոր շատ կը սիրէր . և որովհետեւ աղջիկը դեռ աղէկ չէր կրնար քայլել , Յովհաննէս շատ անգամ անոր ձեռքէն բռնելով կը պտրտցնէր զանի : Օր մը գեղեցիկ կարմիր խընձոր մը տրուեցաւ այս փոքրիկ աղջկան

որուն այնպէս հաւնեցաւ որ բոլոր խաղալի-
ները թողուց և այն խնձորով կը խաղար, և
միշտ քովը կը պահէր զայն: Վերջը յոգնած
ըլլալով խնձորը բազմոցին վրայ դրաւ և
պառկելով քնացաւ:

7. Յովհաննէս շատ կը փափաքէր այն խն-
ձորն ուտել. խելքը միտքը անոր վրայ էր.
ուստի տեսնելով որ խնձորը բազմոցին վրայ
էր, և սենեակին մէջ ալ ուրիշ մարդ չկար
պզտիկ քրոջմէն զատ որ կը քնանար, գնաց
փափաքած պտղոյն նայելու: Յովհաննէս
փորձութեան մէջ էր. խիղճը կը գգուչացնէր
զանի, բայց խնձորին անուշութիւնը միտքը
բերելով կ'ըսէր, «Քոյրս իրաւունք չունի
բոլորը պահելու»: Վերջապէս նայելով նայե-
լով փափաքն այնպէս սաստկացաւ որ ալ չկըր-
նալով համբերել, կամացուկ մը առաւ խն-
ձորը, և պարտեզ երթալով թուփի մը ետև
պահուըտեցաւ և հոն շուտ կերաւ զայն վախ-
նալով թէ գուցէ մէկը վրայ կը հասնի:

8. Խնձորն ուտելէն և բերանը սրբելէն ետ-
քը սկսաւ տանջուիլ, գիտնալով թէ նուստ
գողութիւն մըն էր ըրածը: Քիչ մը առաջ
մեծ փորձութիւններ կ'ուզէր, և ահա պրզ-
տիկ փորձութենէ մը յաղթուեցաւ: Յովհան-
նէս քիչ մը ետքը սկսաւ լալ, և շատ դառն
արցունքներ թափելով խոնարհութեամբ ծնո-

ղացը
լով ա
9.
կին
իր

թէ քով գնաց, և յանցանքը խոստովանե-
սիրոնցմէ ներում խնդրեց:
սեւ-ող տղայ մը չափահաս մարդոց վիճա-
և փորձութեանց չփափաքի, այլ թող
վիճակին մէջ եղած փորձութեանց դժ-
նելու զօրութիւն ուզէ ֆրիատոսէ: Թող
չյանկայ մեծ բաներու, այլ յիշէ ֆրիատոսի
այն խօսքը թէ, «Մյն որ քիչ բաներու մէջ
հաւատարիմ է՝ Տէրը զանի շատ բաներու
վրայ պիտի կեցնէ»:

Հարցումներ: 1. Յովհաննէս իրիկուն մը ի՞նչ կը խորհէր:
2. Ինչո՞ւ կ'ուզէր մեծնալ: 4. Հայրը ի՞նչ ռաւ անոր: 5.
Յովհաննէս զիտէ՞ր իր տկարութիւնը: 6. Պզտիկ քոյրն ի՞նչ
ունէր: 7. Յովհաննէս ի՞նչ ըրաւ: 8. Յովհաննէս ըրածին
վրայ զո՞ւրջ, և յանցանքը խոստովանեցա՞ւ: 9. Իւրաքանչիւր
տղայ ի՞նչ ընթացք բռնելու է:

ԳՍՍ 21

Ռեբեկա	Համեմատ	Գրացի
Մարդասէր	Սպասել	Պատրաստ
Յակոբոս	Գթութիւն	Հովանոց
Համբուրել	Վերջապէս	Ոսկեղէն

ՌԵԲԵԿԱ ԵՒ ՌԱՔԷԼ

1. Մինչ Ռեբեկա եօթը կամ ութ տարե-
կան էր, մայրն ուզեց սա խօսքերը սորվե-
ցընել անոր, «Ինչ որ կ'ուզէք թէ մարդիկ
4

ձեզի ընեն, դուք ալ անանկ ըրէք զի
 լովհետեւ Ռեբեկա պզտիկ աղջիկ ըլլալ
 կրնար դժուարին խօսք մը կարգալ,
 շատ անգամ կը կրկնէր անոր այն խօսք
 մինչև որ Ռեբեկա կըցաւ միտք պահել զայ
 թէպէտ ոչ ճիշդ այնպէս, այլ սա կերպով
 « Ինչ որ չես ուզեր թէ ուրիշ աղջիկները քե
 զի ընեն, դուն ալ անոնց մի ըներ : »

2. Ռեբեկա այս խօսքն իր ոսկեղէն կա
 նոնը կը կոչէր, և միշտ կ'աշխատէր անոր հա
 մեմատ գործել, թէպէտև երբեմն դժուա
 րութիւն կը զգար այնպէս վարուիլ ուրիշ
 տղայոց հետ, ինչպէս կ'ուզէր որ անոնք վա
 րուէին իր հետ : Այսպիսի դժուարութիւն
 մը զգաց հետևեալ ամառը խաղողի ատեն :
 Դրացիներէն պզտիկ աղջիկ մը, Ռաքէլ ա
 նուն, հրաւիրեց զՌեբեկա մէկտեղ երթալ
 իր հօրը այգին խաղող ուտելու :

3. Ռեբեկա շատ ուրախացաւ Ռաքէլի հետ
 այգին երթալու, քանզի իր հայրն այդի չու
 նէր : Այս երկու պզտիկ աղջիկները շուտ մը
 հասան այգին, ուր ասդին անդին վազելով
 հասած խաղողներէն կ'ուտէին : Բայց յան
 կարծ սատտիկ անձրև մը սկսաւ, անոնք ալ
 անձրևէն փախչելու համար վազելով կ'երթա
 յին, բայց Ռեբեկա Ռաքէլէն մեծ ըլլալով շատ
 առաջ անցաւ ու զանիկա մինտիկ թողուց :

Թէպէտև զիտէր թէ իրեն այնպիսի մարդա
 սիրութիւն ընող այն պզտիկ աղջկան սպա
 սելու պարտաւոր էր :

4. Երբ Ռեբեկա այսպէս առաջ վազելով
 կը փութար տուն երթալ, տեսաւ որ իր եղ
 բայրը Յակոբոս ճամբէն կ'անցնէր հովանո
 ցով զոր ճամբորդ մը ձգած էր անոնց հօրը
 տունը : Ռեբեկա վազելով եղբօրը հովանո
 ցին տակը մտաւ, առանց մտիկ ընելու Ռա
 քէլի որ կ'աղաղակէր « Կեցիր որ ես ալ գամ : »

5. Քիչ մը ետքը այնպէս թուեցաւ որ ձայն
 մը կ'ըսէր անոր, « Ինչ որ չես ուզեր թէ
 ուրիշ աղջիկները քեզի ընեն, դուն ալ ա
 նոնց մի ըներ, » և սկսաւ տրտմլ որ Ռաքէ
 լի հետ այնպէս անգթութեամբ վարուեցաւ,
 ու միայն զինք հողաց : Քանի կը խորհէր
 այնչափ աւելի կը զգար ետ դառնալու և Ռա
 քէլի քով երթալու պարտաւորութիւնը անատեն
 բոլոր եղածն իր եղբօրը պատմեց, եղբայրն
 ալ, բարեսիրտ տղայ մը ըլլալով, ըսաւ անոր
 որ, եթէ ուզեր, կրնար հովանոցն առնել ու
 այգին երթալ. ինք առանց հովանոցի կրնար
 շատ տուն երթալ :

6. Այսպէս Ռեբեկա հովանոցն առաւ և
 կըցածին չափ շուտ մը այգին վազեց և տեսաւ
 որ խեղճ Ռաքէլ բոլորովին թըջած ու ծառի
 մը տակ քարի վրայ նստած էր, և այնպէս

կու լար որ կարծես թէ պիտի մարէր : Ռեբեկա քովը նստաւ ու հովանոցն անոր գլխուն վրայ բռնեց , և զանիկա համբուրելով ըսաւ որ չլայ : Վերջապէս այս կերպով իր ոսկեղէն կանոնը պահեց , թէպէտև Ռաքէլը մինակ թողած ու վաղած ատեն դրեթէ մոռցած էր այն կանոնը :

Հարցումներ : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ սորվեցնել կ'ուզէր : Ռեբեկա ի՞նչ կերպով գոց ըրաւ զայն : 2. Օր մը ո՞վ հրաւիրեց զանի : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ճամբան որո՞ւ հանդիպեցաւ : 5. Եղբայրն անոր ի՞նչ ըսաւ : 6. Հովանոցն աննելով ի՞նչ ըրաւ : Սորված կանոնը պահե՞ց :

Գ Ա Ս 22

Պահարան	Հոտոտել	Պատուհան
Իմանալ	Փրցունել	Երեկ
Շարունակ	Գողութիւն	Պատասխան
Անհանգիստ	Ամչալ	Վստահել

ՀՌՈՒԹ ԵՒ ՐԱՀԱԹՂՕԳՈՒՄԻՆԵՐԸ

1. Հռութ իր մօրը պահարանին քով կեցած էր , պահարանն ալ բաց էր : Սենեակին մէջ անկէ ուրիշ մէկը չըլլալով՝ պահարանէն ըրաւ թողութիւն թուղթը առնելը տեսնող մը չեղաւ : Անոր միտքը զանոնք հոտոտել էր միայն , բայց հոտն այնպէս անոյշ եկաւ որ

թուղթին մէկ կողմէն քիչ մը բացաւ զանոնք տեսնելու համար , յետոյ շուտ մը թուղթը գոցելով նորէն տեղը դրաւ , և պատուհանը երթալով դուրս կը նայէր , և « Ի՞նչ աղւոր ըրաւ թուղթումներ են , » կ'ըսէր ինքնիրեն :

2. Գարձեալ պահարանին քով գնաց : Ամենեւին միտք չունէր ըրաւ թուղթումներն առնելու , եթէ աշխարհն ալ անոր ապին , բայց զանոնք անգամ մ'ալ տեսնել ի՞նչ վնաս ունէր : Այնպէս կամոց կը քաշէր որ կարծես թէ կը վախնար որ մէկը չիմանար : Բայց եթէ անոր ըրածը յանցանք չէր , չեմ դիտեր թէ ինչ կար վախնալու : Նորէն դուրս հանեց թուղթը և ըմբռնելով մէջը նայեցաւ : Սյս անգամ աւելի աղւոր երեցան անոր , և խորհեցաւ թէ « Միայն համը նայելու համար մէկ հատէն կտորիկ մը փրցունել վնաս մը չունէր : »

3. Այսպէս կտորիկ մը փրցուց ու բերանը դրաւ , մնացածն ալ շուտ պահարանը դնելով գոցեց : Բայց համը բերնին այնպէս անոյշ եկաւ որ ուզեց անգամ մ'ալ ըրաւ թուղթումներուն նայիլ : Պահարանին գողոցը քիչ մը քաշելով թուղթը դտաւ և դուրս առաւ : Կերած պզտիկ կտորին փրցուած տեղը որոշ կ'երևար : « Մէկը չի հասկնար կտոր մը պակսած ըլլալը , » ըսաւ ինքնիրեն , « եթէ այս

կտորն ամբողջ ուտեմ," և այս ըսելով կտրած կտորին մնացածն ալ առաւ ու վազելով սենեակէն դուրս ելաւ : Բայց անոր ներսիդին շարունակ ըսող մը կար թէ " Հռութ, դռըլթիւն ըրիր : " Ինք ալ կ'ուզէր պատասխանել թէ " Մօրս շաքարէն պզտիկ կտոր մը առնելը դողութիւն է," բայց իր ներսէն խօսող ձայնը շարունակ կ'ըսէր, " Բայց անիկա քու մայրդ չտուաւ քեզի, Հռութ, դողութիւն ըրիր : "

4. Այս ձայնէն շատ անհանդիստ եղաւ Հռութ, և իր խղճին խօսքերուն շարունակ կը պատասխանէր, մինչև որ վերջապէս ըսաւ, " Ամենեւին հոգս չէ, ինչ որ ըլլայ՝ ես քիչ մը ըրահալովու մի ևս պիտի ուտեմ," այսպէս գնաց ու կտոր մ'ալ կէրաւ, ետքը գնաց մէկ մ'ալ կէրաւ, մինչև որ քանի մը անգամ ուտելէն ետքը թուղթին կէսը պարպուեցաւ : Անատեն վախնալով շիտակ պարտէզ վազեց :

5. Քիչ մը ետքը մօրը ձայնը լսեց որ " Հռութ, Հռութ," կը կանչէր : Կամաց կամաց տուն գնաց և տեսաւ որ մայրը պարտէզին դրան առջև կեցած էր, ըրահալով դուրսներն ալ ձեռքը : " Հռութ," ըսաւ, " գիտե՞ս ով կերաւ այս պակսածը : " Հռութ չպատասխանեց, միայն ամչնալով գլուխը

կախեց, այնպէս որ ինք կերած ըլլալը հասկըցուեցաւ : " Մյս ի՞նչ է, Հռութ," ըսաւ մայրը, " ես քենէ այսպիսի բան մը չէի յուսար, ես միշտ կը խորհէի թէ կրնամ վստահիլ քեզի : "

6. Խեղճ Հռութ շատ զղջաց ըրածին վրայ, քանզի իր մօրը վստահութիւնն իր վրայէն վերցած էր, և ինք քանի մը չնչին ըրահալով դուրսի համար վշտացուցած էր զանի : Շատ մը արցունք թափելով որոշեց որ ալ ևս դէմ չդնէ իր խղճին ձայնին, այնպէս որ օր մը տեսնէ թէ իր մայրը դարձեալ կը վստահի անոր :

7. Հիմա Հռութ է որ այս պատմութիւնը կ'ընէ ձեզի : Այս բանը պատահելէն ի վեր քսան տարի է, բայց ինք ամենեւին մոռցած չէ և պիտի չմոռնայ թէ ինչպէս դողցաւ այն ըրահալովու միներն ու իր մօրը վստահութիւնն անով կորսնցուց :

Հարցումներ : 1. Հռութ անեակին մէջ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ի՞նչ մտօք պահարանին մօտ գնաց : 3. Ի՞նչ ըսաւ, և ի՞նչ ըրաւ : Անոր խիղճն ի՞նչ կ'ըսէր : 4. Հռութ ի՞նչ եղաւ, և ի՞նչ պատասխան տուաւ : 5. Մայրը ի՞նչ հարցուց : անիկա պատասխան տուա՞ւ : 6. Հռութ ըրածին վրայ զղջաց : 7. Այս բանը պատմողն ո՞վ է :

Գ Ա Ս 23

Պարտեզ	Խաղալ	Ելել	Ծաղիկ
Յոգնիլ	Խնձոր	Անտառ	Հեռու

Փափաք	Պատուէր	Բերել	Շատնալ
Հարկաւ	Դառնալ	Պառկել	Գրպան

ԱՂԶԿԱՆ ՄԸ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

1. Տաք օր մը Մարիամին մայրը հրաման տուած էր անոր որ իրենց տանը մօտ պարտէզին ծառերուն շուքին մէջ խաղայ : Երբ Մարիամ տունէն դուրս կ'ելլէր, մայրը անոր պատուիրեց ըսելով, «Աղջիկս, պարտէզը խաղա, անկէ դուրս մի ելլեր :» Մարիամ ալ «Շատ աղէկ, մայր», ըսելով գնաց :

2. Մարիամ պարտէզին դեղեցիկ և գոյնզգոյն ծաղիկներուն մէջ քիչ մը զուարճանալէն ետքը, յողնած ու քրտնած մեծ խնձորի ծառի մը տակ նստաւ : Պարտէզին միւս կողմն անտառ մը կար : Մարիամ այն անտառը հեռուէն կը դիտէր, և անոր զով տեղ մը ըլլալը տեսնելով, ներսէն հոն երթալու թեթև փափաք մը կը զգար, բայց մօրը պատուէրը միտք բերելով ինքնիրեն ըսաւ, «Ոչ, չեմ երթար :» բայց յետոյ փափաքը շատնալով, «Ի՞նչ փնաս ունի եթէ մինչև պարտէզին դուռը երթամ և անկէ դիտեմ», ըսաւ ու գնաց :

3. Դրանը քով երթալէն ետքը անտառը երթալու փափաքն աւելնալով ինքնիրեն ըսաւ, «Ի՞նչ կ'ըլլայ եթէ քիչ մ'ալ անտառը

երթամ, հոս շատ տաք է. եթէ մայրս դիտնար պարտէզին այսչափ տաք ըլլալը, հարկաւ անտառը երթալու հրաման կու տար ինծի, նաև մայրս բնաւ չիմանար եթէ հիմա երթամ :» այս ըսելով պարտէզին դուռը բացաւ ու դուրս ելաւ : Անտառը երթալէն ետքը, շուքելով հոն շատ մնալ, շուտ մը պարտէզ դարձաւ :

4. Երեկոյն պառկելու ատեն, երբ իր սովորական աղօթքը կ'ընէր, քանի մը խօսք հազիւ թէ ըսած էր՝ յանկարծ աչքերը լեցուելով սաստիկ լաց մը փրցուց : Մայրը «Ինչո՞ւ կու լաս, աղջիկս», ըսաւ, բայց Մարիամ չկրցաւ պատասխան տալ : Մայրը դարձեալ ստիպելով «Ի՞նչ եղաւ որ այսպէս կու լաս, պատճառը չըսե՞ն», կրկնեց : Մարիամ պատասխան չտուաւ և շարունակ կու լար : Վերջապէս մայրն ըսաւ, «Ըսէ, աղջիկս, պարտէզին մէջ մէկ տեղը փնասեցիր :» Մարիամ «Ոչ, մայր», ըսաւ, «Բան մը չեղաւ :» Մայրը «Հապա ինչո՞ւ կու լաս. չըլլա՞յ որ հակառակ պատուէրին՝ պարտէզէն դուրս ելած ըլլաս», ըսաւ : Մարիամ ալ սուտ զրուցելէն վախնալով «Այո, մայր», ըսաւ, «անտառը դացի, բայց մէկ տեղս չփնասեցի :»

5. Մայրը «Հասկցայ, հոն բան մը կորսնցուցիր», ըսաւ : Մարիամ «Ոչ, մայր, բան

մին ալ չկորսնցուցի,” պատասխանեց . բայց մայրն ըսաւ , “ Ես գիտեմ թէ ինչ կորսնցուցիր , աղէկ մտածէ :” Այս խօսքին վրայ Մարիամ ձեռքը գրպանը տարաւ և սկսաւ վրայի բաները մէկիկ մէկիկ համրել : Այն ատեն մայրն ըսաւ անոր , “ Միտքս չհասկցար , Մարիամ , ես ըսել կ’ուզեմ թէ դուն իմ խօսքիս չհնազանդելով և անտառը երթալով սրբտիգ հանգստութիւնը և խղճիդ խաղաղութիւնը կորսնցուցիր :” Մարիամ այս ըսելով սկսաւ աւելի արցունք թափել և “ Այո , մայր , այնպէս է ,” ըսելով ճշմարիտը խոստովանեցաւ , և սրտին ցաւէն անդադար կուլար մինչև որ քունը տարաւ :

Հարցումներ : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ հրաման , և ի՞նչ պատուէր տուած էր : 2. Աղջիկը մտքն ի՞նչ անցուց , և ի՞նչ ըսաւ : 3. Աւերջագէս մօրը պատուէրին դէմ դործե՞ց : 4. Մարիամ պառկելու ատեն ի՞նչ ըրաւ . մայրը անոր ի՞նչ ըրաւ : 5. Յանցանքը խոստովանեցա՞ւ : 6. Մարիամ ի՞նչ կորսնցուցած էր :

ԳՍՍ 24

Արշակ	Ծիծաղ	Կարփր	Փողոց
Ննկիւն	Աղբիւր	Սափոր	Բազմոց
Հանգիստ	Դեղին	Երկայն	Զարմանք
Հաղիւ	Ճամբայ	Յաղթել	Հաշել

ԱՐՇԱԿԻՆ ԵՐՍՁԸ

1. Արշակ տասը տարեկան տղայ մին էր ,

գէր այտերով ու ծիծաղերես , և Սամաթիա հին կարմիր տուն մը կը բնակէր : Բնութիւնը քաղցր էր , բայց ինք ծոյլ էր : Երբ օր մը մայրը հրամայեց որ իրենց փողոցի անկիւնը եղող աղբիւրէն սափոր մը ջուր բերէ , այս բանը շատ ծանր երևցաւ Արշակին : Աւելի կ’ուզէր որ պատուհանին առջև բազմոցին վրայ հանգիստ նստէր , ու փողոցէն անց նոյնները գիտէր : Այսու ամենայնիւ գնաց ջուր բերաւ , ու նորէն պատուհանին առջև նստաւ :

2. Այս միջոցին մայրը վարը կերակուր եփած ժամանակ , տանը մէջ ալ ուրիշ մէկը չգտնուելով՝ Արշակ ինքնիրեն կը խօսէր , “ Ինչ աղէկ կ’ըլլար ,” կ’ըսէր , “ որ սա շուքը հանգիստ պառկող շունին տեղն ըլլայի , ոչ աղբիւրէն ջուր բերել կ’ունենայի , ոչ ալ այսպիսի տաք օրով պոչսին կ’երթայի ձիթապտուղ գնելու :” Այսպէս պատուհանին առջև գլուխը թեւին վրայ դրած նստած ատեն խորհեցաւ թէ շատ աղէկ բան է շուն ըլլալ : Յանկարծ տարօրինակ զգացում մը եկաւ վրան , նայեցաւ որ ձեռքերը ձեռք չեն , այլ դեղին մազով ծածկուած շան ճանկեր : Ստուգիւ տեսաւ որ երկայն պոչով մեծ շուն մը եղած էր :

3. Ասիկա մեծ զարմանք եղաւ անոր , բայց կը խորհէր , “ Հիմա կրնամ փողոց եր-

Թալ և շուքի մէջ պառկել:” Բայց դուռը չէր կրնար բանալ, ինչու որ շուն էր. ուստի վեր ցաթկեց ու ճանկերովը ճանկուտեց զայն: Մայրը ձայն առնելով խոհանոցէն դուրս նայեցաւ ու «Ամա՛ն, տունը շուն կայ” ըսելով՝ փայտ մը առաւ ու եկաւ դուռը բացաւ և շունը դուրս փողոց վազած ատեն մայրը ձեռքի փայտովը զարկաւ անոր: Արշակ կը խորհէր թէ ինչ զարմանալի բան էր որ մայրը իր տղուն կը զարնէր, բայց տղան չէր կրնար խօսիլ, քանզի շուն էր. ուստի լալը լմնցունելէն ետքը աղւոր շուք տեղ մը պառկեցաւ հանգչելու:

4. Հազիւ թէ հանգստացեր էր, երբ կառք մը կ’անցնէր անկէ, ու կառավարը «Օ՛շտ,” պոռաց անոր, որպէս զի ճամբուն վրայէն ելէր: Արշակ վեր նայեցաւ, բայց տեղէն շարժիլ չուզեց մինչև որ կառավարը ձեռքի խարազանովը զարկաւ անոր: Անտեն Արշակ պոչը երկու ոտքերուն մէջտեղ ժողվեց և հաչելով փողոցին միւս կողմը վազեց, և հոն աղւոր շուք տեղ մը գտաւ պառկելու: Քիչ մը ետքը շէտրճի մը եկաւ, և Արշակ շաքարեղէնը սիրելուն համար ցաթկեց և շուն ըլլալը մոռնալով շէտրճի առջև կայնեցաւ ու աչքը տնկած շաքարեղէններուն կը նայէր: Բայց շէտրճի ոտքովը զարկաւ անոր որ ճամ-

բուն վրայէն երթար. վերջապէս Արշակ այլ ևս չէր կարծեր թէ շուն ըլլալ աղէկ բան էր:

5. Ճիշդ այն միջոցին փողոցը գտնուող փոքրիկ շուներէն մին տեսաւ զայն, և իբրև օտար շուն հաչեց անոր: Այս պզտիկ շան հաչելէն այն կողմի բոլոր միւս շուները եկան, և օտար շունը տեսնելով ամէնքը մէկտեղ խեղճ Արշակին վրայ թափուեցան և այնպէս խածին զանի որ նորէն իր տունն ըլլալ կը փափաքէր, Այն միջոցին աչքերը բացաւ և տեսաւ որ ամենեւին շուն եղած չէր, այլ միայն երազ էր տեսածը, և քունին մէջ բազմոցէն դետին ինկած էր: Շուներն ալ իրօք ամէնքը մէկտեղ փողոցը կը հաչէին, և այն ատեն լսեց որ մայրը կը կանչէր «Արշակ, Արշակ, քիչ մըն ալ շուր կ’ուզեմ:” Այս անդամ չորտնջեց, ինչու որ երազին մէջ հասկեցած էր թէ սիրելի և բարերար մօր մը համար շուր բերելէն շատ դժուար բաներ կան աշխարհիս մէջ:

Հարցումներ: 1. Արշակ ինչպիսի՞ տղայ էր. մայրը օր մը ո՞ւր դրկեց զանի: 2. Արշակ ի՞նչ կը խորհէր, և ի՞նչ տեսաւ: 3. Ի՞նչ կերպարանք առած էր, և մայրը ի՞նչ ըրաւ: 4. Կառավար մը ի՞նչ ըրաւ: Արշակ ի՞նչ եղաւ: 5. Վերջապէս ի՞նչ կերպով աղատեցաւ, և ի՞նչ համոզում ունեցաւ:

Պատմութիւն	Բարեպաշտ	Ազիպա
Հալածանք	Հայրենիք	Անապատ
Առաւօտ	Օթեւան	Փոթորիկ
Աքաղաղ	Կարճատես	Մարտիւն

ՐԱՐՐԻ ԱԳԻՊՍ

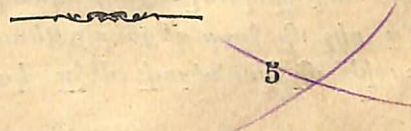
1. Հին ատեն Բաբբի Ազիպա անուն բարեպաշտ Հրեայ մը կար որ կ'ըսէր թէ, «ինչ որ Աստուած կ'ընէ՝ մեր օգտին համար է:» Այս մարդը հալածանքի պատճառաւ ստիպուեցաւ իր հայրենիքը թողուլ և անապատ ամալի տեղեր թափառիլ: Իր հետ երեք բան միայն առաւ, ճրագ մը զոր Աստուծոյ օրէնքը կարդալու համար գիշերը կը վառէր, աքաղաղ մը որ առաւօտուն մօտենալը կ'իմանցնէր անոր, և էջ մը՝ որուն վրայ կը հեծնէր:

2. Երկայն ատեն պտտելէն ետքը, մութը կոխելու վրայ էր և ինք շատ յոգնած ըլլալով՝ չէր դիտեր թէ ուր պիտի պառկէր. վերջապէս ուժը գրեթէ սպառելով գիւղ մը կը հասնի, և ուրախութեամբ կը մտնէ հոն յուսալով թէ գթութեամբ պիտի ընդունուի գիւղացիներէն: Բայց երբ կը խնդրէ անոնց մէջ որ իրեն պառկելու տեղ մը տան, անոնք այս փոքր շնորհքն անդամ զլանալով կը վաճառեն զանի, այն ալ կը ստիպուի մօտ անտառ

փառք քու անուանդ՝ յաւիտեանս յաւիտեանից:»

7. Սաղմոսերգուն կ'ըսէ, «Տէրը կը թագաւորէ, երկիրը թող ցնծայ. շատ կղզիներ թող ուրախանան: Անոր բոլորտիքը ամպ ու մառախուղ կայ, արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են.» ՂԷ. Սաղմ. այսինքն հիմա չենք կրնար հասկնալ Աստուծոյ ըրածները և անոր նպատակը, ամպ ու մառախուղի պէս են մեզի, բայց անտարակոյս, ինչ որ կ'ընէ արդար է, և վերջապէս պիտի հասկնանք թէ մեր օգտին համար է: Երբ նեղութիւն կ'ունենանք, համբերելով սպասելու ենք. կարելի է որ Տէրը շուտ ամէն բան պիտի բացատրէ. թէև այնպէս ալ չըլլայ, անտարակոյս երկնից մէջ ամէն բան պիտի յայտնուի:

Հարցումներ: 1. Ազիպա ի՞նչ եղաւ, և հետը ի՞նչ կը տանէր: 2. Անդամ մը ո՞ւր դնաց, և ի՞նչ եղաւ: Ստէպ ի՞նչ կ'ըսէր: 3. Ո՞ւր անցուց գիշերը, և հոն ի՞նչ պատահեցաւ: 4. Պառկած ատեն արաղաղն ի՞նչ եղաւ. Ազիպա ի՞նչ ըսաւ: 5. Ի՞նչ ընելու գիւղ գնաց, և ի՞նչ տեսաւ: 6. Ազիպա ի՞նչ փառք տուաւ Աստուծոյ, և ի՞նչ ըսաւ: 7. Ի՞նչ կը նշանակեն Սաղմոսերգունի խօսքերը:

Երկինք	Կապոյտ	Կոխել	Պնակ
Գաւաթ	Պատճառ	Եղէք	Ծծել
Պարպէլ	Զրհան	Արիւն	Մարմին
Տարնալ	Մարուր	Ածուխ	Սենեակ

Օ Դ Ը

1. Սմէն տեղ օդ կայ, թէև այնպէս կ'երևի թէ բան մը չկայ: Օդը կրնա՞նք տեսնել արդեօք: «Ոչ», պիտի ըսուի. բայց սխալ է, կրնանք տեսնել զայն: Երկինք ինչո՞ւ կապոյտ է. քանզի այն է օդին գոյնը: Ս.յս է պատճառը որ երբ շատ հեռու լեռներու կը նայինք անոնք մեզի կապոյտ կ'երևին:

2. Օդը ծա՞նր է արդեօք: «Ոչ», պիտի ըսէ մէկը, «անիկա շատ թեթև է»: Բայց օդը բաւական ծանր է, թէպէտ ոչ ջրին չափ, և անոր բաւական ծանր ըլլալը կրնանք ցուցնել: Եթէ ձեռքդ շիշի մը բերնին վրայ դնելով օդը շիշին մէջէն հանես օդահանով, դրսի օդն իր ծանրութեամբը այնպէս կը կոխէ ձեռքիդ վրայ որ կարծես թէ ձեռքիդ ոսկրները պիտի կոտորտին:

3. Օդին ծանրութիւնը ուրիշ կերպով ալ կրնանք փորձել: Չայի պնակ մը առ և մէջը քիչ մը շուր լեցուր: Յետոյ ապակիէ գաւաթ մը առնելով մէջը կտոր մը թուղթ

վառէ, և թուղթին վառած ատեն շուտ մը գաւաթը դարձնելով ջրով լեցուն պնակին վրայ դիր. պիտի տեսնէս որ շուրը վեր կ'ելլէ գաւաթին մէջ: Եւ ինչո՞ւ համար կ'ելլէ. քանզի գաւաթին մէջի օդը տաքութեան պատճառաւ պակասած է, և դուրսի օդին ծանրութիւնը դրսէն կոխելով՝ շուրը կը վերցնէ գաւաթին մէջ:

4. Նոյն պատճառաւ է որ կրնաս բերնովդ շուր քաշել կամ ծծել երկայն եղեգի մը մէջէն, քանզի բերնովդ եղեգին մէջի օդը կը հանես, և դրսի օդին ծանրութիւնը կը մղէ շուրը օդը պարպուած եղեգին մէջ: Զրհանը (Բոստոն) նոյն կերպով կը հանէ շուրը թորէն. նոյն պատճառաւ ուրիշ շատ բաներ կ'ըլլան, բայց ամէնը մէկիկ մէկիկ պատմել շատ երկայն կ'ըլլայ:

5. Հիմա ձեզի ըսեմ թէ ինչ է օդը: Օդը երեք բանէ կը բաղկանայ. կը յուսամ թէ այս երեք նիւթոյ անունները պիտի կրնաք միտք պահել: Ասոնց մէկը Բոստոն կ'ըսուի, և օդին հինգ մասին մէկն ասկէ է: Թթուածինը շատ պէտք է մեզի. եթէ անիկա մեր ծծած օդին մէջէն պակսի, մեզի մեծ վնաս կ'ըլլայ: Թթուածինը մեր կեանքը կը պահէ, մեր արիւնը կը մաքրէ և մեր մարմինը կը տաքցնէ: Նոյն նիւթին պատճառաւ է որ

կրակը կը վառի. եթէ օդէն թթուածինը հանուի, այն օդին մէջ կրակ չի կրնար վառիլ, և վառածն անմիջապէս կը մարի. իսկ զուտ թթուածնի մէջ երկաթն անդամ փայտի պէս կը վառի : Թթուածինը ոչ միայն օդին մէջ, այլև հողին, քարին և գրեթէ ամէն բանի մէջ կը գտնուի :

6. Օդին մէջ գտնուած երկրորդ նիւթը քլորահաճին կ'ըսուի : Օդին հինգ մասին գրեթէ չորսն ասկէ է, և պէտք է որ այսչափ շատ ըլլայ . քանզի եթէ թթուածնին հետ այսչափ բորակածին խառնուած չըլլար օդին մէջ, թթուածինն ամէն բանի վրայ ազդեցութիւն կ'ընէր, կրակը շատ սաստիկ կը վառէր անոր մէջ, մեր մարմինն ալ չափազանց կը տաքնար և չէինք կրնար ապրիլ :

7. Օդին մէջի երրորդ նիւթը ածխածին կը կոչուի . բայց ասիկա շատ քիչ է : Մաքուր օդոյ 2500 մասին մէկը միայն ածխածին է, և եթէ ասիկա աւելնայ շատ զնասակար կ'ըլլայ : Երբ գոյ սենեակի մէջ ածուխ կը վառի՝ շատ ածխածին կ'ելլէ և սենեակին մէջ կը լեցուի . հոն գտնուող մարդն ալ թունաւոր օդը ծծելով կը մարի, և եթէ կենայ կը մեռնի : Սենեակի մէջ ածուխ վառելէ շատ զգուշանալու է :

Հարցումներ : 1. Ի՞նչ է օդին գոյնը : 2. Օդին ծանրութիւնը ի՞նչպէս կը ցուցուի : 3. Ուրիշ ի՞նչ կերպով : 5. Օդը քանի՞ տեսակ բանէ կը բաղկանայ : 6. Ո՞ր տեսակն աւելի է, և ի՞նչ է օգուտը : 7. Ո՞րն է ամենէն քիչը, և ի՞նչ է զնասը :

ԴԱՍ 27

Պատճառ.	Տանիք	Ելլել	Զգալ
Քաշել	Երկնք	Հեռու	Ամառ.
Արև	Ցամաք	Զմեռ.	Հոսանք
Մրբիկ	Քակել	Վնաս	Փչել

Օ Դ Ը

1. Սմէնքդ հովուն փչելը գիտէք, բայց գիտէ՞ք արդեօք անոր փչելուն պատճառը . հասկցնեմ ձեզի : Երբ օդին մէջ կրակ կը վառի, մուխը և տաք օդը դուրս կ'ելլէ . եթէ տանիքին վրայ ելլես և ձեռքդ ծխնելուզին վրայ դնես մէկէն պիտի զգաս թէ տաք օդ կու գայ . եթէ վարը կրակարանին առջև կենաս, պիտի զգաս թէ պաղ օդը դուսէն դէպի կրակը կու գայ : Կ'ըսենք թէ կրակարանը կը քաշէ . ահա այս է քաշելը . տաքցած օդը վեր կ'ելլէ, և վարէն պաղ օդը կու գայ անոր տեղը լեցնելու . ձիւղ այսպէս է հովուն փչելը . արևը կը տաքցնէ այսինչ տեղին օդը, այն կը բարձրանայ, և պաղ օդը կու գայ հեռուէն անոր տեղը լեցնելու :

2. Գիտէք որ ամառը Մե ծովուն և ուրիշ ծովերու մօտ՝ կէս օրուան ատենները հովը ծովուն կողմէն կը սկսի փչել. ինչէ՞ն է այս : Պատճառը սա է որ, երբ արևը կը ծագի, ցամաքը կը տաքցնէ. տաքցած օդը վեր կ'ելլէ, և ծովուն օդն աւելի պաղ ըլլալով անոր ներքև կը մնայ. նոյն պատճառաւ է որ ամէն օր նոյն բանը կը պատահի : Բայց ձմեռն այսպէս չէ. և ինչո՞ւ. քանզի այն ատեն ցամաքին օդը ծովին օդէն աւելի տաք չէ, ուստի և շատ անգամ հովը ցամաքէն դէպի ծով կը փչէ :

3. Սակայն երբեմն հովը տաք կը փչէ և ոչ թէ պաղ. ի՞նչ է ասոր պատճառը. պատճառը սա է որ, աշխարհիս ամէն կողմերը օդին մէջ շատ շարժումներ կան, ուստի կրնայ ըլլալ որ տաք օդն իր բոլորտիքը եղած հասանքներէն մղուելով ասդին անդին շարժի :

4. Երբեմն կ'ըլլայ որ հակառակ հովեր իրարու կը հանդիպին, անատեն կրնայ մրրիկ ըլլալ, այսինքն հովն արագութեամբ կը դառնայ, և երբեմն զարմանալի զօրութիւն կ'ունենայ, այնպէս որ մինչև անգամ ծանր փայտ կամ քար կը վերցնէ :

5. Մրրիկները կրնան մեծ ֆրամներ ընել. երբեմն տուներ կը քակեն, գիւղեր կը կործանեն, սակայն ասոնք խիստ քիչ կը պա-

տահին : Երբ մրրիկը ծովուն վրայ է, Բախտ կ'ըսուի և շուրը վերը կը քաշէ :

Հարցումներ : 1. Ի՞նչ է հովն փչելուն պատճառը, և քաշել ըսելով ի՞նչ կ'իմացուի : 2. Ամառը Սև ծովուն կողմերը ի՞նչ կ'ըլլայ, և պատճառն ի՞նչ է : 3. Հովն տաք փչելուն պատճառն ի՞նչ է : 4. Երբեմն հովերը ի՞նչ կ'ըլլան, և ի՞նչ կը հանեն : 5. Մրրիկներն ի՞նչ կ'ընեն, և թաթառն ի՞նչ է :

Գ Ա Ս 28

Նեղոս	Տեսակ	Կանդուն	Գաղաթ
Ծաղիկ	Եղէգ	Ճերմակ	Հարիւր
Տարի	Սորվէլ	Բամբակ	Չուան
Տերև	Կողով	Ճախին	Եղէբբ

ՊԱՊԻՐՈՍ ԿՈՉՈՒՄԾ ԵՂԵԳԸ

1. Նեղոս գետին մօտ տեսակ մը եղէգ կը բուսնի որ Պապիրոս կը կոչուի, և երբեմն ութ կամ տասը կանդուն բարձրութիւն կ'ունենայ : Ասոր գաղաթը ծաղիկներու նման կախուած փունջ մը կայ : Եղէգին ներսիդին սպիտակ հիւթ մը կայ զոր հին Եգիպտացիք շատ բարակ կտրելով և չորցնելով անկէ թուղթ կը շինէին :

2. Ամենէն հին տեսակ թուղթն այս է, և ասոր վրայ եղած գրութիւնները երբեմն քանի մը հարիւր տարի կը տևէին : Յետոյ երբ

մարդիկ մորթեր պատրաստել սորվեցան , սկսան անոնց վրայ դրել . վերջապէս բամբակէ և հին լաթերէ թուղթ շինեցին , ինչպէս որ հիմա կ'ըլլայ , և այս թուղթը հին տեսակներէն ո՛րչափ աժան է :

3. Այս եղեգն ուրիշ կերպովալ կը գործածուէր : Անոր մէջ անուշ նիւթ մը կայ , և այս պատճառաւ Եգիպտացիք եղէգը կը ծամէին , և կեղևներն ալ հիւսելով չուան , իսկ տէրեներէն՝ նաւակներ կը շինէին : Հաւանական է թէ Մովսէսի մօրը շինած կողովը կամ տապանակը որուն մէջ Մովսէս մանկիկը գրուեցաւ՝ այս եղեգէն շինուած էր :

4. Ո՛րչափ օգտակար էր այս եղէգը որ կը բուսնէր այն ճախնային տեղերը , ուր ուրիշ բան չէր բուսներ : Նեղոս գետն ամէն տարի այնպէս կը լեցուի ջրով , որ իր բոլոր եզերքը կ'որոզէ , և քովի ընդարձակ դաշտերը կը ծածկէ . այս պատճառաւ հոն շատ ջրային տունկեր կը բուսնին : Աստուծոյ Նախախնամութեամբն է որ առատութեամբ գտնուող բաները միշտ օգտակար են :

Հարցումներ : 1. Նեղոս գետին մօտ ի՞նչ կը բուսնի , և հին ատեն ի՞նչ բանի կը գործածուէր : 2. Հիմա ալ կը գործածուի՞ . ինչո՞ւ : 3. Ուրիշ ի՞նչ բանի կը գործածուէր : 4. Նեղոս գետն ամէն տարի ի՞նչ կ'ըլլայ :

Գ Ա Ս 29

Պատերազմ	կերակուր	Նեղութիւն
Փափաքիլ	կարաւան	Նպատակ
Իմանալ	Զօրապետ	Հասարակ
Զարմանալ	Ընտանիք	Վայելել

ՏԳՈՒ ՄԸ ԸՐԱԾԸ ՀՕՐԸ ՀԱՄԱՐ

1. Անգամ մը Գերմանիոյ և Գաղիոյ մէջ տեղ պատերազմ եղաւ , և Գերմանացի զինուորները Գաղիա մտնելէն ետքը՝ շատ անգամ գ-ժուարաւ կերակուր կը գտնէին իրենց համար : Գերմանացի զինուոր մը իր այս մասին կրած նեղութեան վրայ կնոջը գրելով անոր կը յայտնէր թէ ո՛րչափ կը փափաքէր գետնախնձոր ուտել , ինչպէս որ իր տունը ստէպ ուտել սովոր էր : Անոր Ֆրից անուն պզտիկ տղան՝ այս նամակը կարդալով՝ միտքը դրաւ պարկ մը գետնախնձոր տանիլ իր հօրը : Խեղճ տղան չէր գիտեր թէ բանակը որչափ հեռու էր տունէն , և թէ ինչ ճամբով կ'երթըցուէր հոն . բայց և այնպէս պարկի մը մէջ տարածին չափ գետնախնձոր լեցնելով և նոր զգեստներն հագնելով , բանակը երթալու ճամբայ ելաւ :

2. Իր այս դիտաւորութիւնը չյայտնեց մօրը՝ վախնալով թէ գուցէ արգելէր զանի երթալէ : Բանակն իբր 400 մղոն , կամ ,

կարաւանի ժամով, 133 ժամ հեռու էր տու-
նէն: Ունեցած քիչ մը ստակը քիչ ժամանակի
մէջ սպառեցաւ. բայց ճամբան դիշերն անցընե-
լու համար տուն մը մտնելով, տանը բարեօտեր
մարդիկ տեղեկացան անոր այս ճամբորդու-
թեան նպատակին և քիչ մը ստակ տուին, այն-
պէս որ տղան կարող եղաւ այն ճամբէն անց-
նող կառքով մը քանի մը մղոն տեղ երթալ:

3. Այսպէս մերթ քալելով և մերթ կառք
հեծնելով, վերջապէս բանակը հասաւ: Սա-
կայն ի՞նչպէս պիտի գտնէր հայրը: Գիմս-
ցը ելլող առաջին զինուորին հարցուց, բայց
անիկա չկրցաւ տղուն տեղեկութիւն տալ
հօրը վրայ: Ուրիշի մը, և դարձեալ ու-
րիշի մը հարցուց, բայց ի զուր. ի վերջոյ
զինուոր մը եղելութիւնն իմանալով, տղան
զօրապետին տարաւ, որ երբ լսեց թէ անիկա
400 մղոն հեռու տեղէ մը կու գար հօրը
գետնախնձոր բերելու, իր վրանը հրաւիրեց
զանի մինչև որ հայրը գտնուէր: Տղան եր-
կար ատեն զօրապետին վրանին մէջ մնաց:
Զօրապետը գետնախնձորը սպասաւորին
տուաւ եփելու և այն իրիկուն շատ պաշտօ-
նակալներ հրաւիրեց իր հետ ընթրելու: Հրա-
ւիրելոյ մէկն ալ տղուն հայրն էր որ հաս-
րակ զինուոր մը ըլլալով՝ շատ զարմացաւ ի-
րեն եղած սյս հրաւերին:

4. Հրաւիրեալները սեղանին քով դալով
և անոր վրայ ծածկուած մեծ պնակ մը տես-
նելով, հետաքրքրութեամբ կը սպասէին դիտ-
նալու թէ ինչ կար արդեօք պնակին մէջ: Երբ
ամէնքը նստան, զօրապետն ըսաւ անոնց,
« Գերմանացի տղու մը շնորհիւ դուք այս ի-
րիկուն շատ համեղ կերակուր մը պիտի ու-
տէք. ընտիր բոյս մը որ ձեր բնիկ երկրէն
եկած է:» Այս ըսելէն ետքը պատմեց թէ
տղայ մը այնչափ հեռու տեղէ գետնախնձոր
բերած էր իր հօրը, և հրաման ըրաւ որ
տղան ներս գայ:

5. Ի՞նչ մեծ եղաւ հասարակ զինուորին
զարմանքը, երբ տեսաւ որ ներս մտնողն
իր տղան էր, և թէ տունէն մինչև բա-
նակը, այն երկայն ճամբորդութիւնն ը-
րած էր անոր գետնախնձոր բերելու: Հայրն
ու որդին միանգամայն մեծ պատիւ գտան
լնջոյքին մէջ, և որովհետեւ հայրը քանի մը
օր առաջ պատերազմի մէջ ծանր վէրք մը ա-
ռած էր, որդւոյն հետ տեղը դառնալու
հրաման ընդունեցաւ: Մեծ ուրախութիւն
եղաւ ընտանիքին, երբ երկուքը մէկէն տուն
եկան. նաև բոլոր գիւղացիք շատ պատիւ ը-
րին տղուն իր հօրը վրայ այնչափ սէր, և ա-
նոր մխիթարութիւն հայրթայթելու այնչափ
փափաք ունենալուն համար:

6. Տղայ մը որ իր ծնողքը սիրելով դէպ անոնց ունեցած պարտաւորութիւնները կը կատարէ, և ամէն կերպով կը ջանայ զանոնք մխիթարել և սխտիել, բոլոր մարդոց պատիւն ու յարգը միշտ կը վայելէ : Աստուած ալ երկրի վրայ երկայն կեանք կը խոստանայ անոնց որ իրենց ծնողքը կը պատուեն :

Հարցումներ : 1. Հայր մը ի՞նչ բանի կը փափարէր ; և տղան ի՞նչ ըրաւ : 2. Ճամբան ո՞րչափ հեռու էր , և տղուն ի՞նչ պատահեցաւ : 3. Տղան երբ բանակը հասաւ ի՞նչ ըրաւ . զօրապետն ինչ ըրաւ անոր : 4. Սեղանին վրայ ի՞նչ կար . և զօրապետն ի՞նչ ըսաւ : 5. Հայրն ու որդին ո՞ր գացին : 6. Ծնողասէր տղայք ի՞նչ կ'ըլան :

Գ Ա Ս 30

Տիկին	Ժողովել	Խոնարհ	Ջանայ
Գատմել	Աղջեկ	Շուշան	Բարի
Սորվել	Վաղել	Ուրախ	Եղբայր
Արցունք	Նախանձ	Խնդալ	Շարժիլ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

1. Տիկին մը սովորութիւն ունէր իրիկունները աղաքը ժողովել և անոնց հարցնել թէ ինչ ըրած էին այն օր , և ինչ կերպով ջանացած էին ուրիշներուն երջանկութեանը համար : Իրիկուն մը այս սղայոց մեծերը խո-

նարհարար պատմեցին անոր իրենց ըրածնէրը . բայց երկու պզտիկ աղջիկները, Մարիամ և Շուշան , լուռ կեցան :

2. Վերջապէս Մարիամ այսպէս խօսեցաւ . « Ես չեմ յիշեր թէ այսօր բարի գործ մը ըրի, միայն երբ դասակիցներուս մին իր դասն աղէկ սորված ըլլալուն համար մեր դասին մէջ առաջին եղաւ, վագելով համբուրեցի զանի . այն ալ ուրախանալով ըսաւ ինձի , « Գուն շատ բարեսիրտ ես » : »

3. Յետոյ Շուշան այսպէս խօսեցաւ . « Այսօր իմ քույրս պզտիկ աղջիկ մը կը նստէր ուրուն փոքր եղբայրը մեռած էր : Տեսայ որ այս աղջիկը դասը սորված ատեն արցունք կը թափէր . գութս շարժեցաւ անոր վրայ, և զլուխ անոր քով դնելով հետը լացի . անատեն ինք զլուխը վերցնելով համբուրեց զիս և ըսաւ , « Մեծ բարեք ըրիր ինձի : Չեմ գիտեր թէ ինչ ըրի որ այսպէս խօսեցաւ այն աղջիկը : »

4. Տղոց մայրը ասոնք լսելով շատ ուրախացաւ և ըսաւ , « Սիրելի Մարիամ, ուրախ եմ որ դուն շնախանձեցար, երբ բարեկամդ դասին մէջ քեզ անցաւ , այլ անոր ուրախակից եղար : » Յետոյ Շուշանին դառնալով ըսաւ , « Ուրախացողներուն հետ ուրախանալ և լացողներուն հետ լալ՝ մեր պար-

տաւորութիւնն է . ուստի , սիրելի Շուշան , բարեկամիդ կարեկից ըլլալով անոր հետ լալբշատ գողելի է :

5 . Սյս երկու աղջկանց բրածը շատ գեղեցիկ էր , և ճիշդ ֆրիստոսի ուզածին պէս : Թէև չենք կրնար աղէկ խրատ տալ կամ իմաստուն կերպով խօսիլ մէկու մը , սակայն կրնանք ուրախացողին հետ խնդալ և լացողին հետ լալ , և այսպէս մեր համակրութիւնը ցուցնել :

Հարցումներ : 1 . Տէկն մը ի՞նչ ընել տվոր էր : 2 . Մարիամ ի՞նչ ըսաւ : 3 . Շուշան ի՞նչ պատմեց : 4 . Մայրն ի՞նչ ըսաւ Մարիամին . Շուշանին ինչ ըսաւ : 5 . Տղայք ուրեշներուն ի՞նչպէս սէր ցուցնելու են :

ԳՊՍ 31

Կողով	Աշտոտ	Խանութ	Ծախել
Կաթսայ	Ճերմակ	Մտուկ	Խառնել
Պատրաստ	Պատճառ	Երկայն	Երկաթ
Ցամբիլ	Բարակ	Ճամբայ	Հասնիլ

Հին ԳՈՒՐՁԵՐ

1 . Հին քուրջերուն օդուտն ըսեմ քեզի : Անցեալ օր ծեր մը տեսար որ , կռնակը կողով՝ ձեռքն ալ փայտ մը , փողոցները կը պտտէր , և ուր որ աղտոտ բաներու կոյտ մը կը տեսնէր ,

ձեռքի փայտովը կը խառնէր և գտած քուրջի կտորները կողովը կը դնէր : Ժողված քուրջերը երբեմն այնպէս աղտոտ էին , որ մարդը զանոնք ձեռք առնելու կը զզուէր . բայց և այնպէս ամէն գտած կտորը կողովը կը դնէր : Երբ հարցուցիր անոր թէ ինչ պիտի ընէր այն քուրջերը , « Պիտի ծախեմ , » ըսաւ . և դուն զարմացար :

2 . Երէկ Պալատ երթալով , երբ մեծ խանութի մը առջևէն կ'անցնէի որ այնպիսի քուրջերով լեցուն էր՝ տեսայ որ այն ծերը հոն եկաւ , և իր կողովին մէջ գտնուած քուրջի կտորուանքը խանութպանին ծախելով , քաշի (օր) գլուխ այնչափ ստակ առաւ որչափ բաւական էր հաց մը դնելու :

3 . Խանութին բոլոր քուրջերն ալ անպիտան բաներ էին , բայց և այնպէս հոն մօտ նաւ մը կը կենար որ այն քուրջերն առնելով Սմերիկա պիտի տանէր : Մեր դործածած գեղեցիկ թուղթը հոն այնպիսի աղտոտ քուրջերէ կը շինուի : Սյն քուրջերը նորէն այս երկիրը կը բերուին , բայց անոնք սա կերպով թուղթ կ'ըլլան :

4 . Նախ այն քուրջերը երկաթէ մեծ կաթսաներու մէջ կ'եփուին , բայց ջրին մէջ նիւթ մը կը դրուի որ այն աղտոտ քուրջերը կը ձերմկցունէ . յետոյ այն ձերմկած քուրջերը

քիչ մը շրտով աղօրթիքի մէջ կ'աղագուին, այն պէս որ սերի (հայժաբ) պէս ճերմակ հիւթի կը փոխուին: Այս հիւթը կաթսաներէն կը վաղցընեն պղնձէ սնտուկի մը մէջ, և վրան նորէն շուր լեցնելով այնչափ կը խառնեն որ այն հիւթը կաթի պէս ճերմակ, և թուղթ շինուելու պատրաստ կ'ըլլայ:

5. Այս կաթի նման նիւթը զդուշութեամբ նայուելու ըլլայ, կը տեսնուի որ անոր ճերմկութեան պատճառը մէջի շատ բարակ և սպիտակ թելերն են: Յիշեալ կաթնակերպ նիւթը կը վազցնեն շատ երկայն տաշտէ մը որուն մէջ երկաթէ խողովակներով անդադար տաք օդ կը փչուի, մինչև որ շուրը ցամքի, և բարակ թելերը միայն մնալով՝ մէկտեղ կը չորնան և բարակ թերթ մը կ'ըլլան:

6. Երբ այս թուղթ եղած թերթը կը չորնայ, գործիք մը անոր մէկ ծայրը կ'առնէ կը տանի, բայց միւս ծայրը դեռ տաշտին մէջ է, քանզի տաշտին մէջ թուղթը շարունակ կը պատրաստուի, մինչև որ կաթսային մէջ ճերմակ նիւթը սպառի: Այս կերպով շինուած թուղթը երբեմն այնպէս երկայն կ'ըլլայ որ մէկ ժամու ճամբայ կրնայ հասնիլ. բայց ընդհանրապէս թուղթը շինուածին պէս թերթ թերթ կը կտրուի:

Հարցումներ: 1. Երբ մը ի՞նչ կը ժողվէր: 2. Ժողված բուրջերն ի՞նչ ըրաւ: 3. Ո՞ր կը ղեկուին: 4. Ի՞նչ կերպով թուղթ կ'ըլլան: 5. Ինչո՞ւ կը ճերմակի: 6. Թուղթ ըլլալէն ետքը ուրիշ ի՞նչ գործողութիւն կ'ըլլայ:

Գ Ա Ս 32

Վարժապետ	Իմաստուն	Ժամանակ
Նշակերտ	Փոխանակ	Նղբասկ
Կենդանի	Գնդասեղ	Զմեքն
Արատել	Մօտենալ	Կատարել

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻ ՄԸ ԵՐԱԶԸ

1. Ատենօք բարի և իմաստուն մարդ մը կար որ իր բոլոր ժամանակը տուած էր տղաք կրթելու, և շատ անդամ կը տեսնէր որ տղայք աւելի փոյթ ունէին խաղալու, երբեմն նաև իրարու հետ կռուելու, քան թէ իրենց դասերը սորվելու: Օր մը այս վարժապետին աշակերտներն անոր շատ նեղութիւն տուին: Պօղոս, փոխանակ աշխարհադրութեան դատը սորվելու, թուղթի կտրները բոլորելով դէպի ձեղուն կը նետէր. Յովհաննէս ալ փոխանակ բերնուց սորվելու բազմապատկութեան աղիւսակը, ճանճ մը բռնեց, և դնդասեղ մը անցնելով խեղճ կենդանուցն մէջքէն, անգլթաբար անոր տանջուիլը կը դիտէր:

2. Պետրոս իր աղտոտ մատուրներն այն

չափ քսեց քերականին վրայ, որ գիրերը սկսան այլ ևս չկարդացուիլ: Այն միջոցին Մարիամ և Եսթեր իրարու հետ կը կուռէին իրենց թուաբանութեան նոր տախտակին համար. Յակոր և Կարապետ ալ առանձին տեղ մը քաշուած սկսան ծեծկուիլ զմեզնի մը համար զոր պատահմամբ գտած էին: Յակոր ներս եկաւ աչքին տակը ճանկառուած, Կարապետին ալ ճակտին վրայ ապտակի մը սև նշանը կը տեսնուէր:

3. Գպրոցն արձակուելէն ետքը, վարժապետն իր գրասեղանին առջև նստելով սկսաւ խորհիլ թէ ինչպէս ընէր որ իր աշակերտները միշտ բարի ըլլալ սորվէին: Այսպէս խորհելով նիրհեց, և քնոյ մէջ սա երազը տեսաւ: Անոր կը թուէր թէ առտու էր, և երբ զանգակը հնչեցուց, բոլոր աշակերտները մաքուր երեսներով և շիտակ սանտրուած մազերով հանդարտութեամբ եկան իրենց տղերը նստան, և գուարթութեամբ իրենց գիրքերը բանալով սկսան կարդալ: Իւրաքանչիւր աշակերտ զգուշութեամբ կը նայէր չարատել և չպատուել իր գիրքը, և վերջապէս երբ անոնք համար տալու եկան, ամէնքն ալ շատ աղէկ սորված էին իրենց դասերը:

4. Երազին մէջ վարժապետին կը թուէր

նաև թէ, իւրաքանչիւր աշակերտ ունէր զմէկն մը, եղունգները կտրուած և մաքրուած, նոյնպէս կտրուած մատիտ մը: Վերջապէս իրիկուն ըլլալով, երբ դպրոցն աւարտեցաւ, ամէն աշակերտ վարժապետին մօտենալով՝ քաղաքավարութեամբ «դիշեր բարի» ըսելով կը մեկնէր մեղմով, փոխանակ վաղելով իր գլխարկը կամ կերակուրին կողովն առնելու, որպէս զի վայրկեան մը առաջ դուրս ելլէր դպրոցէն. և փոխանակ պուռալով փողոց ելլելու և շուները վախցնելու, այնպէս հանդարտ կ'ելլէր դպրոցին դռնէն որ ձայն չէր լսուէր:

5. Վարժապետն արթննալով ըսաւ, «Ո՛հ, երանի թէ աշակերտներս ջանային այնպէս ընել որ երազս կատարուէր:»

Սիրելի տղայք, կա՞ն ձեր մէջ ջանացողներ որ իրենց վարժապետին ալ ասոր նման երազը կատարուի:

Հարցումներ: 1. Վարժապետ մը ինչպիսի՞ աշակերտներ ունէր. Գօղոս և Յովհաննէս ի՞նչ կ'ընէին: 3. Վարժապետն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 4. Ուրի՞շ ի՞նչ տեսաւ: 5. Վարժապետը երբ արթնցաւ ի՞նչ ըսաւ:

Գ Ա Ս 33

Ցանկե	Երկայն	Ճեղքել	Նաւակ
Շոգի	Ելլել	Բարձր	Երես
Յատակ	Կանգուն	Եղերք	Երկաթ
Գալլել	Ծրար	Կերպաս	Դարբին

ՇՈՂԵՆԱԻՈՒՅ ՎՐԱՅ ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍԲ

1. Սյս գերքը կարգայող տղայոց շատերը թերևս տեսած չեն շողենաւ, ոչ ալ առագաստաւոր նաւ, և ոչ շուր այնչափ ընդարձակ և խոր որ նաւ մը կարենայ անոր վրայ երթևեկել: Եթէ ձենէ մէկը երթայ այն մեծամեծ նաւերուն վրայ որ կոստանդնուպոլսէն ելլելով շատ հեռու տեղեր կ'երթան, շատ զարմանալի բաներ պիտի տեսնէ, որոնց մէկ քանին կ'ուզեմ հոս նկարագրել:

2. Շողենաւը մեծ երկաթաշէն տուն է, որուն բոլոր դռներն իր յարկին կամ տանիքին վրայ են: Բայց նաւք ուրիշ կողմանէ ալ տուներու չեն նմանիր: Շատ երկայն են, ոմանք մինչև հարիւր յիսուն, կամ հարիւր եօթանասուն կանգուն, մինչդեռ անոնց լայնութիւնը հազիւ 15 կամ 20 կանգուն է: Նաւերուն մէկ ծայրը բոլորչի և միւս ծայրը սուր է, որպէս զի նաւը կարող ըլլայ շուրջ ձեղքելով առաջ երթալ:

3. Երբ մէկը նաւակով մեծ շողենաւի

մը քով կ'երթայ, 8 կամ 10 ոտք սանդղէ մը վեր ելլելու է որ նաւին տանիքին վրայ ելլէ. այսչափ բարձր է նաւին տանիքը ջրին երեսէն. և եթէ նաւին այն մասը որ ջրին մէջ է՝ տեսնել կարելի ըլլար, պիտի տեսնուէր որ նաւին տանիքը ջրին երեսէն որչափ վեր է, յատակն ալ գրեթէ նոյնչափ վար է: Զարմանալի բան մ'ալ սա է որ, նաւերուն տանիքին վրայ 30 կամ 40 կանգուն երկայն կայմեր անկուած են: Սյս կայմերուն վրայ չուաններ կան որոնց ծայրերը նաւին տանիքին եզերքներուն կապուած են:

4. Շողենաւին մէջտեղ երկաթէ ծինելոյզ մը կայ, այնպէս լայն որ մէջը պզտիկ տղայ մը կրնայ սուանց ծռելու քալել, եթէ ծըլնելոյզը պառկած ըլլայ: Միննելուզին տակը հնոց մը կայ, ուր ամէն օր քանի մը ձիու բեռածուխ կը վառի շուրջ եռայնելու համար, որմէ մեքենան շարժող շողին յառաջ կու գայ: Շողենաւին մէջ այս մեքենան կը տեսնուի, և շատ զուարճալի է անոր շարժելովը նաւուն յառաջ մղուիլը տեսնել: Տղայութեանս ատեն ախորժելով կը նայէի այս մեքենային, երբ շողենաւի մէջ կը դանուէի:

5. Շողենաւին մէջ կան շտեմարանի կամ համբարանոցի նման տեղեր, ուր բեռինք կը դրուին, այսինքն քուրճերով ցորեն, մեծա-

մեծ ծրարներով բամբակ, որոնք այն շտեմա-
 րաններուն մէջ գրուելով քաղքէ քաղաք
 կը տարուին : Այսպիսի մեծ շոգենաւուց մէջ
 հարկաւ այլևայլ արուեստներ դիտցող շատ
 մարդիկ կը գործածուին, զոր օրինակ նա-
 ւաստիներ, հիւսեր, դարբիններ, մեքենա-
 գործներ, կրակավառք և իրենց բոլոր կիան-
 քը կ'անցունեն կաթսային ջուրը եռացնող
 կրակը վառ պահելու՝ հնոցին մէջ շարունակ
 ածուխ նետելով : Շոգենաւին մէջ կան նաև
 հացագործներ, խոհարարներ, և ասոնցմէ
 զատ շատ ճամբորդներ :

6. Երկաթի կտորի մը ջրին երեսը լողա-
 ւը երբէք տեսած է՞ք : Ոչ. բայց հոս ա-
 հա երկաթէ ահագին նաւ մը մէջը 2000 ձի-
 ու բեռան ծանրութեամբ այլևայլ վաճառ-
 ներով և 2 կամ 3 հարիւր մարդով, սակայն
 չընկղմիր : Ասոր պատճառն ի՞նչ է : Առ պղնձէ
 կաթսայ մը և ջրին մէջ դիր զայն, և պիտի
 տեսնես որ կաթսան ջրին երեսը կը լողայ :
 Ասոր պատճառը սա է : Կաթսան, իր ծան-
 րութեանը նայելով՝ ջրին վրայ շատ տա-
 րածուած է, այնպէս որ տակի ջրին զօրու-
 թիւնը զանի վեր կը բռնէ : Նաւերն իրենց
 ծանրութեանը նայելով՝ ջրին երեսին վրայ
 շատ տարածուած ըլլալով կը լողան :

Հարցումներ : 1. Տղայք նաւերը ո՞ր կրնան տեսնել, 2. Ի՞նչ

է շոգենաւը : 3. Շոգենաւը ո՞րչափ բարձր է, և վրան ի՞նչ
 կայ : 4. Շոգենաւը ինչո՞վ կը շարժի : 5. Շոգենաւին մէջ
 ի՞նչ բաներ կը գտնուին : 6. Շոգենաւ մը ո՞րչափ ծանրու-
 թիւն կրնայ տանել, և ի՞նչ է չընկղմելուն պատճառը :

Գ Ա Ս 34

Խրատել	Բարեպաշտ	Օգտակար
Որոշել	Սպասել	Իրիկուն
Պարտիզպան	Համարձակ	Անբրկիւղ
Աղաղակ	Սարսափել	Փոթորիկ

ԳՈՂ ՍԻՄՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Սիմոն չէր հնազանդեր իր ծնողացը որ
 միշտ կը խրատէին զանի չար տղայոց հետ ըն-
 կերութիւն չընել : Սիմոն իր բարեպաշտ ծնո-
 ղաց այս օգտակար խրատը մտիկ չընելուն
 համար ստէպ կը պատժուէր : Օր մը Սիմոնի
 չար ընկերները հրաւիրեցին զանի կեռաս
 գողնալու, և Սիմոն ընդունեց անոնց հրա-
 ւէրը :

2. Ամէնքը մէկտեղ պարտէզին մօտ ան-
 տառ մը երթալով՝ որոշեցին սպասել հոն մին-
 չև իրիկուն, և մթննալէն ետքը պարտէզը
 մտնել կեռաս գողնալու : Կը խորհէին թէ
 մութը կոխելէն ետքը, պարտիզպանն իր
 տունը կ'երթայ, և անատեն համարձակ և
 անբրկիւղ կրնային յառաջ տանիլ իրենց չար

խորհուրդը : Արդարև քիչ մը ետքը բաւական մթնցաւ , և տղայք անտառէն դուրս ելլելով պարտէզ դացին : Այն օրը տխուր օդ մը կար , և երկինք սև ամպերով ծածկուած էր :

3. Տղայք կարծեցին թէ իրիկուն եղաւ , բայց դեռ կանուխ էր : Երբ ծառերու վրայ ելան և ուրախութեան աղաղակներով կեռաները կը քաղէին և կ'ուտէին , պարտիզ պանը որ պարտէզին մէկ անկիւնն իր դործին զբաղած էր , աղմուկը լսելով վազեց եկաւ , և դող տողոց մին բռնելով սկսաւ ծեծել : Միւսները սարսափելով ծառերէն վար ցատկեցին և սկսան փախչիլ : Սխմոն ալ այս փախչողներէն մին էր :

4. Այն միջոցին փոթորիկը սկսաւ , երկինքը կ'որոտար , կը փայլատակէր , շանթեր կ'արձակուէին և անձրևը հեղեղի պէս կը տեղար , այնպէս որ կարծես թէ Աստուած այս չարամիտ տղայք պատժելու համար հանեց այն մրրիկը : Տղոց մէջէն անվախները մէյմէկ կողմ ցրուելով աներևոյթ եղան : Սխմոն որ փափկասուն և անվարժ էր , որոտումներէն և փայլակներէն վախնալով , անձրևէն ալ թրջած ըլլալով անտառը մտաւ , և բարձր կայնոյ ծառի մը տակ կծկեցաւ :

5. Թերևս կը խորհէր սպասել հոն մինչև

որ փոթորիկը անցնէր . խեղճ տղան չէր գիտեր թէ ապաւինած տեղը վտանգաւոր էր : Արդարև շատ չանցաւ , կայծակ մը զարկաւ այն ծառին որուն տակ Սխմոն կը կենար , և Սխմոն ի քթթել ական ածխոյ պէս սւեցած ինկաւ մնաց հոն :

Չար ճամբու մէջ քայողներուն վախճանը կորուստ է :

Հարցումներ : 1. Սխմոն ինչպիսի՞ տղայ էր , և ընկերները անոր ի՞նչ ըրին : 2. Ո՞ւր գացին , և ի՞նչ ըրին : 3. Պարտիզ պանը ո՞ւր էր , և ի՞նչ ըրաւ : 4. Օղը ի՞նչպէս էր . Սխմոն ո՞ւր պահուրտեցաւ : 5. Ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս 35

Տեկին	Սենեակ	Տեղեակ	Ասեղ
Գերձան	Գետին	Բաղմոց	Փողոց
Պառաւ	Բլուր	Օգնել	Պատրաստ
Վախնալ	Լեցուն	Յոգնել	Երազ

ԱՍԵՂՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

1. Չանիկ տիկինը պատուհանին քով նըստած Գարեգինին անդրաւարտիքը կը կարկրտէր , և վարդուհի սենեակին մեջտեղ փայտի կտորներէ բարձր գղեակ մը կը շինէր :

« Հոս եկուր , վարդուհի , » ըսաւ Չանիկ տիկինը , « սա ասեղս անցուր : » Մայրն արդէն քանի մը անգամ խնդրած էր անկէ ասեղն

անցունել, և վարդուհի յօժարութեամբ գացած չէր: Մնոր աչուքները միշտ դղեակին վրայ էին, երբ մօրը քով կ'երթար ասեղն անցունելու: «Գիտես որ ես հիմա աղէկ չեմ տեսներ,» ըսաւ մայրը, «և այս անդրավարտիքը կարկտելու եմ, ուստի և խնդրեցի քե՜նէ որ աչուքներդ ինձի փոխ տաս:»

2. Վարդուհի ասեղն առաւ և անցուց, և «Գերձանդ մի փրցուներ, քանզի ես խաղալու ժամանակ չունիմ,» ըսելով նորէն իր դղեակին քով դնաց. բայց բարկացած ըլլալով այնպէս ուժով կոխեց դնաց որ դետինը ցնցուեցաւ և դղեակը փլաւ: Վարդուհի այս անյաջողութիւնը տեսնելով, այլ ևս խաղալ չուզեց, այլ բազմոցին (սեպե) վրայ պառկելով սկսաւ լալ: Բիչ մը ետքը ինքզինք դեղի մը մէջ դտաւ, ուր երբէք դացած չէր: Զան փողոցին քարերը չատ սուր էին, այնպէս որ քալելու ատեն անոր ոտուքները կը մտնէին: Տուներուն դռները պառաւ կանայք կեցած էին, և ամենուն ալ կերպարանքը նոյն էր, այսինքն ասեղի պէս սրածայր քիթեր և սրածայր աչքեր ունէին:

3. Վարդուհի այն գեղէն հեռանալով եկաւ դետի մը քով որ հայելոյ կը նմանէր, և անոր քով բլուր մը կար որ ձեան երեւոյթ ունէր: Երբ վարդուհի այս բաներուն

կը նայէր, ձայն մը լսեց որ անոր կ'ըսէր, «Սչխատէ, աղջիկ:» Վարդուհի ետին նայելով տեսաւ որ գեղին բոլոր պառաւ կանայք անոր ետեւէն եկած էին, և նստած կը նայէին անոր: Յետոյ այն պառաւաներէն մին ըսաւ վարդուհուոյն, «Սղջիկ, դուն այնպիսի տեղ մը եկած ես, ուր կը զրկուին իրենց մօրն օղնել չուզող աղջիկներ: Ս.յս գետը բոլորովին ասեղէ, և այս ձեան նման բլուրը՝ բոլորովին դերձան: Պետք է որ դուն բոլոր այն ասեղներն անցունես, և զանոնք այս պառաւ կանանց ապարօշին (ֆօթօլ) վրայ խոթես, որ երբ անոնք կար կարել ուզեն, պատրաստ բլան: Սկսէ ուրեմն աշխատել:»

4. Յետոյ այն պառաւ կինը դաւազանը վարդուհուոյն վրայ շարժեց, և վարդուհի վախէն սկսաւ կրցածին չափ շուտ շուտ ասեղներն անցունել: Սմէն անգամ որ ասեղ մը կ'անցունէր, ամենէն մօտ եղող պառաւ կնոջ ապարօշին վրայ կը խոթէր զայն, և այն չափ խոթեց որ, ասեղներէն կախուած դերձանները հարսերու թելին պէս ծածկեցին պառաւին երեսը:

5. Բայց ասեղներուն դետը տակաւին այն չափ լեցուն էր որ չափ առաջ, և դերձանին բլուրն այնպէս բարձր էր ինչպէս առաջ, և վարդուհի յողնեցաւ և անօթեցաւ: «Ո՛հ,

ես բոլոր այդ ասեղները չեմ կրնար լմնցնել․ գիտեմ, չեմ կրնար,՝ ըսաւ . սակայն պառաւ կինը նորէն դաւազանով սպառնացաւ անոր, և վարդուհի ստիպուեցաւ աշխատիլ : Յետոյ յանկարծ այն աստիճան յողնութիւն զգաց որ, « Ալ ասեղ չեմ անցուներ, կ'երթամ, զիս ծեծէ, հողս չէ,՝ ըսելով սկսաւ արագ վազել, բայց ոտքը սահելով ասեղներով լեցուն դետին մէջ ինկաւ :

6․ Ասոր վրայ արթննալով հասկցաւ որ երազ էր, և տեսնելով որ իր մայրը դեռ աչուրները յողնեցնելով կը ջանար մթննալէն առաջ Գարեգինին անդրափարտիքը լմնցնել, անոր քով վազեց ըսելով, « Ո՛հ, մայր իմ, շատ սոսկալի երազ մը տեսայ, և կ'ուզեմ բոլոր կենացս մէջ միշտ քու ասեղներդ անցունել :՝

Հարցումներ : 1․ Տիկին մը ի՞նչ ուղեց իր աղջկէն, և ի՞նչ ըսաւ : 2․ Աղջկին ի՞նչ ըսաւ, և ի՞նչ պատահեցաւ : 3․ Պառաւ մը անոր ի՞նչ ըսաւ : 4․ Վարդուհի ի՞նչ ըրաւ : 5․ Ի՞նչ ըսաւ, և վազած ատեն ո՞ւր ինկաւ : 6․ Երբ արթնցաւ, մօրն ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 36

Հարուստ	Պալատ	Աղջկ	Մուտ
Գանգատ	Գտնել	Նուադ	Փողոց
Հանդէս	Վաղել	Ճամբայ	Դողալ
Չմեռ	Կօշիկ	Աղբատ	Իսկոյն

Ե Ի Ն Ի Կ Է

1․ Եւնիկէ դուստր էր շատ հարուստ մարդու մը որ պալատի պէս գեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր : Այս աղջիկն առատօրէն ունէր ինչ որ մարդուս պէտք է, բայց և այնպէս շատ անգամ դժգոհ էր : Օր մը սկսաւ լալ, և եփփփփփփ կ'ուզէր, իսկ մայրը չէր ուզեր տալ, քանզի արդէն բաւական կերած էր անկէ : Եւնիկէ կու լար և կը գանգատէր ըսելով, « Ես բան մը չունիմ,՝ և կը փափաքէր շուտ մեծնալ, « Քանզի,՝ կ'ըսէր, « անատեն ամէն բան պիտի ունենամ և պիտի կրնամ միշտ եփփփփփփ ուտել, և ոչ ոք կարող պիտի ըլլայ զիս արդելու :՝ Այսպէս կու լար և կը գանգատէր Եւնիկէ, և շատ խիտտ կը թուէր անոր այս կեանքը :

2․ Եւնիկէ շատ կ'ախորժէր նաև երբ զինուորներուն երաժշտական նուագով անցնելը կը տեսնէր : Արդ, մինչ այնպէս կու լար և կ'ողբար, տանը մօտ եղող մեծ վողոցէն զինուորական երաժշտութեան ձայն լսեց, քանզի այն օր ուրբաթ էր, և զինուորները «Եւրոպէ» կոչուած հանդէսէն կը դառնային : Եւնիկէ իսկոյն դուրս վազեց զինուորները տեսնելու : Զինուորներն անցնելէն ետքը, երբ տուն կը դառնար, ճամբուն վրայ պզտիկ աղջիկ մը տեսաւ որ ցրտէն կը դողար, քանզի ձմեռ էր,

և խեղճ աղջիկը ոչ կօշիկ ունէր և ոչ գուրպայ : Եւնիկէ որ շատ ազնիւ սիրտ ունէր, թէև երբեմն այնպէս դժգոհ էր, քիչ մը այն աղքատ աղջկան նայելով աչուրները արտասուօք լեցուեցան, երբ խորհեցաւ թէ ինք ո՞րչափ բաներ ունէր, իսկ այն աղջիկը բան մը չուներ :

3. Յետոյ ըսաւ անոր, « Աղջիկ, ինչո՞ւ համար առանց կօշիկի դուրս ելած ես այս ցուրտ եզանակին : » Աղքատ աղջիկը, որոյ անունն Աննիճա էր՝ « կօշիկ չունիմ, » ըսաւ : « Հայրդ ինչո՞ւ համար քեզի զոյգ մը կօշիկ չառներ, » հարցուց Եւնիկէ : « Ես հայր մայր չունիմ, » պատասխանեց Աննիճա : « Հայր մայր չունի՞ս. հապա որո՞ւ քով ես, » հարցուց դարձեալ Եւնիկէ : « Սաթիսիկ հանրմին քովն եմ որ զիս ամէն օր կը ծեծէ. երանի թէ փողոցը կենայի, » պատասխանեց Աննիճա : « Լաւ, » ըսաւ Եւնիկէ, « եթէ կօշիկ չունիս, և փողոցը պիտի կենաս, իմ կօշիկներս քեզի տամ. » և իսկոյն հոն քարի մը վրայ նստելով կօշիկները ոտքէն հանեց, Աննիճայի տուաւ, և ինք բոկոտն տուն դնաց :

4. Եթէ մայրն անոր ըրածն իմանար, պիտի յանդիմանէր զանի, բայց անոր բարեակրութեանն արգելք չըլլալու համար լուեց : Երբ հայրը տուն եկաւ, Եւնիկէ խօսեցաւ անոր

Աննիճայի վրայով և ըսաւ, « Հայր, հրաման տուր որ Աննիճա դայ մեր տունը բնակի. մենք ամէն բան առատութեամբ ունինք, այն ալ կրնայ մեզի հետ ապրիլ : » « Ի՞նչպէս, » ըսաւ հայրը, « առաւօտուն լսեցի որ կ'ըսէիր թէ բան մը չունիս, կարօտ ես : » Եւնիկէ շատ ամօնալով պատասխանեց, « Աննիճան չտեսած, չէի դիտեր թէ որչափ բան ունիմ : »

5. Քիչ մը ետքը Եւնիկէ պատուհանէն կը նայէր : Սաստիկ ձիւն կու գար և երթալով մութը կը կոխէր : Եւնիկէ ըսաւ հօրը, « Հայր, տես մեր դրան առջև աստիճաններուն վրայ բան մը կայ : » Հայրը նայեցաւ ու տեսաւ որ բան մը կար հոն, և իսկոյն դնաց հասկընալու համար թէ ինչ էր : Ի՞նչ կը կարծէք թէ դտաւ հոն : Հոն դտաւ Աննիճան որ բոլորովին թաց, մսած և յոգնած աստիճաններուն վրայ կը նստէր : Եւնիկէի հայրը գերին առնելով Աննիճան ներս բերաւ, և կրակին մօտ տանելով տաքցուց զանի : Կարծեմ թէ Եւնիկէ իր փափաքին հասաւ. այն պզտիկ աղջիկը որ անոր դոհ ըլլալ սորվեցուց՝ միշտ մնաց անոր հետ :

- Հարցումներ : 1. Եւնիկէ օր մը ի՞նչ ուզեց, և ի՞նչ ըսաւ : 2. Երբ զօրաց անցիլը կը դիտեր փողոցին վրայ ի՞նչ տեսաւ : 3. Աղքատ աղջկան ի՞նչ ըսաւ. աղջիկն ինչ ըսաւ : Եւնիկէ ի՞նչ տուաւ անոր : 4. Աննիճայի համար հօրը ի՞նչ

խօսեցաւ . հաշիւն ինչ ըստաւ : 5. Անոնց դրան առջև ո՞վ կար , և ի՞նչ եղաւ :

Պ Ա Ս 37

Ղարժապետ	Հանդիպիլ	Փոխանակ
Բարձրանալ	Տրամութեամբ	Հետեւալ
Պահարան	Բանալի	Գանձանակ
Գահեկան	Փորձութիւն	Ճառագայթ

Բ Ա Յ Ք Ս Ա Կ Ը

1. Պետրոս իբր տասուերկու տարեկան տղայ էր , և դպրոցի մը մէջ կը բնակէր : Հայր և մայր չունենալուն համար վարժապետին հետ կը բնակէր : Աղէկ տղայ էր , իր դասերն աղէկ կը սորվէր , ամէն բանի մէջ հնազանդ էր , և միշտ ուղիղ գործել կ'ուզէր :

2. Օր մը Պետրոս փողոցէ մը անցնելու աւտեն օգապարիկ գնդակներ ծախող մարդու մը հանդիպեցաւ : Օգապարիկ գնդակները տեսած ըլլալու էք . Ղալաթիոյ կամուրջին գլուխն անցեալ ամառ անոնցմէ կը ծախուէր : Անոնք շատ գեղեցիկ կարմիր են , և եթէ թողուին , փոխանակ վար իյնալու , օգին մէջ կը բարձրանան , այնպէս որ եթէ մէկը չուզեր որ գնդակը բոլորովին օգին մէջ կորսուի , անոր գերձան մը կը կապէ , որպէս զի ուզած ժամանակ վար քաշէ :

3. Պետրոս որ շատոնց կը բաղձար այնպիսի գնդակ մը ունենալ , երբ այն մարդուն հանդիպեցաւ , խորհեցաւ որ երթայ վարժապետէն ստակ խնդրէ գնդակներէն հատ մը զնելու համար : Բայց վարժապետը , « Ստակի պէտք չունիս » ըսելով անոր ստակ չտուաւ : Խեղճ Պետրոս գնաց տրամութեամբ : Կը խորհէր թէ վարժապետը կրնար ստակ տալ , քանզի ուզածը միայն վախտուն փարայ էր : Չեմ գիտեր , բայց կարծեմ Պետրոս նեղացաւ իր վարժապետին թէ ինչու համար այն ստակը չտուաւ :

4. Հետեւեալ առտուն , երբ դպրոցն էին , վարժապետը յիշեց որ իր սենեակը նամակ մը թողած էր որ շուտ նամակատունը պիտի տարուէր . ուստի Պետրոսը կանչելով պահարանին բանալին տուաւ անոր ըսելով , « Գնա , պահարանս բաց , և մէջը դիմացի կողմը Մարտուան երթալու նամակ մը կայ , առ զայն և ինծի բեր : » Պետրոս վազեց վեր վարժապետին սենեակը և պահարանը բացաւ : Նամակն առած ատեն պղինձ ստակով լեցուն քսակ մը տեսաւ : Խսկոյն գիտցաւ որ այն ստակը եկեղեցւոյն դանձանակէն էր , և վարժապետը որ եկեղեցւոյն դանձապետն էր՝ տուն բերած էր զայն առաւօտուն . գիտէր նաև որ այն ստակը դեռ համրուած չէր , և եթէ

քանի մը կտոր առնէր, ոչ ոք պիտի դիտնար, ինք ալ կարող պիտի ըլլար իր փափաքած գեղեցիկ կարմիր օդապարիկներէն հատ մը գնել: Քսակին բերանը բաց և Պետրոսին դարձած էր, երկու կամ երեք դահեկան ալ կը կենար քսակին ճիշդ բերանը, այնպէս որ Պետրոսին փորձութիւն եկաւ զանոնք առնելու:

5. Պետրոս քանի մը բոպէ վարանեցաւ, և վերջապէս անոր բարի խորհուրդը յաղթեց, և պահարանը դոցելով առանց ստակներուն դպչելու գնաց: Նամակը վարժապետին տուած ատեն տեսաւ որ վրան պզտիկ օարդ (մամուկ) մը կը պտտէր, և թօթուելով զայն, գնաց իր տեղը նստաւ և սկսաւ ուսմանը պարապիլ: Բոլոր այն օրը Պետրոս մտքին մէջ կէս մը զղջացած էր այն ստակէն քանի մը դահեկան առած չըլլալուն համար: Չդիտնալով թէ այն փորձութեան դէմ գնելն իրեն օգտակար եղաւ, կը խորհէր թէ աւելի երջանիկ պիտի ըլլար, եթէ իր ուղածին պէս ծախք ընելու համար քանի մը դահեկան առած ըլլար:

6. Դասերը լմնցնելէն ետքը վարժապետը սենեակը գնաց, և երբ պահարանը բանալով ստակները տեսաւ, կասկածեց թէ արդեօք Պետրոս ստակէն առած էր: Վար-

ժապետին միտքը չեկաւ այն ստակը, երբ զՊետրոս նամակին համար զրկեց: Պետրոսի վրայ գողութեան յանցանք դնել չէր ուզէր, բայց կը խորհէր թէ արդեօք պատճառ եղա՛ւ անոր փորձութեան մէջ կննալու, և ճամբայ մը կը խորհէր դիտնալու թէ Պետրոս յաղթեց փորձութեան: Ճիշդ այն միջոցին արևը դուրս ելաւ ամպի մը ետեւէն, և պահարանին վրայ ճառագայթ մը ծագեց, այնպէս որ վարժապետը կրցաւ տեսնել սարդի ոտայնը որ քսակին ճիշդ բերնին վրայ ճգուած էր: Իսկոյն հասկցաւ թէ նամակին վրայ տեսնուած պզտիկ սարդն էր այն ոտայնը շինողը. քսակին վրայի ոտայնին աւրուած չըլլալէն ալ հասկցաւ որ Պետրոս քսակէն ստակ առած չէր, ապա թէ ոչ սարդի ոտայնը պատուած կամ աւրուած պիտի ըլլար, ուստի և աւելի սիրեց զՊետրոս:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ինչպիսի՞ տղայ էր, և ո՞ւր կը բնակէր: 2. Օր մը ի՞նչ տեսաւ: 3. Վարժապետէն ի՞նչ խնդրեց: 4. Պետրոս ի՞նչ բերելու համար վարժապետին սենեակը գնաց, և ի՞նչ փորձութիւն ունեցաւ: 5. Պետրոսի մտքէն ի՞նչ անցաւ: 6. Վարժապետն ի՞նչ խորհեցաւ, և ի՞նչ իմացաւ:

ԴԱՍ 38

Նայել	Խորհել	Ոսկր	Յօղուած
Բարակ	Արիւն	Կարմիր	Արև
Դպչել	Առանց	Տեսակ	Ամբոփ
Եղունգ	Գործիք	Շինել	Ընկեր

Ձեռքի ԻնՉՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ԵՂԱԾ Է

1. Ձեռքդ վերցուր, Պետրոս, վրան նայէ՛ չէ՞ խորհիք թէ ինչու համար եղած է այն : Ձեռքը զարմանալի կերպով շինուած է : Անիկա կը բաղկանայ իբր երեսուն կտոր ոսկրներէ որոնք շատ յարմար կերպով իրարու քով եկած և պնդով կապուած են, և անոնց յօդուածներուն տեղերը տեսակ մը ճարպով աղէկ օծուած են : Ոսկրները կակուղ մտով ծածկուած են որուն մէջէն արիւնը կը վազէ բարակ խողովակներով որ յատկապէս արեան համար են : Եթէ ձեռքդ արևին բռնես, կը տեսնես որ անիկա կարմիր է . արդ զայն այնպէս կարմիր ցուցնողն արիւնն է որ մինչև մատուրներուն ծայրերը վազելով՝ բոլոր ձեռքին շերմութիւն կու տայ :

2. Ձեռաց մէջ կան նաև ուրիշ բարակ բարակ թելեր, որ ջիղ կը կոչուին . ասոնք են որ քեզի զգալ կու տան իրերը, երբ զանոնք ձեռքով կը շօշափես կամ կը դպչիս անոնց : Այն բարակ ջիղերն են պատճառ որ,

երբ բանի մը կը դպչիս, կրնաս նաև առանց տեսնելու ըսել թէ ինչ է այն : Այս ջիղերը, տեսակ մը հեռագրի թելերու պէս, մատուրներուն ծայրերէն մինչև ուղեղը կ'երթան :

3. Ձեռաց մէջ գտնուած բոլոր այս զարմանալի բաներն ամբողջ բռնելու և պաշտպանելու համար անոր դրսի դին կրկին մորթով պատած է : Նաև մատուրներուն ծայրերը կան եղունգներ որոնք մորթը կը պահպանեն, որ առեւտն աւելի հոն կրնայ դիւրաւ պատուիլ կամ վնասուիլ :

4. Երբ մարդ մը գեղեցիկ գործիք մը կը շինէ, կ'ուզէ որ անիկա այն նպատակաւ գործածուի որուն համար շինեց զայն : Աստուած շինեց և տուաւ քեզի այդ զարմանալի ձեռքը, և կ'ուզէ որ դուն գործածես զայն այնպէս՝ ինչպէս որ անոր հաճոյ է : Արդ, ինչօ՞հ համար եղած է այդ ձեռքը : Կրնամ ըսել թէ ինչու համար եղած չէ . անիկա եղած չէ որ դուն անով ընկերներուդ զարնես, կամ գողութիւն ընես, կամ ուրիշ որ և իցէ չար բանի մը գործածես զայն : Ուրեմն միշտ բարի բաներու գործածէ ձեռքդ :

Հարցումներ : 1. Ձեռքն ինչէ՞ կը բաղկանայ : 2. Անոր մէջ ի՞նչ կայ, և մեզի ի՞նչ կ'ընեն : 3. Գործի դին ի՞նչպէս է : 4. Ի՞նչ բանի գործածելու ենք զայն :

Վարժապետ	Աշակերտ	Մարիամ
Արտասուք	Համոզել	Բարկանալ
Պատասխան	Մանաւանդ	Մաքրասէր
Գործածել	Տարակոյտ	Համարել

Ա.Ռ.Ա.ՆՅ ԽՕՍԵԼՈՒ ՍՏԵԼ

1. Վարժապետ մը իր աշակերտներէն աղջկան մը, « Ա՛հ, Մարիամ, որչափ կը ցաւիմ որ սուտ խօսեցար, » ըսաւ : Աղջիկն անոր, « Սուտ խօսեցա՞ր, կ'ըսես, մինչդեռ ես բերնէս խօսք մ'անդամ չհանեցի, » ըսաւ : Վարժապետն ըսաւ, « Այո, գիտեմ որ բերնեդ խօսք չհանեցիր, սակայն գործով Աստուծոյ առջև ստեցիր : Ինչպէս որ մարդ խօսքով կը ստէ, այնպէս ալ գործքով կը ստէ. և Աստուած մարդու սիրտը կը քննէ : »

2. Մարիամ ամօթէն սկսաւ վար նայիլ, և վարժապետը տեսնելով որ աղջիկը քարէ տախտակին վրայ արտասուք կը թափէր՝ ըսաւ, « Հիմա զքեզ կը համոզեմ որ սուտ խօսեցար : Աննա իր ընկերաց հետ դասը հեգելու համար երբ տեղէն ելաւ ու մէջտեղ եկաւ, գիրքը գրասեղանին վրայ թողուց : Դուն ալ քու գիրքդ տունը մոռցած ըլլալով, անոր գիրքն առիր որ համարդ սորվիս, ետքը գիպուածով գրքին վրայ մելան թափուեցաւ, և դուն

վախնալով թէ Աննա պիտի բարկանայ քեզի, գիրքը գոցեցիր և Լուսիային գրասեղանին վրայ գրիր :

3. Աննա դասը լմնցնելէն ետքը, երբ իր տեղը դարձաւ և իր գիրքը հարցուց, դուն անոր պատասխանն չտուիր, և այնպէս ձեռացուցիր թէ անոր գրքին ուր ըլլալը չէիր գիտեր, մանաւանդ աւելի ուշագրութեամբ գործիդ պարապելով, աչքդ շարունակ կարիդ վրայ տնկած բնաւ չորս կողմդ չէիր նայեր, և Աննային խօսքերը չլսելու կը զարնէիր : Վերջապէս Աննա իր գիրքը Լուսիային գրասեղանին վրայ գտնելով, « Վարժապետ, գիրքս ահա Լուսիային քովը գտայ, շնորհք ըրէք անոր ըսէք որ իր գիրքը գործածէ, ըսաւ և գիրքն առաւ :

4. Աննա իր գիրքին վրայի արատը երբ տեսաւ, գիտես ո՞րչափ ցաւեցաւ : Աննա մաքրասէր և զգուշաւոր աղջիկ է. ուստի կ'աշխատի իր բոլոր բաները մաքուր պահել և իր մաքուր գիրքն աղոտտած տեսնելով չկրցաւ իր ցաւը զսպել և ամենուն առջև լալ սկսաւ : Դուն տեսար որ անի կու լար և Լուսիան կը յանդիմանէր, և լսեցիր նաև որ Լուսիա կ'ըսէր, « Այս արատն ես չըրի, գրքիդ հոս ըլլալն ալ չէի գիտեր », բայց այս ամենուն վրայ բան մը չըսիր : Դուն այս միջոցը բռնեցիր որ

քու վրադ չտարակուսինք. սակայն ըրածդ ստախօսութիւն չէ՞ր : Աստուած քու սիրտդ կը ճանչնայ, ուստի այս ըրածդ ստախօսութիւն չհամարե՞ց :

5. Մարիամ սկսաւ լալ և ըսել, « Չէի գիտեր որ ըրածս այնչափ գէշ բան է, այսուհետեւ այնպիսի բան չեմ ընէր : » Ասոր վրայ վարժապետն ըսաւ, « Ես ալ այնպէս կը յուսամ, սիրելի աղջիկս. ահա կը տեսնես որ բերնէդ առանց խօսք մը հանելու սուտ խօսած եղար : Եթէ ուղղակի Աննային պատասխան տայիր, ' Ես չըրի ' պիտի ըսէիր, այնպէս չէ՞ ահա քու գործքէդ մենք այնպէս հասկըցանք : կը կարծես թէ գործով սուտ խօսիրն Աստուծոյ առջև խօսքով ստելէն նուա՞գ մեղք է :

Հարցումներ : 1. Վարժապետ մը աղջկան մը ի՞նչ ըսաւ . աղջկէն ինչ պատասխան տուաւ : 2. Մարիամ ի՞նչ զգաց, և վարժապետն ի՞նչ ըսաւ : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : 4. Մարիամ ի՞նչ ըրած էր : 5. Մարիամ ի՞նչ ըսաւ . վարժապետն ինչ պատասխան տուաւ :

Գ Ա Ս 40

Ցանջուիլ	Իշխան	Աղքատ	Ուտել
Կարոպ	Բուսնիլ	Երկեր	Ծարաւ
Կղղե	Դեղին	Կեղև	Յատակ
Պտուղ	Արև	Դանակ	Առատ

Հ Ա Յ Ի Պ Տ Ո Ի Ղ

1. յամանակաւ փոքր իշխանուհի մը կար որուն ըսուեցաւ թէ ժողովուրդը հաց չունենալուն համար սովէն կը տանջուէր : Իշխանուհին աւելի տեղեկութիւն ունէր քան իշխանուհիք և քահանայի վրայ քան թէ աղքատութեան վրայ . ուստի աչքերը խոշոր խոշոր բանալով ըսաւ, « Եթէ հաց չունին, ինչո՞ւ համար պօրէ՛ք չեն ուտեր : »

2. Ես ալ գէրքի մը մէջ կարգալով թէ կան ծառեր որոց վրայ հաց կը բուսնի, և կան ուրիշ ծառեր որոնցմէ կաթ կը վազէ՝ ըսի, « Ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ այն երկրին բնակիչներն անօթի կամ ծարաւ ըլլան, » և յիշեցի այն պղտիկ իշխանուհին :

Եթէ կ'ուզէք որ հացն ինքնին բուսնի, պէտք է որ Խաղաղական ովկիանոսի այն կըղզիները երթաք ուր տարօրինակ մարդիկ կը բնակին : Հացի ծառերը կաղնոյ ծառերու չափ բարձր են, և անոնց պտուղը կիտրոնի չափ մեծ է և կիտրոնի պէս դեղին կեղև ունի :

3. Մարդիկ ամէն օր թարմ թարմ կը ժողովեն այն պտուղը և իրենց տան յատակը ծակ մը կը բրեն, քանզի անոնց տուները տախտակամած չունին, և կրակ վառելով այնչափ կ'եփեն այն պտուղը որ կը սենայ : Ետքը, երբ այնչափ կը պաղի որ առանց ձեռ-

քերնին այրելու կարենան զանի բռնել, այ-
րած մասը կը հանեն և մէջը կ'ուտեն : Ան-
տարակոյս կը խորհիք թէ նոր տեսակ մը հաց
է այն : Այս պտուղը պէտք է ամէն օր ժող-
վել և եփել :

4. Բայց այն տեղը բնակիչները մանր
կտորներու կը բաժնեն և արևի մէջ կը չորցը-
նեն զայն, որ պաքսիմատի պէս կ'ըլլայ : Ու-
րովհետև չորս ամիս հացի ծառը պտուղ
չի տար, մարդիկ այն ժամանակին համար չոր
հաց կը համբարեն, և այն հացը հողի մէջ
թաղելով կը պահեն : Հացի ծառէն տեսակ
մը հիւթ կը վազէ որմէ տեսակ մը ռուփ կը
չինուի : Այսպէս միւսնոյն ծառը թէ հաց և
թէ հացի հետ ուտելու անուշեղէն կը մատա-
կարարէ :

5. Բայց աւելի զարմանալի է կո՛վե Զառը որ
հարաւային Ամերիկայի մէջ կ'աճի : Այս ծառը
չոր և տաք երկիրներու մէջ կը բուսնի ուր
քիչ անդամ անձրև կու գայ : Ծառն ինքնին
բոլորովին չոր երևոյթ ունի, բայց երբ ամէն
առաւօտ արևը ծագելու ատեն մարդիկ դա-
նակներով և շիշերով կ'երթան և ծառին կե-
ղևին վրայ մանր ճեղքեր կը բանան, առատ
հիւթ կը վազէ անկէ :

6. Այս ծառերէն վաղած հիւթին համը
կաթի համին շատ կը նմանի, և եթէ այս

կաթնանման հիւթը քանի մը ժամ ամանի մը
մէջ մնայ, երեսը թանձր սեր կը կապէ : Սա-
կայն զարմանալին այն է որ, այս ծառին կե-
ղևն արացուելով հաց կը շինուի, և մարդիկ
իրենց հացն ու սերը միանգամայն միևնոյն
ծառէն կ'առնեն :

7. Այս մարդիկ այնպիսի երկրի մը մէջ
կ'ապրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, սակայն
անոնք այն հացը պատրաստելու և պահպա-
նելու համար աշխատելու են, քանզի Աս-
տուծոյ օրէնքն է որ չաշխատողը չի կրնար
ուտել : Այս օրէնքը կը վերաբերի թէ այն
երկրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, և թէ
այն երկրին ուր կ'ապրէր վերոյիշեալ իշխա-
նուհին որ չէր կրնար հասկնալ թէ ինչպէս
մարդիկ անօթութենէ կը տանջուին :

Հարցումներ : 1. Իշխանուհի մը ի՞նչ ըսաւ : 2. Հացի ծառն
ուր կը բուսնի : 3. Ի՞նչպէս կը շինուի այն հացը : 4. Ուրիշ
ի՞նչ կը շինուի անկէ : 5. Ամերիկայի մէջ ի՞նչ զարմանալի
ծառ կայ : 6. Նաև անկէ հաց կը շինուի : 7. Մարդիկ ի՞նչ
ընելու միշտ պարտաւոր են :

Գ Ա Ս 41

Գառնուկ	Գդուել	Կարդալ	Աղջկ
Գետին	Համրոյր	Տեսնել	Քաղցր
Չանձրոյթ	Պատճառ	Փոքր	Յիշել
Առաջ	Աստուած	Ուրիշ	Ուրախ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ ԽՕՍԳԸ

1. Բուհամայի մայրը կտաւէ պէպէք մը շինելով անոր տուած էր որ զբօսնու : Օր մը Բուհամա իր պէպէքը գրկելով «Սհ, գառնուկս, մի լար, ո՛հ, մի լար,» կ'ըսէր, և խաղալիկը գգուելով կը համբուրէր զայն: Բուհամայի մայրը, որ գերք մը կը կարգար, այս միջոցին գերքը վար դնելով իր աղջկան «Բուհամա, ալ պիտի չկարդամ, եթէ ուզես կրնաս քովս գալ,» ըսաւ :

2. Բուհամա իր պէպէքը գետնի վրայ թողլով վազեց մօրը և զանի համբուրելով «Սհ, մայրիկս, քեզ ո՛րչափ կը սիրեմ,» ըսաւ : Մայրն ալ «Քանի որ իմ սիրուն աղջիկս զիս կը սիրէ, որչափ ուրախ եմ,» ըսաւ, և հարցուց, «Բուհամա, զիս կը սիրես, բայց պէպէքդ ալ կը սիրես, այնպէս չէ՞ : Երբ գերքս կը կարդայի, տեսայ որ դուն զանի շատ կը սիրէիր և կը գգուէիր :»

3. Աղջիկն ասոր պատասխանելով՝ «Այո,» ըսաւ, «քիչ մը ժամանակի համար ինծի շատ քաղցր եկաւ, բայց ետքը ես անկէ ձանձրացայ :» Երբ մայրը հարցուց թէ «Ինչո՞ւ ձանձրացար,» Բուհամա, «Որովհետև ես զանի կը սիրեմ, բայց այն չի կրնար զիս սիրել,» ըսաւ : Մայրն ալ «Ուրեմն քեզ սիրելը՛նս

համար զիս կը սիրես,» հարցուց : Բուհամա, «Իմ քեզ սիրելուս մէկ պատճառն ատ է. բայց ուրիշ . . .» ըսաւ :

4. Մայրը «Ուրիշ ի՞նչ պատճառ ունիս,» հարցուց : Բուհամա, «Ուրիշ պատճառ ալ ունիմ. երբ ես փոքր էի և չէի կրնար զքեզ սիրել, դուն զիս կը սիրէիր, և ահա այս պատճառաւ քեզ աւելի կը սիրեմ,» ըսաւ : Մայրը մէկէն Յովհաննէսի «Մենք զանիկա կը սիրենք, ինչու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց,» խօսքը յիշեց, և սկսաւ փառք տալ Աստուծոյ :

Հարցումներ : 1. Աղջիկ մը ի՞նչ ունէր : 2. Մօրն ի՞նչ ըսաւ . մայրն անոր ի՞նչ ըսաւ : 3. Ուրիշ ի՞նչ բան իրարու : 4. Այն խօսքերէն մօրը փոքրն ի՞նչ եկաւ :

ԳՐՍ 42

Եղջերու	Բաղմաթիւ	Ամայի
Պատմութիւն	Ճշմարիտ	Մնացարծ
Կերպարանք	Յաղթական	Ախորժակ
Պարագայ	Համարձակ	Փշաւնց

ԵՂՋԵՐՈՒԻ ՈՐՄՈՐԳՈՒԹԻՒՆ

1. Հին ատեններն այս երկրիս ամէն կողմը բաղմաթիւ եղջերուներ կը գտնուէին: Բայց մարգիկ ուր որ եղջերու դտան որսացին և

հիմա քաղաքաց շունդէն հեռու, ամայի լեռներու մէջ միայն կան եղջերուաց խումբեր:

2. Անցեալ օր եղջերուաց վրայ պատմութիւն մը կարգացի և կ'ուզեմ զայն ձեզ ըսել: Զեզ կը թողում մընեկ թէ այն պատմութիւնը ճշմարիտ է թէ ոչ: Ժամանակաւ շուն մը կար որ շատ հպարտ և սնապարծ էր: Օր մը այս շունն իր փողոցի բոլոր շուները կանչեց և անոնց ըսաւ, «Ես ոսկը կրծելէ յոգնեցայ, ալ այսուհետև որսորդութիւն պիտի ընեմ. դուք հոս սպասեցէք և ես երթամ եղջերու մը որսամ:»

3. Բոլոր շուները մէկտեղ անոր ըսին, «Դուն եղջերու պիտի որսաս, միթէ կրնան այդպիսի որս ընել:» «Օհ, այո», ըսաւ շունը. «տեսէք ակուաներս ու ճիրաններս:» Եւ այս սնապարծ շունն այնպիսի վայրագ կերպարանք մը առաւ, որ բոլոր ընկերները համոզուեցան թէ այն եղջերու որսալու կարող պիտի ըլլայ: Ուստի բոլոր շուները հոն մնացին և իրենց որսորդ ընկերին յաղթական դարձին սպասելով ընաւ ոսկը չկերան որ ասխորժակնին չանյնի:

4. Մնապարծ շունը, որուն անունն էր Պարծուկ, ամեհաբար վազեց դէպ անտառը և քիչ մը ետքը գեղեցիկ եղջերուի մը հասնելու պէտք եղաւ: Եղջերուն անոր նայելով կանգ

առաւ, Պարծուկն ալ կանգ առաւ: Եղջերուն անոր հարցուց, «Ըսէ նայիմ, ի՞նչ կ'ուզես:» Պարծուկը չէր գիտեր թէ այնպիսի պարագայի մէջ ի՞նչ ընելու էր, ուստի սկսաւ եղջերուն դէմ հասել: Եղջերուն աւեր ըսաւ, «Շատ անքաղաքավար ես:» «Ոչ, ես անքաղաքավար չեմ», ըսաւ Պարծուկը, «այլ որսորդութեան ելայ, և խօսելու ժամանակ չունիմ, եղջերու մը պիտի որսամ որ պէս զի տուն տանելով ճաշ ընեմ:»

5. «Եւ զիս որսալ կ'ուզես, այնպէս չէ՞», հարցուց եղջերուն: «Այո», պատասխանեց Պարծուկը: Եղջերուն ասոր վրայ խնդաց: Պարծուկը բարկացաւ անոր խնդալուն վրայ, և ջանաց եղջերուն ազդրերը խածնել: «Հոս նայէ», ըսաւ եղջերուն, «եթէ դուն իմ ազդրերս խածնես, ես ալ քեզ կից կը զարնեմ:» «Աղէկ, ազդրերդ չեմ խածներ, բայց դուրս այնչափ վեր մի բռներ», ըսաւ Պարծուկը, քանզի մտքէն չափեց տեսաւ որ եղջերուն պարանոցը պիտի չկրնայ հասնիլ:

6. Եղջերուն այլ ևս պատասխան չտուաւ, և Պարծուկը սկսաւ անոր շուրջը պտտիլ ազին խածնելու: Բայց եղջերուն ազին կարճ և հասակը բարձր էր, ուստի Պարծուկը չէր կրնար անոր ազին խածնել: Այս ըսաւ եղջերուն, «Դուն չես համարձակիր

գլուխդ վար բռնել։” “Ե՛ս, գլուխս վար բռնելու չեմ համարձակիր,” ըսաւ եղջերուն, և գլուխն այնչափ ծռեց որ մեծ եղջիւրները դետին հասան։

7. Պարծուկ առաջ նետուեցաւ եղջերուն պարանոցէն բռնելու, բայց եղջերուն մեծ եղջիւրները Պարծուկի փորին ներքև մնացին, և եղջերուն ճամբուն միւս կողմը փշալից մացառի մը վրայ նետեց զայն։ Առջի բերան Պարծուկ չդիտեցաւ թէ ինչ եղաւ, բայց երբ խելքը գլուխը եկաւ, զգուշութեամբ չորս դին նայեցաւ և տեսաւ որ եղջերուն կ'երթար։ Պարծուկ ինքնիրեն ըսաւ, “Եղջերուն վրաս կը խնդայ。” բայց խոհեմութիւն սեպեց որ այն օրն ալ եղջերու չորսայ, և տուն գնաց։

8. Երբ Պարծուկ դիւղը հասաւ, բոլոր շուները զայն դիմաւորելու եկան և սկսան հարցնել, “Ո՞ւր է եղջերուն։ Հատ մը չառասար՞։” “Այո, տեսայ,” պատասխանեց Պարծուկ։ “Հատ մը չապաննեցիր, չորսացիր,” հարցուցին դարձեալ շուները։ “Եղջերուն թող չտուաւ որ զինք որսամ,” պատասխանեց Պարծուկ և ագին աղդերբուն մէջ ժողվեց։ Մնատեն բոլոր շուները սկսան “Հաւ հաւ, հաւ հաւ, հաւ հաւ” պոռալ, և Պարծուկ շատ զղջաց որ դեռ չկատարուած բա-

նին վրայ առաջուց պարծենալով խայտառակ եղաւ։

Հարցումներ։ 1. Ժամանակաւ ո՞ր անասունը հիմակուրնէ շատ էր։ 2. Մարդ մը շան մը վրայ ի՞նչ պատմութիւն կ'ընէ։ 3. Միւս շուներն ի՞նչ յուսով կը սպասէին։ 4. Շունն անտառին մէջ ի՞նչ տեսաւ, և անոր ի՞նչ ըսաւ։ 5. Եղջերուն ինչ ըսաւ։ 6. Շունն ի՞նչ խորհեցաւ։ 7. Երբ շունն անոր վրայ նետուեցաւ, եղջերուն ի՞նչ ըրաւ։ 8. Շունը նպատակին հասա՞ւ. միւս շուներն ի՞նչ ըրին անոր։

Գ Ա Ս 43

Սիսակ	Կարգալ	Ատուռ	Ատել
Դժուար	Տարի	Ամիս	Ընկեր
Խաղալ	Տղայ	Չարնել	Արեւն
Խոստում	Պատմել	Վախկոտ	Վտանդ

ԱՂԷԿ ԽՈՍՏՈՒՄ ՄԸ

1. Սիսակին մայրը սորվեցուցած էր անոր ամէն առտու Սուրբ գիրքէն գլուխ մը կարդալ։ Երբ առտու մը Աւետարանէն կը կարդար, “Ձեզ ատողներուն բարի ըրէք” խօսքին հանդիպելով, մօրը հարցուց, “Մայր, այս խօսքը ո՞վ ըսած է։” “Մեր Տէրը,” պատասխանեց մայրը։ “Բայց, մայրիկ,” ըսաւ Սիսակ, “այս խօսքին հնազանդիլ ինձի շատ դժուար է։” “Տղաս,” ըսաւ մայրը, “տարուան մը համար այնպէս ընելու խօսք

տուր, տես թէ դժուար է:” Սխալ ըսաւ,
“Մէկ ամսուան համար խօսք կու տամ. մէկ
տարին շատ է:”

2. Այսպէս խօսք տալէն ետքը, Սխալ օր
մը քանի մը ընկերներու հետ դաշտ դնաց
խաղալու: Հոն խաղացած ատեն, պղտիկ
տղայ մը Սխալին քթին այնպէս զարկաւ որ
քթէն սկսաւ արիւն դալ: Սխալ բարկա-
նալով ուղեց այն տղան ոտքին տակ առնե-
լով ծեծել, բայց խոտուումը յիշելով չհամար-
ձակեցաւ այնպէս ընել: Իսկ միւս տղայք
սկսան զանի վախկոտ և վատ կոչել: Սխալ
վազելով մօրը դնաց, և եղածը պատմեց ա-
նոր ըսելով, “Երանի՛ թէ այն խօսքը տուած
չլլայի: Բոլոր տղայք զիս վատ և վախկոտ կը
կոչեն,” և մօրը խրատներուն ամենեկին ա-
կանջ չէր դնէր:

3. Գանի մը օր ետքը մինչ Սխալ միւս
տղոց հետ գետի մը քով կը խաղար, անոր
քթին զարնող պղտիկ տղուն քոյրը դիպուա-
ծով գետն ինկաւ: Բոլոր տղայք ժողովուե-
ցան, աղջկան եղբայրն ալ եկաւ, բայց ոչ ոք
կը համարձակէր գետին մէջ նետուելով աղ-
ջիկն ազատել: Այն միջոցին Սխալ շուտ մը
գետը նետուելով աղջիկը խղճուելու վտան-
գէն ազատեց: Այս աղջիկը Սխալին վախ-
կոտ և վատ ըսող տղոցմէն մին էր:

4. Տղայք Սխալին այս վեհանձնութիւնը
տեսնելով զարմանալի խօսք մը ըսին. և կը
յուսամ թէ դուք ալ պիտի աշխատիք այն
գովեստին արժանի ըլլալու: Տղայոց Սխալին
համար ըսածը սա էր, “Սխալ դէշութիւն
ընելու մէջ վախկոտ, բայց բարիք ընելու մէջ
քաջ է:”

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ սորվեցուցած էր իր տղուն.
տղան ի՞նչ խոստում՞ ըրաւ: 2. Խոտումը պահե՞ց: 3. Ախ-
տակ զենք ատողներէն միոյն ի՞նչ ըրաւ: 4. Տղայք ի՞նչ գո-
վեստ տուին Սխալին:

ԳՍՍ 44

Պտտիլ	Երջանիկ	Սըրողել
Վերջանալ	Վարժապետ	Կուսիա
Շօշափել	Կուրուծիւն	Հարցնել
Վարժուհի	Վայելել	Կաղուծիւն

ԿԱՂՈՒԹԵՍՆ ԴՍԲՄԱՆ

1. Կուսիա կաղ էր: Սրունքներուն մէկն
այնպէս քաշուած էր որ առանց ցպոյ չէր
կրնար պտտիլ. Գրեթէ միշտ զուարթ և եր-
ջանիկ էր, բայց օր մը իրեն վրայ խորհելով
իր կաղ ըլլալը յիշեց: Ամէն օր ուրախու-
թեամբ դպրոց կ'երթար, այն օրը սրդողած
և երեսը կախած դնաց տեղը նստաւ, և
երբ միւս աղջիկները դուրս ելան խաղալու

պայծառ օգին մէջ, Կուսինա լռիկ նստած կը մտածէր թէ ուրիշ տղայք և աղկուռնք կարող պիտի ըլլային վազել ու խաղալ ուրախութեամբ, և ինք միշտ այնպէս խեղ պիտի մնար:

2. Սյն օրը դասերը վերջանալէն քիչ մը առաջ վարժապետն ըսաւ անոր, «Կուսինա, շո՛ւտ երթալ կ'ուզես»: Կուսինա ինքնիրեն խորհեցաւ, «Ես որչափ շուտ երթամ, միւս աղջիկներն ինչ առաջ պիտի երթան», ուստի ըսաւ, «Ոչ, տէր, շուտ երթալու պատճառ չունիմ»: «Ուրեմն», ըսաւ վարժապետը, «դպրոցն արձակուելէն ետքը կ'ուզեմ որ քիչ մը կենաս»: և Կուսինա հոն մնաց, երբ միւս տղայք դացին:

3. Վարժապետին քով ուրիշ պզտիկ աղջիկ մ'ալ մնաց, և Կուսինա դնաց անոր հետ խօսելու և տեսաւ որ այն խեղճ աղջիկը կոյր էր: Վարժապետն ըսաւ Կուսինային թէ այն պզտիկ աղջիկը, որուն անունը վարդուհի էր, կոյր ըլլալով թէպէտ կարող չէր սորվիլ, կ'ուզէր դալ, սակայն չէր կրնար մինակ դալ: «Ես քեզի հետ կու գամ ամէն օր», ըսաւ անոր Կուսինա, «միայն թէ կաղ ըլլալով չեմ կրնար շուտ քալել»: «Կաղ է՞ք», հարցուց վարդուհի. «Սյո», ըսաւ Կուսինա, «ասա ցուպը զոր թեւերուս տակ դնելով կը քալեմ»:

4. Կոյր աղջիկը ցուպը բռնեց և ձեռքը երկնցնելով Կուսինայի երեսը շօշափեց, ինչպէս կ'ընեն կոյրերը, երբ կ'ուզեն մէկուն ինչ կերպարանք ունենալը գիտնալ, և ըսաւ, «Ձեմ կրնար հասկնալ, թէ ինչպէս կրնաս ցուպով քալել»: «Սյո, կրնամ, հիմա պիտի ըսես», ըսաւ Կուսինա, և սկսաւ սենեկին մէջ քալել ցուպովը որ բաւական աղմուկ կ'ընէր: «Ո՛հ, շատ կը ցաւիմ վրադ», ըսաւ վարդուհի: «Ստիկա բան մը չէ», ըսաւ Կուսինա, «ես կը տեսնեմ, բայց կը ցաւիմ որ դուն կոյր ես և չես տեսներ»:

5. Կուսինա տրտում էր բոլոր այն օրը, և կը խորհէր թէ ինք աշխարհիս վրայ ամենէն դժբախտն էր, բայց երբ իրմէ աւելի դժբախտ մը տեսաւ, սկսաւ իր նեղսըրտութեանը վրայ ամօնալ: Սակայն վարդուհի դժբախտ չէր, թէև կոյր էր, և հասկըցուց Կուսինային թէ ինչ պատճառաւ երջանիկ էր կուրութեամբը հանդերձ: «Ես միշտ կոյր պիտի չմնամ», ըսաւ: «Ի՞նչ ըսել կ'ուզես», հարցուց Կուսինա: «Ըսել կ'ուզեմ թէ», պատասխանեց վարդուհի, «Ստուտած օր մը մեզ երկինք պիտի առնէ, անատեն ես աչք պիտի ունենամ, դուն ալ ցպոյ պէտք պիտի չունենաս»:

6. Աշխարհիս վրայ կան շատ սրտեր որ

Վարդաբանայն սրտին պէս երջանիկ են, քան զի գիտեն թէ անոնք որ զԱստուած կը սիրեն երկնից մէջ պիտի վայելեն այն ուրախութիւնները որոնցմէ զուրկ են աշխարհիս վրայ: Ամէն կոյր պիտի տեսնէ, ամէն կաղ պիտի քալէ, և որուն որ սիրտը կոտորած է ուրախ պիտի ըլլայ Աստուծոյ հետ նոր կեանք վայելելով, երբ Տէրը մեզ այս աշխարհէս իրեն քով առնէ:

Հարցումներ: 1. Վաղ աղջիկ մը ի՞նչ կը խորհէր: 2. Վարժապետն անոր ի՞նչ հարցուց, և անիկա ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ աղջիկ կար դպրոցը: 4. Ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ Գուսինայի. Գուսինա անոր ի՞նչ ըսաւ: 5. Վարդուհի իր վիճակէն զո՞հ էր, և ի՞նչ կը խորհէր: 6. Թշուառք ի՞նչ վիճակ պիտի ունենան երկնից մէջ:

Պ Ա Ս 45

Պատուհան	Գեղեցիկ	Պատմութիւն
Լուսաբեր	Ժամանակ	Ամչնալ
Վարժապետ	Ստանայ	Պատուական
Ազատիլ	Չափահաս	Բիւրաւոր

ԼՈՒՍԱՐԵՐ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԲԸ

1. Լուսաբեր պատուհանին քով նստած կը կարդար: Անոր գիրքին մէջ շատ գեղեցիկ պատմութիւններ կային, և չէր ուզեր զայն

թողուլ մինչև որ ամբողջ կարդար: Քիչ մը ետքը եղբայրը քովը գալով ըսաւ, «Այս ի՞նչ է, Լուսաբեր, երբ դասդ պիտի սորվես:» Լուսաբեր ըսաւ, «Քիչ մը ետքը,» և սկսաւ կարդալը շարունակել, եղբայրն ալ վազելով դնաց իր խողին, քանզի անիկա արդէն համարը սորված էր:

2. Քիչ մը ետքը Լուսաբերին քոյրը, Եղիսաբեթ, գալով ըսաւ անոր, «Ի՞նչ է այս, Լուսաբեր, պէտք էր որ համարդ սորվէիր:» Լուսաբեր պատասխանեց, «Հոգ չէ,» և յառաջ տարաւ կարդալ իր պատմութիւնը: Կէս ժամ ետքը մայրը տեսաւ զանի և ըսաւ, «Լուսաբեր, այսչափ երկայն ատեն պատմութիւններ կարդալու մի նստիր, դասի ժամանակը մօտ է:» «Այս մէկ անգամ միայն, մայր,» ըսաւ անոր Լուսաբեր, «չատ կը բաղձամ այս պատմութիւնը ըմբոսել:»

3. Քիչ մը ետքը երբ դասի զանգակը զարնուեցաւ և տղայք դպրոցը դացին, Եղիսաբեթ ըսաւ Լուսաբերին, «Համարդ չսորված դպրոց երթալու չես ամչնար: Բոլոր ժամանակդ պատմութիւն կարդալով անցուցիր:»

Լուսաբեր քիչ մը ամչնալով անոր նայեցաւ, բայց յետոյ ըսաւ, «Փոյթս չէ, բոլոր աղջիկներն այսպէս կ'ընեն:»

Բայց հոգ ըրաւ և շատ ամչցաւ, երբ

տեսաւ որ դպրոցի աղջիկներուն մէջ ինք միայն սորված չէր իր թուաբանութեան դասը, և վարժապետը պատուիրեց անոր որ դպրոցը մնայ և դասերը սորվի :

4. Տղայք, լուսաբերին այն չորս պատանւիսանը տղոցմէ շատերէն կը լսեմ, և երբ կը լսեմ, կը խորհիմ թէ այն խօսքերը սատանային հաւատարիմ ծառաներն են, քանզի տղոց կարծել կու տան թէ սատանային ուղածներն ընել աղէկ բան է : Այն խօսքերը նաև տղայք, և շատ չափահաս մարդիկ անդամ, ուղիղ ճամբէն մոլորեցնելու միջոց եղած են :

5. Յիշեցէք սատանային ծառայութիւնը ընող խօսքերը :

1. “Քիչ մը ետքը” Ասիկա կը խաբէ ձեզ ժամանակին պատուականութեանը նկատմամբ :

2. “Հող չէ” Այս ալ կը ջանայ մեղքի վնասակարութիւնը ծածկել :

3. “Այս մէկ անգամ միայն” Այս ալ կը ջանայ ձեզի կարծել տալ թէ մեղքին արատէն կրնաք ազատիլ :

4. “Ամէն մարդ այսպէս կ'ընէ” Այս ալ կը ջանայ ձեզի մոռցնել տալ թէ մեղք մը բխւրբաւոր մարդոցմէ դործուելուն համար մեղք ըլլալէն չի դադրիր :

Հարցումներ : 1. Լուսաբեր ի՞նչ կ'ընէր : 2. Քոյն անոր

Ի՞նչ ըրաւ : Ինք ի՞նչ պատասխան տուաւ : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըրուեցաւ անոր, և ի՞նչ ի՞նչ ըրաւ : 4. Ի՞նչ է այն խօսքերուն վնասը : 5. Որո՞նք են այն խօսքերը :

Գ Ա Ս 46

Բարձր	Բլուր	Աշխարհ	Հեռու
Գիտնալ	Մեծնալ	Պատճառ	Աւազ
Խաղալ	Արև	Ծագիլ	Եփել
Մաշլ	Ճերմակ	Երկայն	Եղբք

ՕՆՆԻԿԻՆ ԳԻԻՏԸ

1. Օննիկ անցեալ օր քարերու վերաբերեալ նոր բան մը գտաւ : Զանի բարձր բլրոյ մը վրայ տարած էի, և անիկա հարցուց ինձի թէ այն բլուրն աշխարհիս ամենէն բարձր լե՛ռն էր : Ես անոր ֆէշիշ լեռը ցուցուցի հեռուն և ըսի, “Այն լեռն ասիկէ շատ աւելի բարձր է” Օննիկ շատ զարմացաւ : Ետքը ուզեց գիտնալ թէ այն բլուրը որուն վրայ էինք՝ կրնա՞ր աւելի մեծնալ : Ես պատասխանեցի, “Զեմ կարծեր, մանաւանդ թէ լեռները երթարով կը մաշին փոխանակ մեծնալու” Օննիկ ևս աւելի զարմացաւ ասիկա լսելով, և ուզեց գիտնալ թէ լեռներն ի՞նչ պատճառաւ կը մաշին :

2. Մեր կեցած բլրոյն վրայ ճերմակ բարակ աւազ մը ցուցնելով հարցուցի անոր,

“Այս աւագն ուստի՞ կու գայ :” “Հովը կը բերէ ,” ըսաւ Օննիկ : “ Հովն ուստի՞ կը բերէ զայն ,” դարձեալ հարցուցի : Օննիկ բոլոր տիւրք նայելով տեսաւ որ աւագին կեցած տեղը մօտակայ բլուրներէն աւելի բարձր էր , և ըսաւ , “ Ուստի՞ կրնայ դալ այս աւագը , չեմ կարծեր թէ հովը փչելով բերած է զայն :”

3. Անատեն Օննիկ սկսաւ մատուրներովը խաղալ պղտիկ ջրակուտի մը մէջ որ վերջին անձրևէն ժայռին վրայ ժողվուած էր : Մատովը քարի կտորներ կը բրցունէր որ ջրակուտի մը ծայրը խոնաւութենէն կակուղցած էին : Օննիկ այն կտորուանքը պիտի նետէր , մինչ ես կեցուցի զանի , և անոնցմէ կտոր մը առնելով սկսայ մատուրներովս ճզմել զայն , և անոր ցուցուցի թէ ինչպէս սպիտակ աւագի դարձաւ :

4. “ Ի՞նչ ,” գոչեց Օննիկ , “ ուրեմն աւագը ասկէ՞ եղած է :” “ Այո ,” ըսի անոր , “ անձրևը քարին զարնելով կը թրջէ զայն , և ցուրտը զալով կը պաղեցնէ , ապա արևը վրան ծաղելով կ’եփէ զայն մինչև որ մանրուելով փոշի կ’ըլլայ : Այսպէս լեռը շարունակ մաշելու և հատնելու վրայ է :” “ Աղէկ ,” ըսաւ Օննիկ , “ մաշելով եղած աւագն ի՞նչ կ’ըլլայ :” Անոր ըսի որ բոլորտիքը նայի և գիտէ :

5. Օննիկ բոլորտիքը նայեցաւ , և տեսաւ

ձոր մը ուր ջուրը լեռներուն կողերէն վազելով կ’երթար . “ Հո՞ն կ’երթայ , հո՞ն կ’երթայ ,” ըսաւ : Եւ արդարև ժայռին կտորուանքէն եղած աւագին նման ճերմակ աւագի երկայն հետք մը տեսանք որ մինչև այն վարի ձորը կ’երթար :

6. Եւ երբ տուն կ’երթայինք լեռան ստորտի գետին եզերքէն , Օննիկ նոյն ճերմակ աւագը կը տեսնէր գետին եզերքը և յատաւ կը , և հասկցաւ թէ մինչև ծով այնպէս էր : Անատեն Օննիկ խորհելով դտաւ թէ , երբ լեռներուն և բլուրներուն վրայ քարերն աւագի կը փոխուին , ջուրը կ’առնէ կը տանի աւագը մինչև ծով , և թէ այս է պատճառ որ ծովուն մէջ միշտ աւագ կայ : Կարծեմ թէ Օննիկին այս գիւտը շիտակ է :

Հարցումներ : 1. Օննիկ ի՞նչ հարցուց , և ի՞նչ եղաւ : 2. Ի՞նչ հարցուեցաւ անոր . Օննիկ ի՞նչ պատասխանեց : 3. Ի՞նչ բանով կը խաղար : 4. Աւագն ի՞նչպէս կ’ըլլայ : 5. Օննիկ ի՞նչ տեսաւ , և ի՞նչ ըսաւ : 6. Ի՞նչ իմացաւ :

Գ Ո Ս 47

Դրացի	Տեսարան	Պատուհան
Արդարև	Դաւազան	Կատաղի
Իրիկուն	Վռնակ	Ամչնալ
Պատասխան	Տարակոյս	Ողորմած

ԳԷՈՐԳԻՆ ԱՆԳԹՈՒԹԻՒՆԵՐ

1. «Մայր, մայր,» գոչեց օր մը Գէորդ մայրը կանչելով, «եկուր, տես, դրացւոյն շունը մեր կատուն բռնելու կը ջանայ: Ի՞նչ զուարճալի տեսարան է: Ես կանչեցի շունը և կատունն քովը դրի:»

2. Գէորդ մօրը ձեռքէն բռնելով պատուհանին առջև տարաւ, և մայրը պարտէզը նայելով տեսաւ որ դրացւոյն մեծ շունը կատունն դէմ կը հաչէր որ կռնակը կամարի պէս ծռած, աչուրները կանանչ և փայլուն, և բոլոր մազերը ոգնիլի փուշերուն պէս տընկուած ծռոխ մը վրայ կը կենար: Կատուն արդարև ահուելի բան մը եղած էր, բայց Գէորդայ մայրը չինդաց, այլ ցաւեցաւ որ Գէորդ կատուն թշուառ ընելով այնպէս կը զուարճանար. քանզի յայտնի էր որ խեղճ կատուն գողի մէջ էր թէ գուցէ շունէն պատառ պատառ ըլլար:

3. Գէորդայ մայրը պատուհանը բացաւ և ջանաց շունը դուրս վռնտել, բայց այն մտիկ չբրաւ, ուստի մայրը դաւազան մը առնելով դուրս ելաւ, և հօշո, հօշո կը պոռար: Շունը շատ կատաղի ըլլալով սկսաւ Գէորդայ մօրը դէմ մրմռալ, երբ տեսաւ որ անիկա դաւազանով վրան կու գար: Վերջապէս Գէորդայ մայրը շունին վրայ երթալու վախցաւ,

ուստի և կատուն բոլոր օրը ծառին վրայ մնաց և շունը շարունակ կը հաչէր և ծառէն վեր կը ցատկէր, մինչև որ իրիկուան դէմ մարդիկ եկան և շունը վռնտեցին:

4. Գէորդ այն օրը շատ ամցաւ ըրածին վրայ, և մայրն ըսաւ անոր, «Գէորդ, կարծեմ չես ուզեր որ Աստուած քեզի ողորմի:» Ինչո՞ւ համար մայր,» պատասխանեց Գէորդ, «անտարակոյս կ'ուզեմ:» Բայց երբ մայրն ըսաւ անոր թէ Աստուած ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլայ, ինչպէս Գաւրթ ըսած է, Գէորդ շատ տրտմեցաւ և լացաւ, քանզի առաջ ամենեւին խորհած չէր թէ ո՞րչափ դէշ բան ըրաւ կատունն:

Հարցումներ: 1. Գէորդ ի՞նչ ըսաւ մօրը: 2. Մայրը ի՞նչ տեսաւ: 3. Ի՞նչ ըրաւ շան: 4. Գէորդ ի՞նչ եղաւ, և մայրն ի՞նչ ըսաւ անոր:

ԳՍՍ 48

Տիկին	Խանութ	Նարինջ	Գրգռն
Սեղան	Փոխել	Անգամ	Խորհուրդ
Զաւակ	Նամակ	Ստակ	Այրի
Գիշեր	Աղջիկ	Աման	Կարող

ԳՍՀԵԿՍՆ ՄԸ

1. Տիկին մը իրիկուան դէմ պտտելու

երաւ, և միգալաճառքի մը խանութին մէջ դեղեցիկ նարինջներ տեսնելով, անոնց մին ուզեց դնել: Գրպանը խառնելով միայն դահեկան մը դատաւ, և, թէպէտ խանութէն ներս մտած էր, իսկոյն միտքը փոխեց: «Ոչ», ըսաւ ինքրին, «սեղանին վրայ ամէն բարիք առատութեամբ վայելցի», հիմա այս նարինջն առնել աւելորդ կրնայ համարուիլ. տղայքս շատ անգամ կը խրատեմ որ որկրամիւ չըլլան. նախ պարտիմ ես պահել այս խրատը: Այս դահեկանը կրնամ լաւագոյն բանի մը դորձածել:»

2. Մինչ այս խորհուրդներով կ'երթար, նեղ փողոցի մը մօտեցաւ ուր գիտէր թէ աղքատ այրի մը կը բնակէր իր հինգ զաւակներովը: Տիկինն ուզեց այս աղքատ կնոջ այցելութիւն ընել, և անոր տնիկը մտնելով այն թշուառ կինը տխուր մտածմանց մէջ ընկողմած գտաւ: Պատճառը հարցուց և իմացաւ որ այրին իր վերջին դահեկանն այն առտու հացի տուած էր, և չկրնար ձեռագործը աւարտել, տեղէ մը ստակ ընդունելու յոյս չունէր: «Նաև լուր աւի որ», ըսաւ այրին, «նամակտան մէջ ինծի ուղղուած անվճար նամակ մը կայ որ կրնայ ինծի համար կարեւոր տեղեկութիւն մը պարունակել, բայց նամակը բերել տալու ստակ չունիմ:»

3. Տիկինն իր գրպանին մէջ մնացած դահեկանը այրի կնոջ մեծ տղուն տուաւ, որ գնաց նամակը բերաւ: Նամակն այրոյն քրոջ մէջ էր որ կը գրէր անոր շուտ այն ինչ քաղաքը երթալ, քանզի հայրը ծանր հիւանդ ըլլալով կ'ուզէր զանի տեսնել և հետը հաշտուիլ: Այս կինն իր հօրը կամացը հակառակ ամուսնացած ըլլալով բարկացուցած էր զանի, և տասուերկու տարիէ ի վեր իրարու երես տեսած չէին: Կինը շուտ մը ճամբայ ելլելով նոյն գիշեր հօրը տունը հասաւ և հաշտուեցաւ անոր հետ:

4. Ծերունի հայրը շատ միտթարուեցաւ անոր գալուն վրայ, և անոր ալ իր միւս աղջկանը պէս ժառանգութեան իրաւունք չնորհեցին ետքը, առտուան դէմ անդորր ու հաշտ սրտով ննջեց:

5. Այս այրի կինը որ հիմա փառաւոր տան մը մէջ կը բնակի և շատ բարիք կ'ընէ աղքատաց, բիւրեղեաց ամանի մը մէջ կը պահէ դահեկան մը ի յիշատակ այն դահեկանին որով կարող եղաւ առնել այն նամակը որ անոր երջանկութեանը պատճառ եղաւ:

Հարցո՞ւնէր: 1. Տիկին մը պտտած ատեն ի՞նչ տեսաւ: 2. Ուր գնաց, և ի՞նչ լսեց: 3. Ի՞նչ տուաւ անոր տղուն, և նամակին մէջ ի՞նչ գրուած էր: 4. Հայրն ի՞նչ ըրաւ անոր: 3. Այն կնոջ վեճակն ի՞նչ եղաւ, և դահեկանն ի՞նչ ըրաւ:

Գ Ա Ս 49

Հարուստ	Հեթում	Տարի	Ստակ
Արծաթ	Ճերմակ	Յատակ	Դողալ
Տախտակ	Դարձեալ	Ծագիլ	Արև
Սենակ	Երես	Գետին	Առակ

ՏԵՍԱԲՍՆԱԿԱՆ ԳԱՍ ՄԸ

1. Հեթում շատ հարուստ էր, քանզի ութը հինգ փարանոց ուներ զոր բոլոր տարւոյն մէջ խնայութեամբ ստացած էր: Օր մը հայրը առն զաւրով անոր մէկ դահեկանոց արծաթ ստակ մը ցուցուց որ այն օրուան առուտուրին մէջ տրուած էր անոր: Հեթում տեսնելով որ այն ստակը շատ սիրուն էր, հարցուց թէ ինչ կ'արժէր: «Քառասուն փարանոց է» ըսաւ հայրը:

2. Հեթում հօրմէն խնդրեց այն արծաթ դահեկանն ըսելով, «Հայր, ես ութ հատ հինգ փարանոց ունիմ որ քառասուն փարա կ'ընէ, զանոնք քեզի տամ և այս դեղեցիկ ձերմակ ստակն ինծի տուր»: Հայրը Հեթումին առաջարկութիւնն ընդունելով, պղնձ ութ հատ հինգ փարանոցներն առաւ և արծաթէ քառասուն փարանոցն անոր տուաւ:

3. Հետեւեալ օրը Հեթում դահեկանը ծոցէն հանելով մինչ կը նայէր և կը մաքրէր զայն աւելի փայլեցնելու համար, ստակը ձեռքէն

տահելով տախտակամած յատակին վրայ ինկաւ, և գրորելով գնաց երկու տախտակի բացուածին մէջ ինկաւ այնպէս արագ որ Հեթում չկրցաւ հասնիլ և բռնել զայն: Հեթում այս տեսնելով շատ դող ելաւ, սկսաւ լալ, և ձեռուրները ծեր մարդու մը ձեռուրներուն պէս կը դողային: Գետինը պառկելով նայեցաւ այն բացուածէն, բայց այնպէս մոլթ էր ներսը որ բան մը չտեսաւ:

4. Գնաց ունելի մը բերաւ և բացուածէն ներս երկնցուց, որպէս թէ ստակը ունեւոյն ծայրը պիտի դար, բայց ի զուր: Բացուածն այնպէս նեղ էր որ ունեւոյն ներս կը մտնէր, բայց անով բան մը բռնել և հանել անկարելի էր: Սակայն այն բացուածին մօտ տախտակի մը վրայ մեծկակ ծակ մը կար, և Հեթում անկէ ալ ներս նայեցաւ, բայց դարձեալ բան մը չտեսնելով հնարքը հատաւ և սկսաւ պռալ: Քիչ մը ետքը հօրեղբայրը գալով հարցուց թէ ինչու համար այնպէս կը պռաւր, և երբ պատճառն իմացաւ, ըսաւ թէ արևը բացուածին մէջ ծագեցնելով ստակը կրնար դիւրաւ տեսնուիլ և հանուիլ:

5. Հեթում չէր տեսներ թէ ինչպէս կարելի էր արևը բացուածին մէջ ծագեցնել, քանզի արևը պատուհանին մէկ քովէն մէայն կը ծագէր, և սենեկին մէջ չէր գար:

Յակոբն հօրեղբայրը երկու հայելի բերելով, անոնց մին պատուհանին առջև արևին դիմացը դրաւ, այնպէս որ լոյսը հայելոյն վարնելով անկէ սենեկին մէջ ցոլացաւ : Անսակն հօրեղբայրը պատուիրեց Հեթումին բացուածին մէջ նայել, մինչ ինք միւս հայելին ցոլացեալ լուսոյն դիմացը բռնեց այնպիսի կերպով մը, որ շողը շիտակ բացուածին վրայ զարկաւ :

6. Հեթում որ, երեսի վրայ գետինը պահած, մէկ աչքով բացուածին մէջ կը նայէր՝ բաւ հօրեղբօրը, «Շողդ քիչ մը առդին խաղցուր»՝ երբ շտն այն կողմը խաղաց, Հեթում գոչեց, «Տեսայ, տեսայ, տեսայ,» և ոտք ելլելով սկսաւ ուրախութենէն ոտտուտել : Յետոյ ստակն ունելիով լայն ծակին մէջ քաշեց, և ունելին այն ծակին մէջ երկրնցնելով ստակը հանեցին : Երբ Հեթում նորէն իր ստակը ստացաւ, ուրախացաւ իր մէկ դրամը կորսնցնող կնոջ պէս որ Աւետարանին մէջ առակով մը յիշուած է : Այս դէպքը Հեթումին տեսաբանական դաս մը եղաւ :

Հարցումներ : 1. Հեթում ի՞նչ ունէր : 2. Հօրը ի՞նչ տուաւ և տեղը ի՞նչ առաւ : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ի՞նչ հնարք խորհեցաւ : 5. Հօրեղբայրն ի՞նչ հնարք գտաւ : 5. Վերջապէս Հեթում գոտի զայն :

Գ Ա Ս 50

Պահպանել	Ճամանակ	Թափանցել
Վատարել	Հարկաւոր	Պատուհան
Իրեկուն	Վարադոյր	Ամբիփել
Ընդարձակ	Հարունակ	Խողովակ

Ա Չ Ք

1. Աչքի վրայ տեղեկութիւն ունի՞ք . եթէ անգամ մը զգուշութեամբ ձեր մէկ ընկերոջ աչքին նայիք, պիտի տեսնէք թէ ինչ կայ անոր մէջ : Նախ աչքին կողերը կան որ աչքը կը ծածկեն և կը պահպանեն քնոյ ժամանակ : Կողերուն եղերքը կան արտևանունք կոչուած մաղերը որ փոշոյն չեն թողուր աչքին վրասելու, և այս պաշտօնն այնպէս աղէկ կը կատարեն որ հազիւ երբէք փոշոյ հաս մը կըրնայ մըջոյ դանել աչքին մէջ թափանցելու :

2. Աչքին կողերուն տակ կը տեսնէք աչքին սպիտակուցը որ դնդակ մըն է և աղէկ տեսնելու համար ամէն հարկաւոր բան իր մէջ կը պարունակէ : Եթէ խնամով նայիք դնդակին, պիտի տեսնէք անոր ճերմակին վրայ բարակ բարակ կարմիր դիծեր որ աչքին սնունդ տեսնը համար հարկաւոր արիւնը սանող երակներ են : Գնդակին ճակատը պատուհան մը կայ զոր կրնաք տեսնել : Այս պատուհանն ներս նայելով պիտի տեսնէք բոլորակ, սև

ծակ մը որ աչքին բնէ կը կոչուի, և որուն մէջէն լոյսը կը թափանցէ աչքին ներսի կողմը:

3. Հոս բանի մը վրայ կ'ուզեմ որ խնամով մտ գնէք: Աչքին բերքը միշտ գերքը կը փոխէ: Եթէ ձեր ընկերն իրիկուան դէմ աղօտ, այսինքն քիչ լոյս ունեցող, տեղ մը տանելով աչքին մէջ նայիք, անոր աչքին բերքը լայնցած պիտի տեսնէք: Բայց եթէ յանկարծ անոր աչքին առջև ճրագ մը գնէք, պիտի տեսնէք որ անոր աչքին բերքը երթալով կը նեղնայ. ըսել է թէ լուսոյն համեմատ կը փոխուի բերքը պատող վարագոյրը որուն պաշտօնն է աչքին մէջ մտնելու լոյսը կառաւարել:

4. Եթէ լոյսը շատ պայծառ է, վարագոյրը կ'ամփոփէ բերքը, այսինքն այն բոլորակ սև ծակը, և եթէ լոյսը շատ նուազ է, վարագոյրը կ'ընդլայնի և ծակը կ'ընդարձակուի: Ոմանց աչքին վարագոյրը սև է, ոմանցը կապոյտ, ուրիշներունը շագանակագոյն, ոմանցն ալ կանանչ: Այս գոյնին նայելով կ'ըսենք, Այս ինչ մարդը սևաչուի է, կամ կապուտաչուի է:

5. Եթէ մարդ մատն աչքին դպցնէ, ցաւ կը զգայ, քանզի աչքը մատին մորթէն փափուկ է: Բայց կոպերը շարունակ շարժելով աչքին կը քսուին, և մարդ ցաւ չի

զգար: Պատճառը սա է որ, աչքին կոպերուն մորթը շատ փափուկ է, և կոպերուն տակ փոքրիկ պարկ մը կայ որ շարունակ ջրի նիւթ մը դուրս տալով կոպերուն և աչքին մէջտեղը թաց կը պահէ, այնպէս որ կոպերը միշտ կակուղ կը մնան:

6. Ասկէ զատ, աչքին կոպերն այնպէս չի նուաժ են որ իւղային նիւթ մը դուրս կուտան իրենց ծայրերը, և այս իւղային նիւթը չի թողուր որ այն ջրի նիւթն աչքէն դուրս վազէ: Միայն երբ մարդ կուլայ, այն ջրի նիւթը շատնալով կը վազէ: Աչքին տակի կողմը պզտիկ խողովակ կամ փող մը կայ որ քթին մէջ կ'երթայ, և այս խողովակէն աչքին աւերորդ ջուրը դուրս կը վազէ: Գիտէք որ, երբ կուլաք, ձեր քթէն կը սկսի ջուր դալ:

7. Աչքին ներսի կողմը, բերէն անդին է աչքին «սպին» կոչուած մասը, աչքին ետև ալ ցանցակերպ որ ջիղերէ կազմուած է և որուն վրայ բերէն անցնող լոյսը կը նկարէ աչքէն տեսնուած առարկաներուն պատկերները: Բայց առանց պատկերի այս բանը ձեզի հասկցնել դժուարին է, ուստի ասոր վրայ ուրիշ անդամ կը խօսինք:

Հարցումներ: 1. Աչքն ինչով կը պահպանուի: 2. Անոր մէջ ի՞նչ կը տեսնուի: 3. Լոյսին մէջ ի՞նչ կ'ըլլայ: 4. Ամենուին աչքին գոյնը մէ՞կ է: 5. Ինչպիսի՞ նիւթ կայ մէջը: 6. Ուրիշ ի՞նչ նիւթ կայ: 7. Աչքին ներսի դին ի՞նչ կայ:

Անտառ	Մարտի	Ոստայն	Տեսնել
Միջատ	Ազատ	Երթալ	Ուժգին
Զանաղ	Երկու	Դժբաղդ	Յաջորդ
Արագ	Ապրիկեան	Աղջիկ	Փայլուն

ՅՈՒՅԻ ՄԷՉ ԲՈՆՈՒՍՄ

1. Մարիամ և մայրն ի միասին անտառալի մը մէջ կը պտտէին : Մարիամ տեսաւ որ մարախ մը ցատկէրով դնաց թուփի մը վրայ լարուած սարդի ոստայնի մը մէջ ինկաւ : «Մայրիկ ,» ըստւ Մարիամ , «նայէ մարախը ցանցին մէջ բռնուեցաւ , տեսնենք ի՞նչ պիտի ընէ :» Մայրը հոն կեցաւ , և երկուքն ի միասին սկսան մարախին նայիլ :

2. Մարախին միայն մէկ ոտքը ցանցին մէջ բռնուած էր , և ինք դլխիվայր կախուած էր , մինչդեռ անոր հինգ ոտքերը օդին մէջ ազատ կ'երթային կու դային օդնութիւն գտնելու : Քիչ մը ետքը մարախն իր ոտքերէն մին սարդի ոստայնին դէմ դրաւ և ուժգին հրեց որպէս զի կարենար ցանցին մէջ բռնուած ոտքն ազատել : Եւ մինչդեռ մէկ ոտքն ազատել կը ջանար , միւս ոտքն ալ բռնուեցաւ :

3. Այնուհետև երրորդ ոտքով ջանաց միւս երկու ոտքերն ազատելու , բայց դժբաղդաբար այն ոտքն ալ բռնուեցաւ և այսպէս

բոլոր ոտքերը ցանցին մէջ բռնուեցան : Այս միջոցին սարդը մէկէն ոստայնին մէջ ցատկեց և սկսաւ արագ արագ մարախին չորս կողմը դառնալ : Մարիամ տեսաւ որ սարդն ամէն դառնալուն բարակ թել մը կ'անցունէր խեղճ մարախին ոտքերուն և դլխուն վրայ : Մէկ վայրկեանի մէջ մարախն այնպէս կապուեցաւ կաշկանդուեցաւ որ ալ անկարելի էր շարժիլ :

4. Երբ քալելով կը պտտէին , Մարիամայ մայրն իր աղջկան սկսաւ այսպէս խօսիլ , «Այդ սարդը սատանային կը նմանի և այն մարախը կը նմանի այն յիմար տղոց որոնց մէջ շատերը տեսած եմ : Այն տղայք սատանային լարած մեղաց փայլուն ցանցերուն ծիծաղելով կը սկսին դպչիլ տեսնելու թէ ի՞նչ տեսակ ցանցեր են անոնք : Բայց մէկէն կը տեսնեն որ բռնուած են , և այնուհետև որչափ ջանան ազատելու , այնչափ աւելի կը կապուին ու կը կաշկանդուին . և երբ մեղաց կապերն անոնց ձեռքերն ու ոտքերը կաշկանդեն ալ յոյս չկայ անոնցմէ ազատելու :

Հարցո՞ւնէր : 1. Մարիամ ի՞նչ տեսաւ , և մօրն ի՞նչ ըսաւ : 2. Մարախն ի՞նչ եղաւ : 3. Սարդն ի՞նչ ըրաւ մարախը : 4. Յետոյ մայրն իր աղջկան ի՞նչ ըսաւ :

Ծովային	Զօրութիւն	Ծովագետ
Տարեկան	Նաւաստի	Հայհոյել
Պատասխան	Անձանօթ	Հեռաւոր
Պանհար	Ազգաջայ	Ըմպել

ԲԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

1. Քանի մը տարի առաջ մեռաւ Ամերիկայի ծովային զօրութեան հրամանատար Տէյվիտ Ֆարրակըթ անուն ծովագետը, որուն անունը միշտ սիրով և պատուով պիտի յիշեն Ամերիկացիք: Երբ տասը տարեկան էր, Ֆարրակըթ իր հօրը նաւուն մէջ սպասաւորութիւն կ'ընէր: Այն ատեն ինքզինք մարդու տեղ կը դնէր, քանզի կրնար ծեր նաւաստիի մը պէս հայհոյել, խմել, ծխել և թուղթ խաղալ:

2. Օր մը ճաշէն ետքը հայրը ամէն մարդսենեակէն դուրս հանեց, դուռը դոցեց և տղան քովը կանչելով ըսաւ անոր, «Տէյվիտ, ի՞նչ ըլլալ կ'ուզես»: «Նաւաստի ըլլալ կ'ուզեմ», պատասխանեց տղան: «Այո, խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի մը», ըսաւ հայրը, «նաւաստի մը որուն ոչ ոք հոգ պիտի տանի, ամէն մարդէ ոտնհար պիտի ըլլաս և պիտի արհամարհուիս, և օտարական ու անձանօթ պիտի մեռնիս հեռաւոր երկիր մը»:

3. «Ոչ», ըսաւ տղան, «այլ քեզի պէս մեծ նաւագետ պիտի ըլլամ»: «Ոչ, Տէյվիտ, պիտի չկրնաս նաւագետ ըլլալ», ըսաւ հայրը, «տղայ մը որ այնպիսի սկզբունք ունի, ինչպէս դուն, չի կրնար նաւագետ ըլլալ: Եթէ մարդ ըլլալ կ'ուզես, բոլոր սովորութիւններդ փոխելու ես»: Տէյվիտին հայրն այս խօսքերն ըսելէն ետքը խուցը թողուց և նաւուն տախտակամածին վրայ ելաւ:

4. Տղան այս խօսքերուն վրայ ամօթահար եղաւ, և սկսաւ ինքնիրեն ըսել, «Խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի մը, որ ամենէն ոտնհար կ'ըլլայ և կ'արհամարհուի: Այս պիտի ըլլայ իմ ապագայ վիճակս: Ընթացքս պիտի փոխեմ. այսուհետեւ հայհոյութիւն պիտի չընեմ, կաթիլ մը ըմպելի պիտի չխմեմ, և ոչ թուղթ պիտի խաղամ»: Այն օրէն սկսեալ Ֆարրակըթ իր այս որոշումը հաստատ պահեց: Քիչ մը ետքը սորվեցաւ նաև թէ ինչ է ճշմարիտ ֆրիստոնեայ ըլլալ, և Աստուծոյ շնորհքովը բարի մարդ և մեծ հրամանատար եղաւ:

Հարցումներ: 1. Քանի մը տարի առաջ որ նշանաւոր ծովագետը մեռաւ: 2. Օր մը հայրն ի՞նչ ըսաւ անոր. տղան ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ հօրը: 4. Հօրը խրատէն օգուտ քաղե՞ց:

Գ Ա Ս 53

Տիկին	Հաւատք	Չաւակ	Սայլակ
Կարծեւ	Յօդեւ	Գաղաթ	Քաղաք
Ճամբայ	Սեղան	Գատմեւ	Շիտակ
Գրկեւ	Գիտմամբ	Կամուրջ	Բերան

ՓՂԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Մարեցա տիկինը օր մը իր դրացի Սրբուհի տիկնոջ այսպէս կ'ըսէր, « Ես չեմ կրնար տղոց խօսքին բողբոջին հաւատ ընծայել: Տղայք առանց սուտ խօսելու գիտաւորութիւն ունենալու շատ անգամ սուտ պատմութիւններ կը յօդեն և այլոց կը տատմեն: » Իսկ Սրբուհի տիկինն ըսաւ, « Ես հաւատ կ'ընծայեմ տղուս խօսքին և կը սորվեցնեմ անոր դէպքերն այնպէս պատմել ինչպէս որ են. մինչև ցարդ տղաս բնաւ սուտ խօսած չէ: »

2. Երբ այս երկու տիկնայք իրարու հետ կը խօսէին, Ստեփան չուան առնելու համար ներս մտաւ և ըսաւ, « Մայրիկ, գիտե՞ս ինչ տեսայ, երբ բլուրին քովէն կ'անցնէի: » « Ոչ, զաւակս, » ըսաւ մայրը, « չգիտեմ թէ ինչ տեսար. թերևս մնավաճառի սայլակ մը տեսար: » Ստեփան ըսաւ, « Ոչ, մայրիկ, ահա գին փիղ մը տեսայ որ կարմիր ծածկոցով ծածկուած էր: » Մայրը կարծելով թէ տղան

սուտ պատմութիւն մը կը յօդէ, ըսաւ, « Չաւակս, ինչո՞ւ այնպիսի բաներ կը խօսիս: »

3. Ստեփան աշխատեցաւ իր խօսքը հաստատել և ըսաւ, « Մայրիկ, արդարև փիղ մը տեսայ: Փիղը նախ դէպ ի բլուրին գազաթը գնաց, ետքը միւս կողմէն վար իջաւ: » Այս միջոցին Մարեցա տիկինը խօսքի խառնուելով Ստեփանին ըսաւ, « Մի աշխատիր մեղի այդպիսի առասպելներ հաւտացնելու, ասկէ առաջ ալ այդպիսի բաներ լսած եմ: » Սակայն Ստեփան տակաւին կը պնդէր և կ'ըսէր, « Իրօք կ'ըսեմ փիղն ու անոր ոսկեթել վերջաւորով ծածկոցը տեսայ. այո, տեսայ: » Ստեփանին ծնողքը քաղքէն քիչ մը հեռու և ձորի մէջ գիւղ մը կը բնակէին: Գիւղը ճամբու վրայ չըլլալով՝ հաւանական չէր որ այն կողմերը փիղ տեսնուէր:

4. Ստեփան կերակուրի ատեն տխուր կերպով սեղանին վրայ նստած էր: Մայրը զաւակին տխրութիւնը տեսնելով ըսաւ, « Չաւակս, ինչո՞ւ այդպէս տխուր ես: » Ստեփան ըսաւ, « Մայրիկ, ես քեզի բան մը պատմեցի, և ինծի այնպէս թուեցաւ որ խօսքիս չհաւտացիր: » Մայրը հարցուց, « Տղաս, ինծի պատմածդ յիտա՞կ է: » Ստեփան արտառուալից աչօք պատասխանեց, « Մայրիկ, մինչև ցարդ միթէ սուտ խօսած եմ: » Այս խօսքին վրայ

մայրը զաւակը գրկեց և ըսաւ, « Զաւակս, մինչև ցարդ բնաւ սուտ խօսած չես, սակայն այս անգամ ըսածդ շատ տարօրինակ կ'երևի ինձի. սակայն դարձեալ կը հաւատամ որ գիտմամբ սուտ չխօսեցար. թերևս ուրիշ բան տեսար և զայն փիղ կարծեցիր: »

5. Ստեփանին հայրը դեռ նոր թէյը խմած ըլլալով այսպէս ըսաւ, « Սյուսը զարմանալի բան մը եղաւ: Մարդ մը վայրենի գազաններ կը բերէր քաղաքը. գազաններուն մէջ փիղ մը կար որ չէր ուզեր փայտէ կամուրջէն անցնիլ: Տէրը ստիպուեցաւ փիղն այն բլուրէն տանելու, որ իբր երկու մղոն հեռու է ճամբէն: » Սյու միջոցին Ստեփանին մայրն ըսաւ, « Սյուհէտեւ մեր զաւակն ինչ զարմանալի բան ալ պատմէ, հաւատալու ենք: » Ստեփանին աչքերն աստղերու պէս փայլիլ սկսան: Կերակուրէն ետքը Սրբուհի տիկինը Մարիցա տիկնոջ տունը գնաց և փղին պատմութիւնը պատմեց:

6. Տղայք, եթէ այլք առջի բերան ձեր խօսքին չհաւանին, աղէկ չէ՞ որ ձեր ճշմարտախօսութեամբը ստիպէք զանոնք ձեր խօսքին հաւատալու:

Հարցումներ: 1. Տիկին մը ուրիշ տիկնոջ մը ի՞նչ ըսաւ: Ենթիւ ի՞նչ ըստառտխանեց: 2. Նոյն ատեն ո՞ր ներս մտաւ և ի՞նչ ըսաւ: 3. Անոնց մէջ ի՞նչ խօսակցութիւն եղաւ:

4. Մայրը Ստեփանին ի՞նչ ըսաւ. Ստեփանն ինչ եղաւ: 5. Անոր հայրն ի՞նչ տեսած էր: 6. Տղայք ի՞նչ կերպով կրնան ուրիշն վստահութիւնը գրաւել:

Գ Ա Ս 54

Ժամանակ	Տարեկան	Պատուիրել
Թիավար	Բարեբաղդ	Դիպուածով
Բարկանալ	Նաւավար	Սպասել
Կանգնաչափ	Հաւատալ	Տրտնջալ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԴԱՍԸ

1. Պետրոսին հօրը տունը ծովին մօտ էր: Պետրոս իր տղայութեան ժամանակէն սկսաւ ծով մտնել, և երբ տասը տարեկան էր, ձուկի պէս կը ըողար և գիւրաւ կը թիավարէր: Պետրոս փոքր նաւակով մը կ'երթար ոստրէ որսալու, ինչպէս որ հայրն ալ մեծ նաւակով կ'երթար: Ոստրէ որսալու համար աղէկ գետակ մը կար որ անոնց տան քովէն կ'անցնէր, և աւելի աղէկ տեղ մըն էր մեծ գետը որ ծովեղերքէն իբր ժամ մը հեռու էր:

2. Բայց Պետրոսին հայրը պատուիրած էր զաւակներուն որ մինչև որ երկու կանգունէ աւելի հասակ չունենան, մինակ չերթան այն գետը: Օր մը Պետրոս փոքրիկ նաւակը նստելով ոստրէ որսալու գնաց, սակայն տասնուեօթն անգամ ճանկը նետելէն ետքը բան մը

չբռնեց, և վերջապէս ինքնին ըստ, «Մէշ գետը կ'երթամ. չեմ վախնար, թիավարել գիտեմ»:

3. Պետրոս անջնաս հասաւ գետը, և հոն շատ սատրէ գտնելով կողովը շուտ մը լեցուց: Լի ուրախութեամբ թին ձեռք առաւ նաւակն ուրիշ տեղ տանելու, բայց մոռցաւ որ մեծ գետին մէջ էր, և շուրջ տասը կանգունէն աւելի խոր էր: Կ'ուզէր թիակը գետին յատակը հասցնել և նաւակն առաջ մղել, բայց թիակը յատակը չհասաւ, և Պետրոս գետը իջնալով՝ նաւակը դարձաւ, և ոտրէներուն կողովը և ուրիշ բաներ շուրջ թափուեցան:

4. Երբ նաւակը տակնուվրայ կ'ըլլար, Պետրոս սատրէներուն կողմն աղէկ մը բռնեց որ չհորսուի: Բայց կողովը ծանր ըլլալով կապարի պէս շուրին յատակն իջեցուց զանի: Կարծես թէ Պետրոսի վախճանը հասած էր: Սակայն բարեբաղդարար երկու մարդ այն անդէն նաւակով անցնելով, և այն մարդոցմէն մին եղելութիւնը տեսած ըլլալով շուրջ նետուեցաւ այն տեղ, ուր սրբաջահներ կային, և մէկ վայրկեանի մէջ Պետրոսը ջրին երեսը հանեց:

5. Մարդը ազան ջրին երեսը հանած ատեն զգաց թէ շատ ծանր էր, և երբ տեսաւ որ Պետրոսը ձեռքը սատրէի կողով մը բռնած

էր, այնչափ բարկացաւ որ քիչ մնաց պիտի թողուր զանի որ երթար խեղդուէր: Այս մարդն այն նաւավարն էր որ Պետրոսի ըզալ սորվեցուցած էր: Մարդը Պետրոսին նաւակը շակեց, անոր մէջէն շուրջ պարպեց և Պետրոս ու ոտրէից կողովը նաւակին մէջ գնեղէն ետքն այսպէս խօսեցաւ, «Այս գետին մէջ որսորդութիւն ընելու դալէն առաջ սպասելու ես մինչև որ տասը կանգնաչափ բարձր ըլլաս»։ Այնուհետև թողուց Պետրոսը որ երթայ:

6. Պետրոս սատրէներովը մէկտեղ անջնաս սուն հասաւ, և մէկու մը բան չըսաւ իր գլուխը եկած արկածին վրայով, բայց այն արկածէն մէկ երկու դաս առաւ: Սկսաւ հաւատալ թէ հայրն իրմէ աւելի բան դիտէր, և աւելի պատրաստ եղաւ հնազանդիլ առանց տրանջալու, և ամբողջ շաբաթ մը գէշ բան չըրաւ:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ո՞ւր երթալ սովոր էր: 2. Հայրն ի՞նչ պատուէր տուած էր իր զակներուն: 3. Ի՞նչ պատահեցաւ Պետրոսի: 4. Պետրոս վտանգէն ազատեցա՞ւ: 5. Ո՞չ էր զայն սղատողը և ի՞նչ ըսաւ Պետրոսի: 6. Պետրոս ո՞րչափ քաղե՞ց այն արկածէն:

Գ Ա Ս 55

Պառաւ	Բամբակ	Կողով	Աննիկ
Կծիկ	Տիկին	Միջոց	Որդեք
Յօժար	Խաղալ	Ճամբայ	Դարձեալ
Թողուլ	Գործած	Քանզի	Գիտնալ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՍՄՍՐ Կ'ԸՆԷՔ

1. Պառաւ կին մը ձեռքը կողովմը բըռնած բլրէ մը վեր կ'ելէր, և կողովին մէջ բամբակի կծիկներ կային Սննիկ տիկնոջ համար: Կողովը շատ ծանր էր, քանզի լեցուն էր կծիկներով, և Սննիկ տիկինը որ այն միջոցին պատուհանէն նայելով տեսաւ խեղճ պառաւը որ ստէպ ստէպ կը նստէր հանգչելու համար, կանչեց իր երկու որդիքը Ստեփան և Գառնիկ, և անոնց ըսաւ, «Տղայք, դացէք օգնել Եւպրաքսէին որ լեցուն կողով մը կը բերէ հոս:»

2. Ստեփան և Գառնիկ դրան առջև կը խաղային, և Ստեփան ըսաւ իր մօրը, «Եւպրաքսէ գէշ աղէկ կրնայ բերել կողովը:» Գառնիկ ալ ըսաւ, «Մենք հիմա ցելիս տուն մը կը շինենք, թող տուր որ զբօսնունք:» «Ոչ» ըսաւ Սննիկ տիկինը, «ըրէք ինչ որ ձեզի կ'ըսեմ. ձեր բազուկները զօրաւոր են, դուք յօժար ըլլալու էք պառաւ կնոջ մը օգնելու: Ձեր խաղը կրնաք կէս ժամ ետքն ալ խաղալ:»

3. Այսպէս այն երկու տղայք ստիպուեցան երթալ և բլրոյն ստորոտը հանդիպեցան Եւպրաքսէին, և երբ կողովը կնոջ ձեռքէն առին, անիկա ըսաւ անոնց, «Ապրիք, տղաքս, որ ինծի պէս ծեր կնկան մը կ'օգնէք: Աստուծոյ համար կ'ընէք:» Գառնիկ ըսաւ, «Ոչ, մենք այս բանը կ'ընենք, քանզի մեր մայրը պատուիրեց մեզի այսպէս ընել:»

4. Բայց երբ ճամբան կ'երթային, պառաւը դարձեալ անոնց ըսաւ, «Որովհետև ձեր խաղը թողուցիք ինծի պէս պառաւ կնկան մը օգնելու համար, Աստուծոյ համար գործած եղաք:» Գառնիկ և Ստեփան ասիկա լսելով շատ զղջացին որ ակամայ եկան, քանզի անատեն յիշեցին ուրիշներուն օգնելու վրայով Քրիստոսի սա խօսքերը. «Ու ան որ աս պղտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պաղջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցընէ:» «Եւ թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որովհետև աս իմ եղբայրներուս պիտտ պըզտիկներէն մէկուն ըրիք, ինծի ըրիք:»

Հարցումներ: 1. Աննիկ ի՞նչ տեսաւ, և տղոց ի՞նչ ըսաւ: 2. Տղայք ի՞նչ ըսին: 3. Ի՞նչ ըրին պառաւին: 4. Պառաւն անոնց ի՞նչ ըսաւ, և տղայք Քրիստոսի ո՞ր խօսքերը յիշեցին:

Գ Ա Ս 56

Պարտիզպան	Գետնափոր	Նպատակ
Պատճառաւ	Բազմութիւն	Ընդարձակ
Համբարել	Գործաւոր	Փառաւոր
Թշնամի	Գեղացի	Բեռնաւոր

ՊԶՏԻԿ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆՆԵՐ

1. Սմերիկայի Հոնտուրաս երկիրը տեսակ մը մըջիւններ կան որ գետնափոր քաղաքներ շինելով անոնց մէջ ընկերութեամբ կ'ապրին, և ոչ միայն շատ պաշար կը դիզեն իրենց համբարներուն մէջ, այլ և մշակութիւն կ'ընեն իրենց համար:

2. Կան մարդիկ որ սունկը շատ կը սիրեն, և Բարիզի մէջ շատեր անկոյ մշակութիւնը իրենց արուեստ ըրած են. բայց անկոյ պարտէզները գետնափոր նկուղներ են, ուր հողը յարմար կերպով կը պատրաստուի այս նպատակին համար:

3. Սմերիկայի վերոյիշեալ մըջիւնները շատ կը սիրեն սունկը, և զայն բուսցնելու համար գետնին տակ խցիկներ շինած են: Այս տեսակ սունկը շատ փոքր է, և որովհետև բաց տերևներու վրայ կը բուսնի, այս պատճառաւ յիշեալ մըջիւնները բազմութեամբ երթալով ծառերու տերևներ կը կտրեն և կը բերեն, և իրենց խցիկները կիսով չափ կը լեցունեն այն տերևներով:

4. Անոնց քաղաքները բաւական ընդարձակ ըլլալով, այնչափ շատ խուցեր կը պարունակեն, որ այս մըջիւնք շատ անգամ նաւընջի և կիտրոնի պարտէզներուն բոլոր ծառերը տերևաթափ կ'ընեն իրենց պէտք եղած տերևը համբարելու համար:

5. Այս մըջիւնները երեք տեսակ են. մէկ տեսակը գործաւոր է, և ասոնք բազմութեամբ դուրս կ'երթան տերև ժողվելու. մէկ տեսակն ալ շատ մանր է. ասոնք ալ ներսը մնալով առջիններուն բերած տերևները կը համբարեն, և ձագերը կը սնուցանեն. մէկ ուրիշ տեսակն ալ աւելի մեծ է, և ասոնք միւսներուն վրայ կ'իջխեն, և գործաւոր մըջնոց վրայ յարձակող թշնամեաց դէմ կը կռուին:

6. Մնուցիչ մըջիւններն ալ երբեմն դուրս կ'երթան, բայց ոչ առնելու համար միայն. և երբ այսպէս պտտելու ելլող մըջիւն մը կը յողնի, գործաւորներուն տարած տերևներուն վրայ ելլելով իր տեղը կու գայ, ինչպէս որ գեղացի տղայք երբեմն խարով բեռնաւորեալ կառքի մը վրայ հեծնելով փառաւորապէս տուն կու գան:

Հարցո՞հներ: 1. Տեսակ մը մըջիւնք ի՞նչ կ'ընեն: 2. Ո՞ր աւելի անկոյ մշակութիւն կ'ըլլայ: 3. Այն մըջիւնները ո՞ր կը շինեն իրենց բնակարանը: 4. Ո՞ր ծառերուն աւելի մնաս կու տան: 5. Բանի՞ տեսակ են, և իւրաքանչիւրին պաշտօնն ի՞նչ է: 6. Երբեմն ի՞նչ կը պատահի:

Հարուստ	Ապրուստ	Ստակ	Աղքատ
Կծծի	Տիկին	Ազուկ	Աղջկ
Ճարել	Խղճալ	Նրկեր	Ծնունդ
Պարզե	Քսակ	Կօշիկ	Կատառ

Մ ՈՒ Կ Ե Ր ՈՒ Ն Վ Ն Ա Ս Ը

1. Տիկին Մարինոս Հարուստ տիկնանց զգեստ շինելով ապրուստը կը ճարէր, բայց ասով հազիւ թէ կ'ապրէր. գիտնալու էք որ հանգիստ վիճակ մը չունէր: Երբ գործելով իր ապրուստին համար պէտք եղածէն աւելի ստակ կ'առնէր, այս խենդուկ կնիկը ստակն աղքատաց բաշխել սովորութիւն ըրած էր:

2. Խենդուկ կնիկ կոչեցի զայն, քանզի բոլոր դրացիք կ'ըսէին թէ աղքատաց շատ ստակ կու տար, մինչդեռ ինք Հարուստ չէր: Բայց աղքատներն անոր խենդ չէին ըսեր, և կը կարծեմ որ Ստուռած ալ այս բարեսիրտ Մարինոս տիկինը խենդ չէր համարեր:

3. Սակայն քիչ մը զարմանալի բան է, որ այնչափ շատ ստակ կու տար հիմա, մինչդեռ ժամանակաւ աղքատաց ստակ տալու մասին կծծի էր. և ամենէն զարմանալի բանն այն է որ, երբ Հարուստ էր քիչ կու տար: Այն ատեն տիկին Մարինոս իր հարուստ հօրաքրոջ

հետ ի միասին կ'ապրէր, և ամէն ուզած բանն ունէր. և որովհետեւ այն ատեն բնաւ նեղութիւն տեսած չէր, նեղութեան մէջ եղողներուն նկատմամբ ան բարեսէր զգացմունք չէր ունենար:

4. Սակայն երբ հօրաքոյրը մեռաւ, ինք մինակ և անօգնական մնաց: Անիկա իբրև հօրաքրոջն աղջիկ ըլլալով՝ անոր բոլոր ստացուածքը պիտի ժառանգէր: Սակայն հօրաքոյրը մեռած ատեն ստացուածքը չգտնուեցաւ, և տունը պարտքի համար ծախուելով՝ Մարինոս տիկինն, ինչպէս ըսի, իր ապրուստը ճարելու համար աշխատելու ստիպուեցաւ, և երբ աղքատութեան ինչ ըլլալը հասկցաւ, այն ատեն առաջին անգամ սկսաւ աղքատաց վրայ գթալ և անոնց սորոմութիւն տալ:

5. Այն երկրին մէջ, ուր տիկին Մարինոս կը բնակէր, Ծննդեան օրը տօն կը բռնէին. ուստի Ծննդեան օրէն օր մը առաջ իր ճանչցած քանի մը աղքատներուն տունը գնաց իբրև ծննդեան պարզև զգեստներ տալու համար զոր ինք պատրաստած էր: Այն պարզևները տալէն ետքը պարապ քսակով բայց երջանիկ սրտով տուն դարձաւ: Երբ սենեկին դուռը բացաւ, տեսաւ որ երեք հատ մուկ տախտակամածին վրայէն կը փախչէին:

6. Այն տունն ուր տիկին Մարինոս

կը բնակէր, հին տուն մ'էր, և մուկերը հոն ա-
նոր շատ անհանգստութիւն կը պատճառէին
հացն ուտելով, կօշիկները կը ծեղով և կերա-
կրոց դարակին մէջ ինն ձորներն ուտելով: Տի-
կին Մարինոս չէր կրնար գտնել այն ծակն
ուր մուկերը կը բնակէին, որպէս զի շուտով
անոնց վնասուն վերջ տար:

7. Այն իրիկուն որ տիկին Մարինոս մու-
կերը տեսաւ, ինքնիրեն ըսաւ, «Եթէ հօ-
րաքրոջ ստակը գտնէի, այնպիսի սենեակ մը
կ'առնէի, ուր մուկերը չկարենային գալ:»
Եւ խորհեցաւ որ եթէ աղքատներուն այն-
չափ շատ ստակ չտար՝ կրնար աւելի վարձ
վճարել, և աւելի աղէկ սենեկի մէջ բնակիլ:
Բայց տիկին Մարինոս այնչափ բարեսիրտ էր
որ իր այցելած աղքատաց աւելի քիչ ստակ
չէր կրնար տալ. ուստի և այն խորհուրդներն
իսկոյն թողուց:

8. Երբ սենեակէն կ'անցնէր, այն երեք
մուկերէն մէկը, որ բանի մը համար հոն
մնացած էր, մագլցելով պատուհանին քովի
պատէն վեր ելաւ, և տիկին Մարինոսի հօ-
րաքրոջ հին ձորներէն մէկուն տակ անյայտ
եղաւ: Տիկին Մարինոս ոչ թէ հագնելու
համար, այլ իր հօրաքրոջն իբրև յիշատակը
կը պահէր այն ձորձը: Վազեց այն ձորձին
քով գնաց, և զայն մէկդի ըրաւ որպէս զի

մուկին ուր երթալը տեսներ, և շատ անգամ
փնտռելով չգտած ծակը գտնէր:

9. Հոն տիկին Մարինոս նոր բան մը
գտաւ. մուկը հին ձորձը կը ծեղով ծակ մը բա-
ցած էր, և մուկերէն կը ծուած քանի մը
թուղթի կտորներ ալ տեսնելով, զգուշու-
թեամբ աչքէ անցուց զանոնք, և իր հան-
գուցեալ հօրաքրոջ հին ձորձին պատառին
մէջ հօրաքրոջն արժէթուղթերը գտաւ. այն
արժէթուղթերը հօրաքրոջը կենդանութեան
ատեն շատ փնտռած էին, բայց չէին կրցած
գտնել և հիմա մուկերուն բացած ծակէն
գուրս ինկած էին:

10. Այսպէս տիկին Մարինոս վերջապէս
ստակն առաւ և աղէկ սենեակ մը վարձեց,
և հարստացաւ, սակայն աղքատներուն վրայ
ունեցած բարեսէր գուլթը չպակսեցուց. այ-
նուհետև միշտ կ'ըսէր թէ մուկերուն տուած
վնասը երբեմն թեթեւ կ'ըլլայ:

Հարցումներ: 1. Տիկին մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2. Մարդիկ
ի՞նչ կը կոչէին զանի: 3. Առաջ ալ ունէր այն սովորութիւ-
նը: 4. Ի՞նչ կերպով աղքատացաւ: 5. Ծննդեան օրը ո՞ր
գնաց: 6. Այն տան մէջ ի՞նչ փնտաակար բան կար: 7. Մըտ-
քէն անցած խորհուրդը կատարեց: 8. Սենեկին մէջ ի՞նչ տե-
սաւ: 9. Ձորձին մէջ գտած թուղթերն ի՞նչ էին: 10. Միշտ
բարեսիրտ մնաց:

Անձրեւոտ	Առաւօտ	Անկողն
Պատուհան	Լուսթեամբ	Պատասխան
Խօսակցել	Թեղանիք	Վառարան
Բաւական	Հայել	Զարմանօք

ՍԻՄՈՆԻՆ ԱՆՁՐԵՒՈՏ ՕՐԸ

1. Անցեալ շաբթուն օր մը, Սիմոնին հայրն ու մայրը մտքերնին դրած էին որ զանի լեռան գլուխը փռնար պաշ ըսուած տեղը տանին : Բայց այն առաւօտուն երբ Սիմոն անկողնէն ելաւ, տեսաւ որ սաստիկ անձրև կը տեղար և շատ ցաւեցաւ : Խեղճ Սիմոն երեսը կախած պատուհանին քով նստաւ, քանզի ինչպէս որ դուք ալ ձեր սիրած մէկ զուարճութենէն զրկուելնուդ համար կը ցաւիք, նոյնպէս և Սիմոն յոյսը պարապ ելլելուն համար տխուր էր :

2. Սակայն Սիմոն գիտէր նաև որ լալ ու ճչելն օգուտ մը չէր ընել, ուստի փողոցէն հեղեղի պէս վազող ջուրը լուսթեամբ կը դիտէր. հայրն ալ քովը նստած էր : Սիմոն հօրն ըսաւ, « Նայէ, ջուրն ի՞նչպէս կը վազէ : » « Սոյ, » ըսաւ հայրը, « այս ջուրն ուստի՞ կու գայ. » « Անձրևէն, » պատասխանեց Սիմոն : « Անձրևն ի՞նչ է, » հարցուց հայրը : « Զուր է, » ըսաւ Սիմոն : « Եթէ տղու մը, որ

այսպիսի երկրէ մը կու գայ ուր ընաւ անձրև չի գար՝ ըսես, Զուրն անձրև է, և անձրևը ջուր, տղան այդ խօսքէն բան մը կը հասկընայ՝, » ըսաւ հայրը, և դարձեալ հարցուց, « Անձրևն ուստի՞ կու գայ : »

3. « Ամպերէն, » պատասխան տուաւ Սիմոն : « Անձրևն ի՞նչպէս ամպերը ելած է, » հարցուց դարձեալ հայրը : « Չեմ գիտեր, » ըսաւ Սիմոն : « Ուրեմն կրնանք այս օրուան վրայ զուարճալի խօսակցութիւն մ՞ունենալ : Զեռքդ պատուհանէն դուրս հանէ, » ըսաւ հայրը Սիմոնին : Սիմոն ձեռքը պատուհանէն դուրս երկնցուց, և բոլորովին թրջած ետ քաշեց. զգեստին թեղանիքն ալ թրջած էին : Սիմոն ձեռքը զգեստին սրբելով չորցնել կ'ուզէր, բայց հայրը չթողուց զանի և ըսաւ, « Վառարանին քով եկուր, և այս ջուրը ամպերուն զրկենք : »

4. Սիմոն հօրը խօսքը մտիկ ըրաւ, և հայրը ըսաւ անոր, « Զեռուրներդ կրակին բռնէ : » Սիմոն այնպէս ընելով տեսաւ որ ձեռքերուն վրայ եղած ջուրն անյայտ եղաւ : « Զուրն ո՞ւր գնաց, » հարցուց հայրը : « Չորցաւ, » պատասխանեց Սիմոն : « Դուն չորցաւ կ'ըսես անոր համար որ պահ մ՞առաջ ձեռքդ թաց էր, և հիմա չէ, բայց ջուրը չկորսուեցաւ, այլ օդին մէջ լուծուեցաւ, այնպէս

որ դուն չես կրնար տեսնել . զգեստիդ թեզանիքին նայէ :” Սիմոն թեզանիքին նայեցաւ . և թրջած մասը տակաւին չորցած չէր . բայց անկէ ծուխի պէս բան մը կ’ելլէր :

5 . “ Հիմա կրնաս տեսնել որ շուրը կ’երթայ կը խառնուի օդին մէջ որ մըշտ ծարաւ է ,” ըսաւ հայրը : “ Անձրեը զգեստդ թրջեց , կրակն ալ զգեստիդ վրայ գտնուած անձրեի շուրը օդին մէջ կը լուծէ . օդն ալ զանի կ’առնէ , և երբ անձրե կու գայ ետ կը զրկէ զայն :” “ Կը հասկնամ որ այս անձրեը նախորդ անձրեէն առաջ եկած է ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , այնպէս է ,” ըսաւ հայրը : “ Այսինքն երկրի վրայ գտնուած շուրը մըշտ օդին մէջ լուծուելով , անկէ իբրև անձրե դարձեալ երկրի վրայ կու գայ , բայց ի՞նչպէս անձրե կ’ըլլայ :”

6 . “ Հովը զայն վար կը մղէ կը բերէ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Հոգն անձրեին հետ շատ վերաբերութիւն ունի , բայց երբեքն հով չեղած ատեն ալ անձրե կու գայ , գիտե՞ս որ քու շունչիդ մէջ բաւական շուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Ոչ , չգիտեմ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , ինչպէս բոլոր օդին մէջ , նոյնպէս նաև քու շունչիդ մէջ շուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Հայելին բեր , և ես քեզի ցուցնեմ թէ ինչպէս կ’ըլլայ որ օդին մէջ լուծուած շուրն

անձրե կ’ըլլայ :” “ Հայելոյն վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ , երբ Սիմոն բերաւ զայն : Երբ Սիմոն հայելոյն վրայ շունչ տուաւ , հոն քիչ մը մէդ երևցաւ որ շուտ մը անյայտ եղաւ :

7 . “ Այդ միայն մէկ ամպ մ’է . անձրե յառաջ բերելու համար շատ ամպեր պէտք են . տասն անգամ շունչ տուր հայելոյն վրայ ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն քանի մը անգամ հայելոյն վրայ շունչ տուաւ և տեսաւ որ առնոր վրայ քանի մը ջրի կաթիլներ կային : “ Հիմա , տասն անգամ ալ ձեռքիդ վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն հօրն ըսածին պէս ըրաւ , բայց զարմանօք տեսաւ որ ձեռքին վրայ բնաւ շուր չկար : “ Ինչո՞ւ ձեռքիս վրայ շուր չեկաւ ,” հարցուց Սիմոն : Հայրը ըսաւ , “ Ամառը շունչդ չես կրնար տեսնել , մինչդեռ ձմեռը բերնէդ ծուխի պէս դուրս կ’ելլէ :

8 . Տաքութիւնը շուրն օդին մէջ կը լուծէ , և ցրտութիւնն օդին շուրը վար կը զրկէ : Տաք ձեռքիդ վրայ շունչ տուիր և բան մը չեկաւ , բայց երբ ցուրտ հայելոյն վրայ շունչ տուիր , անոր վրայ շուր եկաւ : Անձրեն ահա այն ատեն կու գայ , երբ լուծուած ու շոգիացած տաք օդը ցուրտ օդի կը հանդիպի . անատեն շոգին թանձրանալով ամպ կ’ըլլայ , և երբ շատ ամպեր մէկտեղ կու գան ,

անատեն կաթիլ կաթիլ անձրև կու գայ :

Հարցումներ : 1. Սիմոն ինչու տխուր էր : 2. Սիմոն ու հայրն ի՞նչ հարցումներ ըրին իրարու : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսին : 4. Սիմոն ի՞նչ սորվեցաւ : 5. Իրարու ի՞նչ ըսին : 6. Ուրիշ : 7. Սիմոն ըրած փորձէն ի՞նչ հասկեցաւ : 8. Զերմութիւնն ու պաղութիւնը օգին վրայ ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ընեն :

Գ Ա Ս 59

Վառարան	Ստեփան	Ամրանալ
Զօրաւոր	Հաստատուիլ	Շողենաւ
Շողեկառք	Երևնալ	Պղտորիլ
Առաւօտ	Բարձրութիւն	Հարթանալ

Զրի՛ն ԸրՍԾ ԲԱՆԵՐԸ

1. Սիմոն վառարանին քով կեցած էր, ուր ջրով լեցուն սան մը կ'եռար, և երբ սանէն դուրս ելած շողիին ձայնը լսեց, « Մայրիկ, » ըսաւ Սիմոն, « սանը շունչ առած տեղէն ձայն կը հանէ, և անոր շունչը ծուխի կը նմանի, ինչպէս իմն ձմեռ ատեն : » Մայրն ըսաւ, « Շունչ առնելու ձայն չէ զոր դուն կը լսես, նոյն իսկ այն ջրոյն եռալուն ձայնն է : » Այս միջոցին Ստեփան աղան, Սիմոնին հայրը, սենեակը մտաւ և ըսաւ, « Այն ծուխը զոր կը տեսնես՝ սանէն ելած ջուրն է, և կրակը այդ ջուրն օդին մէջ կը լուծէ : »

2. « Երբ զդեսող անձրևէն թրջած էր,

տեսա՞ր թէ ինչպէս կրակն անոր վրայէն ջուրն առաւ և անցայտ ըրաւ : » « Այո, » ըսաւ Սիմոն, « ճիշդ ասոր պէս ծուխ եղաւ : » « Այս սանին վրայ նայէ հիմա, » ըսաւ Ստեփան աղան, և ունելիով սնկէ խցան մ՝ առնելով սանին բաց տեղը դրաւ զայն, այնպէս որ խցանը լաւ մը ամրացած մնաց : Առջի բերան շողին դուրս ելլելէ դադրեցաւ, բայց քիչ մը ետքը սանին խուփը յանկարծ վեր ցատկելով և սանին տակէն շատ մը շողի դուրս ելլելով՝ Սիմոն զարմացաւ :

3. « Շողին այնչափ զօրաւոր է որ սանին երկաթեայ խուփը վերցուց, » ըսաւ Սիմոնին հայրը, « և եթէ այն խուփն այնպէս ամուր հաստատուած ըլլար որ շողին չկարենար զայն նետել, այն ատեն սանը պիտի պայթեցնէր : Շողին է որ շողենաւերն ու շողեկառքերը կը քալեցնէ : Շողին ծուխի կը նմանի, բայց երբ ամանի մը մէջ դոցուի, ամէն տեսակ բան ընելու կարող է : Սակայն և այնպէս քիչ մը ջուր միայն յառաջ կը բերէ այս շողին որ շատ տեսակ բաներ կրնայ ընել : Կ'ուզե՞մ որ հիմա ուրիշ բաներ ալ տեսնես զորս ջուրը կ'ընէ : »

4. Սիմոն հօրը հետ փողոցի դուռը դնաց. ջուրը փողոցէն ի վար փոքր հեղեղի մը պէս տակաւին կը վազէր, թէև անձրևը դադրած էր : « Հոս նայէ, » ըսաւ Ստեփան աղան :

Սիւնն նայեցաւ, սակայն քիչ մը պղտոր ջրէ զատ բան չտեսաւ. ջրին վրայ փայտի, յարդի և թղթի կտորներ կային որ հոսանքն ի վար կը քշուէին կ'երթային: Ստեփան ազան ըսաւ Սիւննին, «Դուն ըսիր թէ այս ջուրը անձրևէն առաջ եկած է, ինչէ՞ն այսպէս պղտոր է. անձրևի ջուրը միշտ յստակ կ'ըլլայ:»

5. Սիւնն պատճառը չգիտցաւ, ուստի հայրն անոր ըսաւ որ այն ջրէն քիչ մը գաւաթի մը մէջ առնէր: Երբ ջուրը քիչ մը գաւաթին մէջ մնաց, առջինէն նուազ պղտոր ելեցաւ. բայց գաւաթին տակը թանձր և գեղին տիղմ գոյացաւ: «Նայէ», ըսաւ Ստեփան աղան, «գեղին տիղմն է որ ջուրը պղտորած է, և այս գեղին տիղմն ալ երկրէն կամ հողէն է. ամէն անգամ որ անձրև կուգայ, ջուրը տեղէ մը հող առնելով ուրիշ տեղ կը տանի: Այս բանը քեզ ցուցնել կ'ուզէի: Հիմա եկուր, գետ երթանք և անոր նայինք:»

6. Լեռներուն վրայ անձրևն աւելի սաստիկ տեղացած և գետը յորդելով կամուրջը քշած էր. ուստի մեծ բազմութիւն մը գետին եղերքը ժողոված ջրին սաստկութեամբ վազելուն կը նայէին: Տախտակներ, խոտի և յարդի գէգեր, ծառի ճիւղեր և ամբողջ ծառեր ջուրին հոսանքն ի վար սաստիկ գլոր-

բելով կ'երթային, և ջուրը շատ բարձր և պղտոր էր: Հոն կեցող մարդոցմէ ոմանք կ'ըսէին թէ հեղեղը գետին ափանց վրայ գլորուած արտերուն մեծ վնաս հասուցած էր:

7. «Նայէ, հայրիկ», ըսաւ Սիւնն, «այս ալ մեր փողոցի հեղեղին կը նմանի. երկուքին մէջտեղ այս տարբերութիւնը միայն կայ, որ մեր փողոցի հեղեղը յարդեր կ'առնէ կը տանի, իսկ այս գետը մեծ ծառեր կը քշէ:» «Այո», ըսաւ Ստեփան աղան, «ջուրն ինչ որ մեր փողոցին մէջ կ'ընէր, նոյն բանը կ'ընէ հոս ալ. երկուքն ալ հող կը քշեն կը տանին, և երկուքն ալ այն քշած հողը կը թողուն, երբ այնպիսի տեղ մը կու գան ուր հոսանք չկայ. այն հողը որ այս ջուրն այնչափ գեղին ներկած է, այս առաւօտ Ալէմ տաղին էր և երեք օր չանցած Գարակէօլ լիճին մէջ պիտի գտնուի:»

8. Այսպէս ամէն կաթիլ ջուր լեռնէն հող առնելով կը տանի, և այնպէս լեռան բարձրութիւնն ու լճին խորութիւնը հետզհետէ կը քիչնան, այսինքն երթալով լեռը կը հարթանայ և լիճը կը լեցուի: Եւ այն զօրութիւնը որ այս բաները կ'ընէ, ամպերէն եկած ջուրն է: Ամպերն ալ ջրէ գոյացած են, ջուրն արևուն տաքութեամբ օդին մէջ լուծուելով ամպ կ'ըլլայ, և այս հեղեղը պատ-

ճառող ամպերը թերևս բուն այս գետին ջու-
րէն գոյացած են :

Հարցումներ : 1. Սիմոն Ի՞նչ տեսաւ : 2. Հայրն անոր Ի՞նչ
ըսաւ : 3. Շողին Ի՞նչ ուժ ունի : 4. Ի՞նչ տեսան , և Ի՞նչ
խօսեցան : 5. Անձրեն ինչէ՞ն պղտոր կ'ըլլայ : 6. Գետին վրայ
Ի՞նչ տեսան : 7. Սիմոն Ի՞նչ ըսաւ հօրը : 8. Անձրեն ինչէ՞ն
կը գոյանայ . ամպերն ինչէն յառաջ կու գան .

Գ Ա Ս 60

Տեսակ	Տախտակ	Հանդարտ	Հլու
Խօսիչ	Կռիւ	Գիտնալ	Գանանչ
Օճնիկ	Գերան	Յաճախ	Առիւծ
Ուժգին	Ճիրան	Վարպետ	Կրկին

Գ Ա Ձ Է Շ Մ Ը

1. Էջերը հլու և հեզ անասուններ են , և
ամէն տեսակ գէշ վարմանց կը համբերեն :
Երբ կը տեսնենք որ Պարսիկ իշավարները
տախտակով , աղբով կամ կղմինտրով ծան-
րաբեռնած էջերը կը ծեծեն հայհոյելով , և
գեռ անոնք հանդարտութեամբ իրենց բեռե-
րը կը տանին , մեզի այնպէս կը թուի թէ ,
էջերն այսպէս հլու և հանդարտ ստեղծուած
են , և ուրիշ կերպ չեն կրնար ըլլալ : Բայց
այն էջը որուն վրայ հիմա պիտի խօսիմ , միշտ
այնպէս հլու չէր , շատ քաջ էջ մ'էր այն ,
և պէտք եղած ատեն կուռիլ ալ գիտէր :

2. Իրիկուն մը երբ այս էջն իր գործը
լմնցուց , տէրը զայն հրապարակին վրայ թող
տուաւ որ երթայ քիչ մը կանանչ խոտ ու-
տէ . վասն զի խեղճ էջը բոլոր օրն Օյնիկ ա-
ղային նոր շինել տուած տան համար գերան-
ներ կրած էր , և առաւօտէն ի վեր բան մը
ուտելու ատեն գտած չէր : Մակայն այն ի-
րիկուն ահաւոր բան մը պատահեցաւ : Մարդ-
մը այն հրապարակին մօտ վրանի մը մէջ ա-
ռիւծ մը դրած և մարդիկ մէյմէկ դահեկան
տալով տեսնելու կ'երթային : Այն իրիկուն
առիւծն իր գառագիղը կոտորելով զարհուրելի
մունչմամբ դուրս ցատկեց :

3. Ամէն մարդ պոռալով փախաւ . առիւ-
ծը բաց ի հաճի Հասանին էջէն , որ , ինչպէս
ըսի՝ հրապարակին վրայ կ'արածէր , ուրիշ
մէկը չգտաւ որ յարձակէր : Առիւծն ուժգին
կերպով էջին վրայ նետուեցաւ և ճիրաննե-
րովը բռնեց զայն , սակայն էջը վարպետու-
թեամբ առիւծն իր վրայէն նետեց : Երբ ա-
ռիւծն աւելի մեծ յարձակում մը ըրաւ ա-
նոր վրայ , էջն արդէն պատրաստուած էր ա-
նոր դէմ դնելու , և առիւծին գլխուն այն-
պէս սաստիկ կից զարկաւ , որ գնդակի պէս
գլուրեց զայն :

4. Կրկին և կրկին առիւծն էջին վրայ յար-
ձակեցաւ , բայց իր զօրաւոր ոտքերովն ամէն

անգամ ալ զայն գետին տապալեց : Վերջապէս առիւծը կից ուտելէ վախնալով ձգեց գնաց : Քաջ չէ՞ այն էշը որ առիւծի մը հետ կռուելով անոր կը յաղթէ : Շատ անգամ անմիտ և հեզ երևցող անասունք և մարդիկ ժամանակին քաջ կ'ըլլան :

Հարցումներ : 1. Էշերն ինչպիսի անասուններ են : 2. Մարդ մը մը տարած էր իր էշը, և հոն ի՞նչ կար : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Առիւծն յաղթեց թէ էշը :

Գ Ա Ս 61

Թռուցիկ	Խաղալիկ	Նշատակ
Օգտակար	Գիտութիւն	Ձառիվեր
Չօրաւոր	Պատահիլ	Վերջապէս
Բաւական	Առաջնորդ	Մարդասէր

ՄԱՐԴՆ ՈՒ ԹՌՈՒՅԻԿ

1. Այս թռուցիկը խաղալիկ չէր, այլ օգտակար նպատակի մը համար շինուած էր, նման այն թռուցիկին որով Ֆրանքլին երկինքէն կայծակը քաշեց : Ինչպէս որ մարդիկ շատ անգամ պզտիկ բաներէ թէ իրենց և թէ այլոց օգտակար արդիւնք առաջ կը բերեն, նմանապէս կան խաղալիկներ որ երբեմն գիտութեան կը ծառայեն : Այսպէս էր նաև այս թռուցիկը :

2. Ամերիկայի մէջ Նիաիարա գետոյն վրայ կախաղանաւոր կամուրջ մը շինելու պէտք կար : Գետոյն ափունքը շատ բարձր և զառիվեր էր, և ջրին հոսանքն այնչափ զօրաւոր էր որ անոր վրայ կամուրջ շինել վտանգաւոր էր : Կը խորհէին թէ կամուրջն ի՞նչ պէս շինուելու էր որ վտանգ չպատահէր : Գետոյն մէկ եզերքէն միւս եզերքն ի՞նչպէս ձգուելու էր կամուրջը :

3. Վերջապէս մէկը թելադրեց որ գետոյն վրայէն թռուցիկ մը թռցուի : Ժամանակ մը սպասեցին մինչև որ հովը շիտակ գետոյն վրայէն փչէր, և այն ատեն թռուցիկն արձակուեցաւ : Երբ բաւական չուան թողուեցաւ, թող տուին որ թռուցիկը գետոյն միւս եզերքը իջնէ, և հոն կայնողները չուանին ծայրը բռնեցին :

4. Յետոյ աւելի հաստ չուան մը կապեցին անոր և գետոյն վրայէն միւս կողմը քաշեցին : այս չուանին ալ ուրիշ աւելի ամուր չուան մը կապեցին, և գետոյն միւս կողմը քաշեցին : Այսպէս հետզհետէ աւելի հաստ և ամուր չուաններ մէկ կողմէն միւս կողմը ձգեցին, և վերջապէս զօրաւոր երկաթի թելերէ շինուած պարաններ կապելով քաշեցին, և այսպէս սկսան կամուրջը շինել :

5. Թռուցիկը թէև պզտիկ բան մըն է,

սակայն կամուրջը նետելու առաջին քայլն այն եղաւ : փոքր բաներն ընդհանրապէս մեծ բաներու նախաշաւիղ կ'ըլլան : փոքր մեղքեր, եթէ չզսպուին, մեծ մեղքերու կը տանին . փոքր բարի բաներ, եթէ շարունակուին, մարդս մարդասիրութեան և սիրոյ առ Աստուած կ'առաջնորդեն :

Հորոյո՞ճէր : 1. Ատենօք թ'նչ նպատակաւ թռուցիկ շնորհեցաւ : 2. Ո՞ր գետոյն վրայ կամուրջ պիտի նետուէր : 3. Ի՞նչ միջոց գտան : 4. Վերջապէս յաջողեցան : 5. Փոքր բաներ թ'նչ յառաջ կու գայ :

Պ Ա Ս 62

Յակոբ	Ուղեղ	Ոգի	Դեղին
Պղակ	Սնտուկ	Թռչուն	Կարմիր
Պօղիկ	Բազուկ	Փետուր	Կորեկ
Գիշեր	Գեաին	Արև	Վիճակ

ՅԱԿՈԲԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆԸ

1. Ատենօք Յակոբ անուն փոքր տղայ մը կար, որ շատ կարգացած էր ողիներու և ուրուականներու վրայ և անոր ուղեղն այնպիսի բաներով լեցուած էր : « Ոգի մը տեսնել կ'ուզեմ, » ըսաւ Յակոբ, և օր մը ոգի մը տեսաւ : Ոգին յանկարծ ելաւ Յակոբին դէմացը կայնեցաւ : Անոր գէմքը դեղին, կզակը

երկայն, և քիթն աւելի երկայն էր : Ոգին բարձրաձայն ծիծաղելով ըսաւ Յակոբին, « Սիրելիս, ահա անտուկ մը որ անուշեղէններով լեցուն է : »

2. Եթէ այս անուշեղէններէն հատ մը ուտես, թռչնոց և կենդանեաց լեզուն կը հասկընաս և կընաս անոնց կերպարանքը մտնել և ձեն առնել : Բայց զգոյշ եղիր որ չխընդաս, ապա թէ ոչ չես կընար քու առջի մարմնոյդ դառնալ : » Յակոբ դոչեց, « Արդարև այս իրական ոգի մ'է, » և ցատկեց գնաց անուշեղէններուն սնտուկին նայեցաւ : Մնտուկին մէջ կապոյտ, ծիրանեգոյն և մանիշակագոյն անուշեղէններ կային :

3. Յակոբ անոնցմէ ճաշակեց, և քաղցր ըլլալը տեսնելով ուրախութեամբ դոչեց, « Ո՞հ, կ'ուզեմ արագիլ մը ըլլալ, նման այն արագիլին զոր գրքիս մէջ տեսայ : » Եւ ահա անոր սրունքները բարակցան, և երկայն ու կարմիր եղան : Անոր աղուոր կաշիէ կօշիկները կարճ ոտքերու փոխուեցան, բազուկները թևեր եղան, պարանոցն իբր կէս կանգուն երկարեցաւ, մազերը կակուղ փետուրներ եղան և բոլոր մարմնը ծածկեցին :

4. Հեռուն երկու արագիլ տեսաւ, որ իրենց փետուրները կ'ողորկէին, և ելաւ անոնց քովը գնաց : Երկու արագիլներէն մին ըսաւ

նորեկին, «Նոր պարի մը վարժութիւն կ'ընենք, այս երեկոյ հանդէսի մը հրաւիրուած ենք:» Եւ սկսաւ դաշտին մէջ սիգածեմ գնացքով վեր վար քալել: Իսկ երկրորդը մէկ ոտքին վրայ հաւասարակշիռ կեցած վայելութեամբ թևերն իրարու կը զարնէր: Յակոբ մոռցաւ ոգւոյն պատուէրը, և արագիւններուն այս ծաղրական և պարզամիտ ընթացքին վրայ սկսաւ բարձր ձայնով ծիծաղել:

5. Նոյն միջոցին ուրիշ հեղինական ձայն մ'ալ լսեց որ կ'ըսէր, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Երկու արագիւնները թռան և դաշտին վրայէն գացին: Յակոբ շատ վախնալով չորս կողմը նայեցաւ, և որովհետև գիշերը մօտեցած էր, խորհեցաւ տուն դառնալ: Յանկարծ յիշեց թէ խնդացած էր, և չէր կրնար իր առջի կերպարանքն առնել, և կ'ըսէր, «Երանի թէ այն ոգին տեսած չըլլայի:» Այն տեղ Յակոբին մօտ բու մը գետնին վրայ նստած էր: Բուն հարցուց Յակոբին, «Ի՞նչ է այն, պարոն արագիւլ, ի՞նչ եկաւ գլուխդ:»

6. Յակոբ դարձաւ տեսաւ որ իր հետը խօսողը խոշոր աչուի, կերկերածայն և կորակտուց բու մըն էր: Յակոբ դառնապէս բողբելով ըսաւ, «Ես խեղճ տղայ մըն եմ, և չարածճի ոգի մը զիս այսպէս փոխեց, և չեմ

կրնար իմ առջի մարմնոյս դառնալ:» Բայց ոգին անդին բարձրաձայն կը խնդար գոչելով, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Բուն ըսաւ անոր, «Կըցաւ իմ որ չեմ կրնար քեզ օգնութիւն մը ընել, քանզի մինչդեռ արև կայ, իմ աչքերս չեն տեսներ:»

7. Յակոբ ըսաւ, «Ուրեմն, կրնա՞ն ինձի օգնել, երբ լուսինը ելլէ:» «Այո», ըսաւ բուն, «կրնամ օգնել քեզ, եթէ փոքր թռչնոյ մը փոխուիս, երեկոյեան ընթրիքի համար զքեզ ուտելով կրնամ քեզ օգնել:» Յակոբ սաստիկ վախնալով հեռացաւ անգութ բուէն և սկսաւ ինքնին ըսել, «Ո՛հ, հայրս և մայրս հիմա պարտէզին մէջ, անտառին մէջ զիս կը փրկուեն. ես ալ զանոնք պիտի չտեսնեմ: Ո՛հ, ես շատ թշուառ եմ:»

8. Յակոբ այս միջոցին աչքերը սրբելով և տխուր կերպով նայելով ելաւ դաշտին վրայ նստաւ, և տեսաւ որ հոն քունը տարած և տեսածն ալ երազ էր: Անոր այնպէս կու գար թէ ոգիին «Հա՛, հա՛, հա՛» կանչելուն ձայնը լսած էր: Բայց այն ձայնը թութակի մը ձայնն էր որ մերձակայ տունէ մը փախած էր և կը խնդար այնպէս, ինչպէս անոր սորվեցուցած էին:

9. Յակոբ շուտ մը վազելով տուն գնաց և ճիշդ ընթրիքի ատեն հասաւ: Շատ ուրախ

եղաւ որ երազ էր տեսածը , և ոչ իրական ոգի : Անտառին մէջէն անցած ատեն թու թափին “ Հա , հա , հա ” կանչելը կը լսէր , և շատ ուրախ կ'ըլլար որ ոգիներն անասպելաց գըրքերու մէջ միայն կան և ոչ ուրիշ տեղ :

10. Յակոբին և ոգւոյն այս պատմութիւնը միթէ մեր ընթերցողաց չի սորվեցնէր թէ աղէկ է անոնց համար այնպէս ըլլալ , ինչպէս Աստուած ստեղծած է զանոնք , և գոհ ըլլալ այն վիճակէն որուն մէջ Աստուած գրած է զանոնք :

Հարցումներ : 1. Յակոբ ինչպիսի տղայ էր : 2. Ոգին ի՞նչ ըսաւ անոր : 3. Յակոբ ի՞նչ ըլլալ ուզեց : 4. Հեռուն ի՞նչ տեսաւ , և անոնցմէ մին ի՞նչ ըսաւ : 5. Տեսած բուն ի՞նչ ըսաւ անոր : 6. Յակոբ լալով ի՞նչ ըսաւ բռին . բուն ի՞նչ ըսաւ : 7. Ուրիշ ի՞նչ խօսեցան : 8. Երբ քունէն արթնցաւ ի՞նչ թռչնոյ ձայն լսեց : 9. Ո՛ւր գնաց , և ի՞նչ համոզում ունեցաւ : 10. Մարդիկ ի՞նչ բանէ պարտին գոհ ըլլալ :

Դ Ա Ս 63

Ոտայն	Մանեակ	Ընկիւն	Հաղար
Երես	Կազմել	Ցեանել	Մտեղ
Շերամ	Թետաքս	Բերան	Հիւսել
Պարտեզ	Սենեակ	Կեդրոն	Ազատ

Ս Ա Ր Դ

1. Դուք տգեղ միջատ համարելով սարգը շատ անգամ կը սպաննէք զայն և կամ

կը փախչիք անկէ : Բայց սարդեր կան որ զարմանալի են , սարդեր կան որ զուարճալի են , ուրիշ սարդեր ալ կան որ օգտակար են , կան նաև սարդեր որ գեղեցիկ են : Եթէ աւելի խելացի ըլլայինք , թերևս պիտի կարենայինք տեսնել թէ այս բարի յատկութիւնները բոլոր սարդերուն մէջ կան : Կը խորհիմ թէ քանի մը փոքրիկ աղջիկներ պիտի ըսեն , “ Մարդերուն նկատմամբ ինչ որ կ'ըսես կրնայ ուղիղ ըլլալ , բայց , ըստ մեզ , աղէկ էր որ անոնց ոտքերը քիչ մը աւելի կարճ ըլլային : ”

2. Նախ ըսինք թէ կան սարդեր որ զարմանալի են : Գիտէք թէ մանեակի մը թանկագին քարն ինչպէս կտրուած և յղկուած է , և ունի շատ մը անկիւններ որ լոյսը կ'անդրադարձնեն : Նոյնպէս հասարակ սարդին աչքը չորս հազար փոքր կողմեր կամ անկիւնաւոր երեսներ ունի : Մարդն այն կողմերուն ամէն մէկովը կրնայ տեսնել , բայց այն ամէն կողմերը մէկտեղ դալով կը կազմեն միայն մէկ աչք , այն ալ այնչափ փոքր է որ զայն տեսնելու համար մօտէն և ուշադրութեամբ նայել պէտք է : Երբ կը լսէք թէ սարդն ու թաչք ունի , կրնաք հասկնալ թէ որչափ դիւրութեամբ կրնայ տեսնել ճանճեր և մտեղներ :

3. Գիտէք որ շերամն իր մետաքսը դուրս

կը հանէ երկու փոքր ծակերէ որ անոր բերնին մէջ են : Սարդին մետաքսն անոր մանած թելերն են, բայց սարդին թելերը դուրս կու գան ոչ թէ երկու ծակերէ, այլ հարիւրաւոր ծակերէ որ անոր մարմնոյն վրայ կը գտնուին, հարիւրաւոր թելեր, զորս մեր աչքերը չեն կրնար տեսնել, իրարու փաթթուելով կը շինեն մէկ թել մը որով սարդն իր ոստայնը կը հիւսէ :

4. Երբ ուշի ուշով դիտենք ոստայնը, շատ բան պիտի տեսնենք որ զմեզ պիտի զուարճացնէ : Սարդի ոստայններն ընդհանրապէս պարտէզներուն առանձին թուփերուն մէջ և կամ պարապ մնացած սենեկաց առաստաղներուն վրայ կախուած կը գտնուին : Երբ սարդ մը ոստայնը կը շինէ, նախ կը սկսի շինել այն թելերը որ ոստայնին շառաւիղները պիտի ըլլան, և սարդը կեդրոնէն դէպ ի ծայրերը կ'երթայ կու գայ : Ընդհանրապէս քսանէն մինչև երեսուն շառաւիղներ կան, և սարդն անոնց վրայէն կ'երթայ կու գայ զանոնք զօրացնելու, և ամէնքը մէկէն կը կապէ կեդրոնին մէջ :

5. Յետոյ դուրսի ծայրը երթալով կը սկսի անոր բոլորտիքը դառնալ, և ուր ալ երթայ թելն իր ետեէն կը թողու, և ամէն անգամ որ ոստայնին որ և իցէ մէկ շառաւիղէն մը սին

կ'անցնի, թելը կը կապէ անոր հետ : Այսպէս հետզհետէ նեղ նեղ շրջանակներ կը շինէ մինչև որ ինք և իր թելը կեդրոնը հասնին, և այն ատեն ոստայնը վերջացած կ'ըլլայ : Ոստայնը բոլորովին մածուցիկ է, և իւրաքանչիւր թել խէժային նիւթով մը տամկացած է, ուստի երբ ճանճ մը թելին դպչի, անմիջապէս անոր կպչուած կը մնայ : Սարդը կեդրոնին մէջ կը սպասէ իր ճանկերն ոստայնին գրեթէ անտեսանելի շառաւիղներուն մէջ գնելով : Ճանճը կ'աշխատի ազատելու, բայց ի զուր :

6. Ճանճը ոստայնին դպչելուն պէս սարդը կը հասկնայ թէ ո՞ր թելը կ'երերայ, և այն թելին վրայէն երթալով ճանճը կը գտնէ : Եթէ ճանճը մեծ է, սարդն իր երկայն ոտքերովը կը բռնէ զանի, և իր սուր ճանկերն անոր մարմնոյն մէջ կը խոթէ : Ճանճը շուտ մը յուզելէ և աշխատելէ կը դադրի. ալ մեռած է, քանզի թունաւորուած է հեղուկով մը որ սարդին առջևի ոտքերուն մէջ կը գտնուի : Այսպէս ճանճը սպաննելէն ետքը սարդը ճանճին գտնուած տեղին թելերը կը կտրէ, և անոր դիակը գլորելով նոր թելերու մէջ կը փաթթէ, և ամուր ծրար մը ընելէ ետքը, զայն իր մարմնոյն կը կապէ, և կը տանի ծածուկ տեղ մը կը պահէ որ ետքը զայն ուտէ :

Հարցումներ : 1. Բանի՞ տեսակ սարգ կայ : 2. Անոր մեքմոյն զրայ ի՞նչ կայ : 3. Ոստայնն թն՞ով կը հիււէ : 4. Ընդհանրապէս ո՞ր և ի՞նչ կերպով կը չինէ զայն : 5. Վերջապէս ի՞նչ պէս կը լինցէ զայն : 6. Ճանճը որսալէն ետքը ի՞նչ կ'ընէ :

Գ Ա Ս 64

Առաւօտ	Իրիկուն	Բաւական
Պատուիրել	Հանդիպել	Պատճառաւ
Զօրութիւն	Աշխատիլ	Փոթորիկ
Քաջասիրտ	Արտասուք	Հարունակ

ՊԵՏՐՈՍ ՀՕՐԸ ՀՆԱԶԱՆԻ ԸԼԼՈՒ ԿԸ ՍՈՐՎԻ

1. Օր մը որ առաւօտէն ի վեր սաստիկ անձրև կը տեղար, Պետրոսի սիրտը շատ կը նեղուէր. ուստի իրիկունան դէմ երբ օդը բացուեցաւ, Պետրոս շատ ուրախ եղաւ, և նաւակը նստաւ թի քաշելով զուարճանալու գնաց : Բաւական ատեն տանը մօտերը մնալէն ետքը, ոտորէ որսալու համար գետը գնաց որ իբր մէկ ժամ հեռու էր տունէն, և հայրը պատուիրած էր անոր այն կողմը չերթալ : Անգամ մը Պետրոս այն կողմը երթալով մեծ վտանգի հանդիպած և շատ վախցած էր, բայց երբ վտանգն անցաւ, վախին ազդեցութիւնն ալ չմնաց :

2. Պետրոս խորհելով թէ գետին մօտերը շատ ոտորէ կը գտնուի, մոռցաւ հօրը

հրամանը և մէկէն այն կողմը գնաց : Ինչպէս ըսինք, այն օրը շատ անձրև եկած էր, այս պատճառաւ գետն ալ յորդած ըլլալով աւերի բուռն զօրութեամբ կը թափուէր ծովը : Պետրոսին նաւակը երբ գետին բերնին մօտ եկաւ, ջուրերը սաստիկ զօրութեամբ զայն դէպ ի ծով քշեցին տարին : Պետրոս առաջ չէր գիտեր թէ առջևը հոսանք կայ, բայց երբ տեսաւ որ նաւակն առաջ չէր քալեր, բոլոր զօրութեամբ աշխատեցաւ հոսանքին բռնութեանը դէմ դնել, բայց ի զուր :

3. Տղայք, արդէն գիտէք որ փողոցներէն վազող առուներն ինչպէս դիւրութեամբ և արագութեամբ կը տանին տախտակի կտորները զոր դուք ջրերուն մէջ կը նետէք. գետին ջուրերը Պետրոսի նաւակն ալ այնպէս արագ տարին : Երեկոյ եղաւ, և փոթորկալոյ հով մը փչել սկսաւ : Պետրոս քաջասիրտ սողայ էր, մինչև այն ատեն առանց վհատելու թի կը քաշէր, բայց տեսաւ որ փոթորիկ ելաւ, անոր յոյսը հատաւ և դառն արտասուք թափելով նաւակին մէջ պառկեցաւ :

4. Առաւօտուն Պետրոս երբ քունէն արթնցաւ և չորս կողմը նայեցաւ, ծովէն զատ ուրիշ բան չտեսաւ. քանզի սաստիկ հովը, որ բոլոր գիշերը վչած էր, շատ հեռուն տարած էր նաւակը : Պետրոս անօթի և ծարաւ

էր, ցուրտէն կը դողար և շարունակ կ'ըսէր, « Երանի թէ հօրս խօսքը մտիկ ընէի: »

5. Այն օրը երեկոյեան դէմ Պետրոս շատ հեռուէն նաւ մը տեսաւ, և նաւին մէջ եղողներուն ուշադրութիւնը գրաւելու համար, բաճկոնակն հանեց և զայն թիակին գլուխն անցնելով օդին մէջ բարձրացուց, սակայն նաւորդները նշանը չտեսան և իրենց ճամբան շարունակեցին: Վերջապէս Պետրոս երեք օր երեք գիշեր ծովուն մէջ մնաց, և անօթութենէ մարեցաւ:

6. Ուրիշ նաւ մը որ այն կողմէն կ'անցնէր, Պետրոսի նաւակը տեսնելով ազատեց զայն: Սակայն այն նաւն ուրիշ տեղ մը կ'երթար որ հեռու էր Պետրոսի հայրենիքէն: Պետրոս երեք ամիս ետքը հազիւ կրցաւ իր տունը դառնալ: Այս փորձանքը սորվեցուց Պետրոսի թէ տղայոց համար միշտ աղէկ է իրենց հօրը խօսքին անսալ:

Հարցումներ: 1. Օր մը Պետրոս մեր գնաց: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Երբ յոյժ կտրեց ի՞նչ ըրաւ: 4. Ըրածին վրայ զղջաց: 5. Քանի՞ օր ծովուն վրայ մնաց: 6. Վերջապէս ազատեցաւ, և որամփ ատեն հայրենիքէն հեռու մնաց:

Պ Ա Ս 65

Ճամբայ	Դժգոհ	Արթուն	Երթալ
Փոշի	Համար	Մետաքս	Սօֆիկ

Խաղալ	Եսթեր	Խորհուրդ	Յիսուս
Փոխել	Յանկարծ	Աշնկ	Զարմանք

ՍՄԵՆԷՆ ԱՂԷԿ ՃՍՄԲԱՆ

1. Սօֆիկ առաւօտ մը շատ դժգոհ էր երբ արթնցաւ. կ'ուզէր մէկը մեղադրել և չէր գիտեր թէ զո՞վ մեղադրէր: Անոր կ'երևէր թէ տմէն բան ձախող կ'երթար: Սուրճը թափեց, հացը ձեռքէն փոշոյ մէջ ինկաւ, և երբ հաւերուն կեր տալու համար դուրս ելաւ, ջուրի մէջ կոխեց և ոտքը թլուչեցաւ:

2. Երբ սենեակը դարձաւ, տեսաւ որ փոքրիկ քոյրը, Եսթեր, իր մետաքսի կծիկովը կատուին ձագը կը խաղցնէր: Սօֆիկ միտքէն ըսաւ, « Իմ բաներուս հետ խաղալը պիտի սորվեցնեմ անոր: » Բայց երբ Եսթերին պիտի զարնէր, միտքը խորհուրդ մը գալով, Յիսուսի փոքր տղոց վրայ ունեցած սէրն յիշեց: Այս խորհուրդն կարծես ազդարարութիւն մ'էր անոր, ուստի մէկէն միտքը փոխելով կամաց կամաց Եսթերին ետև գնաց, և յանկարծ իր ձեռքերը պզտիկ աղջկան աչքերուն վրայ դնելով համբուրեց զանի:

3. « Ի՞նչ է այն, Սօֆիկ, » ըսաւ Եսթեր, « ես ներս եկայ որ այս գեղեցիկ խնձորը կողովիդ մէջ դնելով զքեզ զարմանքի բերեմ, »

և ահա դուն զիս զարմանքի կը բերես այն պիսի ատեն մը գալով, երբ ես չէի խորհեր:” Եսթեր այսպէս խօսելով Սօֆիկին ցուցուց այն գեղեցիկ և կարմրուկ խնձորը զոր ինք բերած էր:

4. Սօֆիկ փոխանակ Եսթերը ծեծելու զայն համբուրած ըլլալուն համար շատ ուրախացաւ: Ի՞նչ եղած էին անոր չար զգացումները: Ամէնքն ալ անհետացած էին, երբ խորհեցաւ մեր Տէր Յիսուսի վրայ, և քանի մը համարոյր տուաւ իր քրոջը:

Հարոհեալ: 1. Սօֆիկ առտու մը Թ՛նչ կը զգար: 2. Միտքէն անցած չար խորհրդին Թ՛նչ կերպով յազթեց: 3. Բոյրն Թ՛նչ ըսաւ Սօֆիկին: 4. Սօֆիկ ըրածին վրայ ուրախ եղաւ:

Գ Ա Ս 66

Երկրաշարժ	Տրամագիծ	Գոյանալ
Սյնպիսի	Խորտակել	Պատճառել
Գեանալարժ	Պատահիլ	Պատերազմ
Երկրային	Փլատակ	Կործանում

Ե Ր Կ Ր Ա Շ Ա Ր Ժ

1. Ձենէ քանինե՛րն ահուդողով լեցուած են երկրաշարժներու ատեն, և կ'ուզեն գիտնալ թէ անոնք ինչէ առաջ կու գան:

2. Երկիրը գնդակի պէս կ'լոր և մէջը պարագ է, բայց այն պարագ մասը կրակով կամ

հալած մետաղներով լեցուն է: Այս հալած զանգուածին տրամագիծը գրեթէ ութ հազար մղոն է, կամ ժամու հաշուով երկու հազար ութ հարիւր ժամ է:

3. Երկրիս այս պարագ գնդակին մէջ շոգիներ կը գոյանան, և հարկաւ դուրս պիտի ելլեն: Կարծեմ թէ ամէնքդ ալ տեսած էք սանին խուփին ինչպէս վեր ելլելը, երբ մէջի շուրը կ'եռայ: Ջրէն ելած շոգին այս կերպով խոյս կու տայ:

4. Միշտ այսպէս երկրիս մէջ գտնուած շոգիներն անդին ասդին կ'երթան, մինչև որ հրաբուխի բերան մը գտնելով դուրս ելլեն, և եթէ այնպիսի ծակ մը չկարենան գտնել, ժայռերը կը խորտակեն, և այսպէս կը պատճառեն այն ցնցումները զորս մենք երկրաշարժ կամ գետնաշարժ կը կոչենք:

5. Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ երբ երկրաշարժ պիտի պատահի, կամ երկրաշարժը ո՛րչափ սաստիկ պիտի ըլլայ: Սակայն ասիկա գիտցէք որ պատերազմ, սով, ժանտախտ կամ ուրիշ աղէտներ բնաւ երկրաշարժներու հետ յարաբերութիւն չունին:

6. Երկրաշարժի ատեն ոչ թէ վերոյիջեալ բաներէն, այլ տուներուն փլչելէն և փլատակաց տակ մնացող մարդոց մահուանէն վախնալու ենք:

- Հարցումներ : 1. Երկրաշարժն ի՞նչ կը պատճառէ մարդոց :
- 2. Երկիրն ի՞նչ ձև ունի , և անոր տրամագիծը որչափ է : 3. Անոր մէջ ի՞նչ կը գոյանայ :
- 4. Երկրաշարժն ինչչ՞ն յառաջ կու գայ :
- 5. Երկրաշարժն ըլլալէն առաջ կրնայ գուշակուել :
- 6. Այնպիսի ատեն ինչչ՞ն աւելի վտանալու ենք :

Գ Ա Ս 67

Ճամանակ	Մատանի	Գեղեցիկ
Պատուական	Զօրութիւն	Թանկագին
Հնազանդ	Ոսկերիչ	Առաջին
Դատաւոր	Սիրելի	Աւելի

ԲՈՒՆ ՄԱՏԱՆԻՆ

1. Ճամանակաւ մարդ մը կար որ գեղեցիկ մատանի մը ունէր որուն վրայ պատուական ակ մը կար որ շատ տեսակ պայծառ գոյներով կը փայլէր : Այն քարը սա զարմանալի զօրութիւնն ալ ունէր , որ մատանին կրողն Աստուծոյ և մարդկան միանգամայն սիրելի կ'ըլլար : Ուստի և մատանւոյն տէրը շատ թանկագին կը համարէր և միշտ մատին վրայ կը կրէր զայն :

2. Մարդը երեք որդի ունէր , և կ'ուզէր մահուանէն ետքն իր ամենէն սիրելի որդւոյն տալ մատանին : Սակայն տղայոց երեքն ալ սիրելի և հնազանդ էին իրենց հօրը : Վերջապէս մարդը գիտնալով որ քիչ ատենէն պիտի մեռնէր , չէր գիտեր թէ ի՞նչ ընէր , և

մատանին որ զաւկին տար : Չէր ուզէր մատանին մէկ որդւոյն տալ և միւս երկու որդիքը վշտացնել :

3. Ուստի մարդ զրկելով մատանի շինող մը կանչել տուաւ , և անոր պատուիրեց ուրիշ երկու մատանի շինել ամէն կերպով նման առաջնոյն : Ոսկերիչը երկու մատանի շինեց այնպէս նման առաջնոյն որ նոյն խոկ հայրը չէր կրնար որոշել թէ որն էր բուն մատանին : Մարդն իր որդիքը մէկիկ մէկիկ քովը կանչելով իւրաքանչիւրին մէյմէկ մատանի տուաւ :

4. Հօրը մահուանէն ետքը տղաքն իրենց մէջ վէճ բացին գիտնալու թէ որն էր բուն մատանին : Դատաւորի մը գացին և եղելութիւնն անոր պատմեցին : Դատաւորն ըսաւ , « Լսած եմ թէ բուն մատանին այնպիսի կարողութիւն մը ունի , որ իր տէրը շատ սիրելի կ'ընէ Աստուծոյ և մարդկան : Արդ ձեռնն ո՞րն աւելի սիրելի է միւս երկու եղբարց :

5. Ինչո՞ւ լուռ կը կենաք : Զենէ ամէն մէկը միթէ ամենէն աւելի իր ա՞նձը կը սիրէ : Ըսեմ թէ ինչ պէտք է ձեզի ընել : Տուն գացէք և ձեռնէ իւրաքանչիւրը թող փորձէ իր մատանւոյն զօրութիւնը ցուցնել : Ով որ աւելի ազնիւ , աւելի սիրուն , աւելի անձնուէր և Աստուծոյ աւելի հնազանդ է , այն է բուն մատանւոյն տէրը : »

6. Տղայք, գիտէ՞ք ինչ կը նշանակէ այս պատմութիւնը: Գիտէ՞ք այն մատանին ինչ բանի կը նմանի: Չէ՞ք ուզեր ունենալ այնպիսի գանձ մը որ զձեզ ամենուն սիրելի ընէ: Մատանին «էր է»: Ո՛վ որ աւելի կը սիրէ զԱստուած և զմարդիկ, անոնցմէ աւելի կը սիրուի:

Հարցումներ: 1. Ատենօք մարդ մը ի՞նչ ուներ: 2. Քանի՞ որդի ուներ: 3. Տղայքը չվտայնելու համար ի՞նչ խորհեցաւ: 4. Անոր մահուանէն ետքը տղոց մէջ ի՞նչ վէճ բացուեցաւ: 5. Դատաւորն ի՞նչ խորհուրդ տուաւ անոնց: 6. Ի՞նչ է այն մատանւոյն նշանակութիւնը:

Գ Ա Ս 68

Հնդիկ	Գահուղ	Եղէզ	Խմել
Շիտակ	Բերան	Ճրագ	Երկայն
Պիտակ	Արև	Վիճակ	Գլան
Գնդակ	Ծծումբ	Գօշիկ	Խառնել

ՉԳՍԿԱՆ ԽԷԺ

1. Երբ Եւրոպացիք առաջին անգամ Պրազիլիա գացին, հոն շատ տեղացի Հնդիկ ցեղեր կային: Այս Հնդիկները կերակուրէն ետքը սովորաբար իրենց հիւրերուն կահուղ նիւթէ մը շինուած շիշեր կու տային, որոնց եղէգներ կապուած էին: Շիշերը ջուր խմելու համար էին: Եթէ շիշին կըր մասը ճնշուէր,

ջուրը շիտակ եղէգին մէջ կ'ելլէր, և անկէ բերանը կ'երթար:

2. Այն կահուղ նիւթէն ճրագ ալ կը շինուէր: Ճրագներն իբր մէկ կանգուն երկայն և պարապ էին, և շատ աղէկ լոյս կու տային: Փորթուկալցի դաղթականք Հնդկաց հարցնելով իմացան որ այն կահուղ նիւթը դահուշու կամ դաուշուգ կը կոչուէր: Գաուշուգը ձգական խէժ է, և հիմա Պրազիլիոյ մէջ մեծ առուտուրի նիւթ եղած է:

3. Այս խէժը պիտակենուոյ (քարոսէ պահէ) նման մեծ ծառի մը հոյզն է, ծառին տերևներն ալ պիտակենուոյ տերևներուն պէս ծառին գազաթն են: Ծառին կեղևը ծակելով մէջը շիշ մը կը գնեն որ դեղին հիւթով կը լեցուի: Խւրաքանչիւր ծառ մէկ օրուան մէջ այս հիւթէն իբր հարիւր տրամ կու տայ: Հիւթը ժողովող մարդիկ կաղապարներու մէջ կը լեցունեն զայն և կրակի մօտ կամ արևին գնելով կը չորցունեն: Այսպէս հիւթը կարծրանալով կ'ըլլայ ձգական խէժ: Կաղապարներէն դուրս հանուած հիւթը թերթ թերթ է, և կրակին ծուխէն կը սենայ:

4. Թերթերը չորնալէն ետքը Անդղիա կամ Ամերիկա կը ղրկուին: Սակայն այս վիճակին մէջ ձգական խէժը բանի չի դարձայն աւելի կարծրացնել և մաքրել պէտք է:

քանզի ճգապան խէժին թերթերն այնչափ կա-
կուղ են որ արևուն տաքութենէն կը հալին,
և ամէն թերթի մէջ տերևի, փայտի, մազի
կամ քարի կտորներ կան, որ հիւթին կա-
ղապարներուն մէջ չորնալէն առաջ անոր մէջ
կ'կնան: Ուստի թերթերը շատ մանր կտոր-
ներու բաժնելով շուրի մէջ կը լուան: Այ-
նուհետև այն մանր կտորները մեծամեծ գլան-
ներու տակ կը դրուին և կը ճնշուին մինչև որ
պնդանան:

5. Եթէ կ'ուզեն այնչափ կարծրացնել այս
նիւթը որ կարելի ըլլայ անկէ կոշիկ կամ վե-
րարկու կամ տղայոց համար գնդակներ շի-
նել, խէժը կ'առնեն լուացող մեքենային տա-
կէն և ծծումբով և ուրիշ քիմիական նիւթե-
րով կը խառնեն: Եթէ կաղապարին մէջ շատ
ծծումբ դրուի, խէժն այնպէս կարծր կ'ըլլայ
որ կոշիկ, գնդակ և ասոնց նման բաներ շինե-
լու չի գար: Այս աստիճան կարծր խէժը շատ
սեւ կ'ըլլայ և ապակեոց պէս կը յղկուի, և ա-
մէն ձեւով կը կտրուի: Այսպիսի կարծր ճգա-
կան խէժէ կը շինուի դանակի կոթ, գաւա-
զան, սնտուկ, սանտր, աթոռ և սեղան:

Հարցումներ: 1. Եւրոպացիք առաջին անգամ Պրագայիոյ
մէջ ի՞նչ տեսան: 2. Ի՞նչ տեսակ ծրագ կը գործածէին: 3.
Ի՞նչ կերպով կը փողկն այն հիւթը: 4. Այնուհետև ո՞ր
կը զրկեն զայն, և հոն ի՞նչ կ'ըլլայ: 5. Անկէ ի՞նչ կը շինուի:

Գնդասեղ	Օգտակար	Պատասխան
Դիւրաթեք	Արարած	Կտորուիլ
Նախատել	Սկսիլ	Կախելով
Նետուեցանք	Ձանալով	Ողորմիլ

ԳՆԴԱՍԵՂ ԵՒ ԱՍԵՂ

1. Գնդասեղ մը և ասեղ մը, որ միւսնոյն
կողովի մէջ իրարու դրացի էին և պարապ կը
կենային, սկսան իրարու հետ վիճել, ինչպէս
սովորաբար կ'ընեն անգործ մարդիկ: Գնդա-
սեղն ասեղին ըսաւ, «Կ'ուզեմ գիտնալ թէ
դուն ի՞նչ բանի օգտակար ես, և աշխարհի
մէջ ի՞նչպէս կը յուսաս ապրիլ առանց գլուխ
ունենալու:»

2. Ասեղը պատասխանեց գնդասեղին, «Քու
գլուխդ ի՞նչ օգուտ ունի, քանի որ աչք
չունիս:» Գնդասեղն ըսաւ, «Ի՞նչ օգուտ աչ-
քէ մը քանի որ անոր մէջ միշտ բան մը կայ:»
Ասեղը պատասխանեց, «Ես քենէ աւելի
գործ կը տեսնեմ:» «Այո», ըսաւ գնդասեղը,
«բայց երկար պիտի չապրիս:» «Ի՞նչու պի-
տի չապրիմ», ըսաւ ասեղը:

3. «Քանզի», պատասխանեց գնդասեղը,
«քովդ միշտ կարան մը կայ:» «Դուն ալ»,
ըսաւ ասեղը, «ողորմելի և դիւրաթեք արա-
րած մըն ես:» «Իսկ դուն», ըսաւ գնդասեղը,

“այնչափ հպարտ ես որ չեն կրնար քիչ մը ծռիլ առանց կտորուելու :” Ասեցն ըսաւ գնդասեղին, “Եթէ դարձեալ զիս նախատես, գլուխդ կը բրցնեմ :” Գնդասեղն ըսաւ, “Եթէ դուն ինձ դպչիս, ես քու աչքդ կը հանեմ, յիշէ որ կեսանքդ դերձանէ մը կախում ունի :”

4. Մինչդեռ անոնք այսպէս կը վիճէին, փոքրիկ աղջիկ մը ներս մտաւ, և կար կարել սկսելով շուտ մը ասեղին աչքը կտորեց : Այնուհետև դերձանը գնդասեղին վիզէն կախելով ջանաց անով կար կարել, բայց շատ չի քչեց գնդասեղին ալ գլուխը բրցուց, և զայն աղբին մէջ ասեղին քովը նետեց :

5. “Արդ, երկուքս ալ հոս նետուեցանք,” ըսաւ ասեղը : Գնդասեղն “Այսուհետև այլ ևս կռուելու և վիճելու պատճառ չունինք, կ'երևի թէ դժբաղդութիւնը մեր խելքը գլուխնիս բերաւ,” ըսաւ : “Աւաղ,” յարեց ասեղը, “ինչո՞ւ աւելի կանուխ մեր խելքը գլուխնիս չեկաւ :”

Հարցումներ 1. Գնդասեղ մը ասեղի մը հետ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ասեղն ի՞նչ պատասխանեց : 3. Գնդասեղն ինչ ըսաւ : 4. Այն փղոցին ո՞վ վրայ եկաւ, և ի՞նչ ըրաւ : 5. Ի՞նչ ըսին իրարու :

Գ Ա Ս Դ Օ

Մարմին	Մեջոց	Յայտնի	Տեսնել
Գլուխ	Քանի	Հարցում	Չարմանք
Պահել	Արդեօք	Յիսուն	Հաւատք
Հարիւր	Կըր	Կենալ	Մինչև

Մ Ա Ր Մ Ն Ո Յ Ն Ո Ս Կ Ր Ն Ե Ր Ը

1. Կարապետ օր մը մօրը հարցուց, “Մայրիկ, բոլոր մարմնոյս մէջ քանի՞ ոսկր կայ :” Կարապետ նոյն միջոցին ձեռքերը կը լուար, և զանոնք կը բանար կը դոցէր, և ամէն կողմ կը դարձնէր և յայտնի կը տեսնէր թէ ձեռքը ոչ թէ մէկ կտորէ, այլ շատ կտորներէ շինուած է :

2. Սկսաւ գլխոյն և մարմնոյն վրայ ալ քննութիւն ընել : Ոտքերուն և սրունքներուն նայելով տեսաւ որ անոնք ալ մանր կտորներէ շինուած են : Այսպէս տղան հետաքրքիր եղաւ իմանալու թէ բոլոր մարմնոյն մէջ քանի ոսկր կայ և վերի հարցումն ըրաւ մօրը :

3. Մայրն անոր պատասխանեց, “Եթէ ըսեմ քեզ թէ բոլոր մարմնոյդ մէջ քանի ոսկր կայ, շատ պիտի զարմանաս : Ինծի խօսք կու տա՞ն ըսածս միտքդ պահելու :” “Այո, մայրիկ, իրաւ միտքս կը պահեմ,” ըսաւ Կարապետ, և յարեց, “Հիմա ըսեմ նայիմ, կրնամ արդեօք ճիշդ թիւը գտնել :”

4. «Կարծեմ թէ իբր յիսուն ոսկրներ կան:» Մայրն ըսաւ, «Աւելի քան յիսուն; երկու հարիւր ութը ոսկրներ կան մարդուս մարմնոյն մէջ:» «Ի՞նչ, երկու հարիւր ութը ոսկր: Ատոր հաւատալս չի գար. գլուխս խոշոր և կտր ոսկր մ'է միայն և . . . :»

5. «Կեցիր, սիրելիս, գլուխդ ոչ թէ միայն կտր և խոշոր ոսկր մ'է, այլ երեսուն փոքր ոսկրներէ բաղկացեալ է: Յիսուն և չորս ոսկր կայ մարմնոյդ մէջ, երեսուն և երկու ոսկր կայ ուսէդ մինչև ձեռացդ մատերուն ծայրերը, և տանուիրեք ոսկր կայ երաններէդ մինչև ոտքի մատերուդ ծայրը:

Հարցո՞ւնէր: 1. Կարպետ լուացուած ատեն ի՞նչ ըրաւ: 2. Մարմնոյն վրայ ի՞նչ քննութիւն կ'ընէր: 3. Մայրն ի՞նչ պատասխան տուաւ: 4. Մօրը ո՞ր խօսքին վրայ զարմացաւ: 5. Ուրիշ ի՞նչ սորվեցաւ:

Գ Ա Ս 7 1

Ճամանակ	Թագաւոր	Հողագործ
Աշխատիլ	Գործաւոր	Դահեկան
Պատասխան	Օրական	Յիսուն
Առեղծուած	Քրիստոնեայ	Պարտական

ԻՐ ՎԻՃԱԿԷՆ ԳՈՋ ՀՈՂԱԳՈՐԾ ՄԸ

1. Ճամանակաւ Բրուսիոյ Փրեզերիկոս թագաւորը ծպտեալ կը պտտէր, և տեսնելով

Հողագործ մը որ խնդութեամբ և երգելով կ'աշխատէր արտին մէջ, անոր մօտ գնաց և հարցուց, «Հայրիկ, կը տեսնեմ որ դո՞հ և զուարթ սիրտ ունիս. այս արտը քո՞ւկդ է:» Հողագործը չդիտնալով թէ անիկա թագաւորն էր որ հետը կը խօսէր, ըսաւ, «Ոչ, տէր իմ, ես հարուստ չեմ, վարձկան գործաւոր մըն եմ:»

2. Երբ թագաւորն անոր հարցուց թէ օրը քանի դահեկան կը շահէր, հողագործը պատասխանեց, «Օրը հինգ դահեկան կը շահիմ:» Թագաւորը նորէն հարցուց անոր, «Օրական վարձդ շատ չէ, այսչափ ստակով կըրնաս ապրիլ:» Հողագործը պատասխանեց, «Այո, ոչ միայն կ'ապրիմ, այլն քիչ մը բան կ'աւելցնեմ:» Թագաւորը երրորդ անգամ հարցուց, «Ի՞նչպէս կրնաս այսչափ քիչ օրականէն բան աւելցնել:»

3. Հողագործը ժպտելով պատասխանեց, «Յիսուն փարա կը բաւէ իմ և կնոջս ապրուստին, յիսուն փարա կու տամ հին պարտքերս հատուցանելու, յիսուն փարա ուրիշներու փոխ կու տամ, յիսուն փարա ալ Աստուծոյ սիրոյն համար ողորմութիւն կու տամ:» Թագաւորն ըսաւ, «Այդ բանն ինծի համար անհասկնալի առեղծուած է:» Հողագործն ըսաւ, «Ուրեմն, այս առեղծուածը

լուծեմ: Յունը ծերունի հայր և մայր մը ունիմ. երբ ես տկար և այլոց օգնութեան կարօտ էի, անոնք զիս անուցին:»

4. «Հիմա անոնք տկար և օգնութեան կարօտ ըլլալով ես զանոնք կը անուցանեմ: Ասիկա իմ պարտքս է: Յիսուն փարան, որուն համար ըսի թէ ամէն օր կու տամ հին պարտքերս հատուցանելու համար, այն ստակն է զոր ծնողացս ապրուստին համար կու տամ: Միւս յիսուն փարան, որուն համար ըսի թէ փոխ կու տամ, այն ստակն է զոր զաւակացս դաստիարակութեանը համար կու տամ, որպէս զի քրիստոնէարար կը թուին: Երբ ես ուկինս ծերանանք, մեր զաւկները մեզի մը թարութիւն պիտի ըլլան, և մեզի պիտի հատուցանեն այն ստակը զոր այժմ փոխ կու տանք անոնց:»

5. «Մնացեալ յիսուն փարայով ալ քոյրերս կը խնամեմ: Քոյրերս խնամելու պարտական չեմ, սակայն ասիկա Աստուծոյ սիրոյն համար կ'ընեմ:» Հողագործին այս պատասխանը շատ հաճոյ եղաւ թագաւորին, և ըսաւ, «Հիմա ես ալ քեզի առեղծուած մը պիտի ըսեմ: Ասկէ առաջ զիս տեսած էիր:» Հողագործը «Ոչ, տեսած չէի», պատասխանեց: «Հինգ վայրկեանէն յիսուն անգամ պիտի տեսնես զիս, և իմ պատկերներէս յիսուն հատ

գրպանիդ մէջ պիտի գտնուի», ըսաւ թագաւորը:

6. Հողագործն ըսաւ, «Ես ալ այս առեղծուածը չեմ հասկնար:» «Ուրեմն», ըսաւ թագաւորը, «առեղծուածը լուծեմ:» և ձեռքը գրպանը տանելով յիսուն հատ նոր կրտուած ոսկի դրամ հանեց, և հողագործին, որ ապշած կը նայէր, տուաւ այն ոսկիները և ըսաւ, «Այս դրամները կեղծ չեն. մեր Տէր Աստուծմէ են, և ես Աստուծոյ մատակարարն եմ.» և «Մնաք բարով» ըսելով մեկնեցաւ:

Հորոհներ: 1. Ատենք որ թագաւորը հողագործի մը հետ խօսեցաւ: 2. Հողագործն անոր հարցման ի՞նչ պատասխանեց: 3. Ուրեջ ի՞նչ ըսաւ: 4. Ծնողացը քանի՞ և զաւկներուն քանի փարա կու տար: 5. Անոր խօսքերէն թագաւորն ի՞նչ զգաց, և ի՞նչ տուաւ հողագործին:

Գ Ա Ս 72

Խաղալ	Եղբայր	Անկիւն	Ընկեր
Դժուար	Անուն	Ձանալ	Ատեն
Աշտբ	Վայրկեան	Երկինք	Ներքէ
Յանցանք	Աստուած	Իմաստ	Առաջ

Ն Ե Ր Ո Ղ Ա Մ Տ Ձ Ի Թ Ի Ի Ն

1. Յակորիկ իրիկուան կերակուրէն ետքն ինկողին պառկելէն առաջ իր եղբայրներուն

և քոյրերուն հետ խաղալու սովորութիւն ունէր : Անգամ մը, երբ Աչք կապուկ ըսուած խաղը կը խաղային, Յակոբիկ թաշկինակով մը աչքերը կապեց, և իր եղբայրներն ու քոյրերը բռնելու կը ջանար, երբ անոնք անկիւնները կը պահուրտէին կամ լռութեամբ անոր բոլորտիքը կը դառնային : Խեղճ տղան յոգնելով աղաչեց ընկերներուն որ դժուար տեղեր չպահուրտէին, բայց անոնք անոր աղաչանացը մտիկ չընելով այնպիսի տեղեր կը պահուրտէին որ չէր կրնար զանոնք բռնել :

2. Այս բանէն այնպէս զայրացաւ, որ յուսահատութենէն սկսաւ լալ : Ասկէ զատ սկսաւ նաև գէշ անուներ տալ իր եղբայրներուն : Ճիշդ նոյն վայրկեանին անոնց մայրը ներս մտնելով և իր պզտիկ տղուն բարկութեամբ ըսած խօսքերը լսելով, շատ վշտացաւ. ուստի զանի գիրկն առնելով ջանաց որ սիրտն իջեցընէ : Բայց պարապ տեղ ջանաց, քանզի տղան այնչափ տակնուվրայ եղած էր որ գլուխը մօրն ուսին վրայ դնելով կը հեւար և կու լար, և ատեն ատեն իր եղբայրներուն բարկութեան անզգամ խօսքեր կ'ըսէր :

3. Մայրը հանուեցուց զանի, և պառկեցընելէն առաջ ծունկերուն վրայ նստեցուց, և անոր մանր ձեռքերէն բռնելով ըսաւ, « Հիմա վերջին բաներնիս աղօթք ընել է,

բայց իմ Յակոբիկս չի կրնար ընել, քանի որ զգացումները գրգռուած են : » Տղան « Աղօթք ընել չեմ ուզեր » ըսելով մօրը թևեւրուն մէջէն ցատկեց անկողին մտաւ ու ծածկուեցաւ : « Բայց անչո՞ք Յակոբիկին ո՞վ հոգ պիտի տանի այս գիշեր, » ըսաւ մայրը, « Աստուած. սուրբ հրեշտակները : » Ասիկա շատ ազդու կերպով խօսեցաւ, և սպասեց որ պատասխան մ'առնէր :

4. Վայրկեան մը լռութիւն ընելէն ետքը, Յակոբիկ չկրնալով համբերել դուրս ցատկեց անկողինէն, և մօրը քով ծնկան վրայ գալով « Այո, աղօթքս պիտի ընեմ » գոչեց, և սկսաւ ըսել, « Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ գայ, քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ. մեր ամեն աւուր հացը՝ այսօր մեզի տուր. և մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք, » հոս կայնեցաւ քիչ մը : Մայրը բնաւ բան չըսաւ, և սպասեց տեսնելու թէ ինչ պիտի ընէր տղան, և ինչպէս յառաջ պիտի երթար :

5. « Ես չեմ ներեր անոնց, այն ցած ու գարչելիներուն » գոչեց : « Անոնք ամենէն դժուար տեղեր պահուրտեցան զիս նեղացնելու նպատակաւ : » « Բայց, Յակոբ, Յիսուս պիտի

ներէր," ըսաւ մայրը, « և դուն պարտիս անոր նմանող ըլլալ, եթէ ես ալ քու տեղդ ըլլայի պիտի ներէի : Յիսուս այս աղօթքն աշակերտներուն սորվեցուցած ատենը ըսաւ, « Եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի չներէ ձեզի ձեր յանցանքները : »

« Կ'ուզեմ ներել, բայց, ո՞հ, շատ դժուար կու գայ ինձի, » ըսելով տակաւին կը վարանէր տղան :

6. Մայրը վեհանձն կերպով կամացուկ մը ըսաւ, « Ո՞հ, Աստուած, հաճէ այս խեղճ տղուն օգնելու որ ներել սորվի. » և սպասեց յուսալով որ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին գար կակուղցնելու այն փոքրիկ տղուն կարծրացեալ սիրտը, և կամեցող ընել ուղիղ եղածն ընելու : Եւ ահա բարեշնորհ Հոգին եկաւ շնչեց տղուն վրայ, և անմիջապէս ոչ թէ բարկութեան, այլ ապաշխարութեան առատ արտասուօք փոքրիկ ձեռքերն իրար բերելով ըսաւ, « Մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականներուն : »

7. Յետոյ մայրն անոր քովը ծնկան վրայ դալով այսպէս աղօթք ըրաւ. « Սիրելի Յիսուս, հաճէ զրկելու քու քաղցր և սիրող Հոգիդ այս փոքրիկ տղուն սրտին մէջ և բնակէ հոն՝ որ անիկա միշտ պատրաստ ըլլայ և

դժուարութիւն չզգայ անոնց ներելու որ զինք կը նեղացնեն : Հիմա այն գեղեցիկ աղօթքն ըսաւ, զոր դուն մեզի սորվեցուցիր, սակայն անոր իմաստն ինք չի հասկնար : » « Ո՞հ, մայր, այո, անոր ամէն մասերը կը հասկնամ » ըսելով՝ Յակոբ մօրն աղօթքը ընդմիջեց :

8. Բայց մայրը հանդարտութեամբ աղօթք ըրաւ և աղաչեց Աստուծոյ որ իր փոքրիկ տղուն մտքին մէջ ծագեցնէ երկնային լոյսը, որ միշտ կարող ըլլայ հասկնալու թէ Աստուած ինչ կ'ուզէ որ ընէ, և թէ ինք շարունակ կամք ունենայ իր երկնաւոր սիրելի Հայրը հաճեցնելու, և Յիսուսի նմանող ըլլալ բաղձալու : Երբ այսպէս աղօթք ընելը լմնցուց, շատ համբոյրներով և միայն մօր մը զգացած խանդակաթ սիրովն անկողին դրաւ տղան :

9. « Մայր, ինչո՞ւ աղօթքիդ մէջ ըսիր որ ես չեմ հասկնար աղօթքին խօսքերն, » հարցուց տղան, « կը հասկնամ, քանզի դուն գիտես որ անցեալ գիշեր անոր նշանակութիւնն ըսիր ինձի : » « Բայց այն ալ աւելի աղէկ պիտի հասկնաս երբ մեծնաս, և երբ Աստուած քեզի սորվեցնէ, սիրելիս : Կը կարծեմ թէ այս գիշեր աւելի աղէկ հասկցար անոր մէկ մասը, քան որչափ առաջ գիտէիր : » « Ներելու՞ վրայ կ'ըսես : Այո, կը հասկնամ և զինքս հիմա աւելի երջանիկ կը զգամ : » կը կարծեմ թէ

ներերը քեզի աղէկ զգացում կու տայ, այն պէս չէ՞, մայրիկ է՞”

10. «Արդարև, այո, զնասի մը ներքին աւելի երջանկութեան զգացում կու տայ մեզի, քան թէ այն եղած զնասին համար բարկանալը: Բարկութիւնը շատ դէշ և չար զգացում մ'է. կը յուսամ որ Յակոբիկ այսուհետեւ վայրկեան մ'ալ իր սրտին մէջ պիտի չպահէ զայն: Երբ բարկութիւն կը զգաս, պարտիս կըրցածիդ չափ շուտ սրտեղդ դուրս արտաքսել զայն: Եւ պարտիս աղօթք ընել Աստուծոյ, որ սիրտդ այնքան առատ սիրով լեցնէ, որ կարող ըլլաս բարկութիւնդ զսպել:

Հարցումներ: 1. Յակոբիկ իր եղբայրը հետ ի՞նչ կը եսզար. ի՞նչ պատահեցաւ: 2. Ինչո՞ւ կուլար: 3. Մայրն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ անոր: 4. Վերջապէս Յակոբիկին բարկութիւնն իջաւ. ի՞նչ աղօթք ըրաւ: 5. Յակոբ դարձեալ ի՞նչ ըսաւ: 6. Մայրն ինչ ըսաւ: 7. Տղուն համար Աստուծոյ ի՞նչ աղօթք ըրաւ: 8. Վերջապէս ի՞նչ կերպով տղան պառկեցուց: 9. Ի՞նչ հարցուց մօրը. մայրն ինչ պատասխանեց: 10. Ուրիշ ի՞նչ էրատ տուաւ իր տղուն:

Գ Ա Ս 73

Որոգայթ	Չարդարուն	Բնակարան
Պատուական	Տարակոյս	Նստարան
Համարամ	Ըմպիւնք	Արդարև
Կերակուր	Խոհարար	Կազուաակ

ՍԱՐԴՆ ՈՒ ՃԱՆՃԸ

1. Սարդ մը իր ոստայնին քով կեցած ատենը, հեռուէն ճանճ մը տեսնելով՝ որոգայթը ձգելու մտօք կը կանչէ զանի և կ'ըսէ, «Եկուր, սիրելիս, իմ սիրուն և զարգարուն տունս հիւր եղիր. տես ի՞նչ զուարճալի պալատ է, սանդուղները գեղեցկաչին, ներսն աւելի շքեղ է. եթէ անգամ մը մըտնես, շատ պիտի սքանչանաս:» Ճանճը սարդին բնակարանը մտնողներուն աղետալի վախճանը լսած ըլլալով՝ ըսաւ, «Շնորհակալ եմ, տէր, գիտեմ որ ձեր բնակարանը մտնողն այլ ևս անկէ դուրս ելլելու պատիւը չունենար:»

2. Ճանճն այս պատասխանը տուաւ, բայց սարդէն չհեռացաւ: Սարդը նորէն հրաւիրեց զանի ըսելով, «Բարեկամ, օգին բարձր դաւառներուն մէջ պտտելէ կու գաս. անտարակոյս յոգնած ես. եկուր, սա վափուկ նրստարաններուս և կակուղ օթոցներուս վրայ վայրկեան մը հանգչէ. քեզի քիչ մ'ալ կերակուր հանեմ. շտեմարանս և մառանս լեցուն են ազնիւ համադամներով և ընտիր ըմպելեօք է:»

3. Արդարև ճանճը յոգնած ըլլալով, երբ այն երեւակոյական բարբիքները լսեց, փափաքեցաւ մտնել և վայելել, բայց վտանգը

խորհելով նորէն պատասխանեց, « Ոչ, քու փափուկ բազմեցներուդ և նուրբ օթոցնէրուդ վրայ նասողը յաւիտենական քունէ մը կ'ըմբռնուի. և կարծեմ թէ եթէ քու ճաշարանդ մտնեմ, ես կերակուր պիտի ըլլամ, իսկ հրամանքդ խոհարար և ուտող: »

4. Սարգը տեսնելով որ իր բնակարանը գովելէ օգուտ չկար, սկսաւ ճանճը շողոքորթելով գովել, « Ներսը գեղեցիկ հայելի մը ունիմ, » ըսաւ, « շատ անգամ անոր մէջ կը նայիմ, բայց չորցած, տձև սրունքներս, տղեղ և լերկ մարմինս տեսնելով կը զգուխմ. բայց դուն շատ պիտի զուարճանաս, երբ այդ կապուտակ, փայլուն աչուրներդ, ոսկեղօծ թելերդ, կուրծքիդ թելի նման նուրբ մազերը, և գլխուդ վրայի ականակապ թագը տեսնես. մտիր, բարեկամ, մտիր. զարդարուէ, շտկուէ, հայլին դուն նայելու ես որ արժէ, ինձի պէս տղեղին ի՞նչ կը վայելէ հայելոյ առջև կենալ: »

5. Ճանճն այս խօսքերէն ալ չխաբուելով մեկնեցաւ: Բայց սարդն ինքնիրեն « Այս ճանճն անշուշտ պիտի գայ և որոգայթիս մէջ պիտի կնայ » ըսելով, շուտ մը ոտայնը շրտկեց, ինք ալ գլխուն վերև կայնելով ճանճին գարու ճամբան կը գիտէր: Իսկ ճանճը որ այն գովեստներէն շատ ախորժած էր՝ չէր

կրնար տեղ մը կենալ. կ'ուղէր երթալ և նորէն այն գովեստները լսել. վերջապէս վտանգն աչքին չերևնալով, պարծանօք դարձաւ եկաւ սարդին քով, և երբ սարդը նորէն իր ներքողը սկսաւ, ճանճը չդիմանալով նետուեցաւ սարդի ոտայնին մէջ, և ախորժելի կերակուր մը եղաւ անօթի սարդին:

6. Ճանճին և սարդին առակը կարդացող անփորձ բարեկամներս, ահա սատանան, աշխարհք և մեր չար ախորժակները մեզ այսպէս խաբելու կը ճգնին: Տխմար ճանճին պէս չըլլանք. սատանային մեր բոլորտիքը լարած թակարթներուն միտ գնենք և զգուշանանք անոնցմէ:

Հարցումներ: 1. Սարդ մը ճանճի մը ի՞նչ ըսաւ: 2. Ճանճն ինչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ հրաւեր ըրաւ ճանճին: 3. Ճանճն ի՞նչ ըրաւ: 4. Սարդն ի՞նչ կերպով շողորթեց ճանճը: 5. Ճանճը երթալէն ետքը ի՞նչ նպատակաւ սարդին դարձաւ: 6. Այս պատմութիւնն ի՞նչ կը սորվեցնէ

Գ Ա Ս 74

Սենեակ	Երկար	Վնաս	Սման
Ճրագ	Թափուիլ	Կրակ	Ածուխ
Գետին	Շատնալ	Պառկած	Պատճառ
Մաքուր	Մարդիկ	Երազ	Աղբատ

ԱՊԱԿԱՆԵԱԼ ՕԴ ԾԾԵԼՈՒՆ ՎՆԱՍԸ

1. Շատ պարզ սկզբունք մը կայ զոր ամէն

մարդ կրնայ հասկնալ, այսինքն թէ թունաւոր կազ մը կ'ելլէ մարդոց և անասնոց թոքերէն, երբ անոնք իրենց շունչը դուրս կուտան, և թէ՛ երբ մէկը դոց սենեկի մէջ երկար ատեն կը կենայ, օդը չփոխուելով կ'ապահանուի և ֆլասակար կ'ըլլայ: Այս կազն Ածխածին կը կոչուի, օդէն աւելի ծանր է և վար կ'իջնէ, ու կրնայ շուրի պէս ամանէ աման թափուիլ: Ճրագ կամ կրակ անոր մէջ կը մարի, և մարդ շուտ կը մեռնի, եթէ զայն ծծէ:

2. Եթէ աղէկ գոցուած սենեկի մը մէջ աման մը ածուխ վառի, այս կազը կը կազմուի, և գետնին վրայ նստելով կը շատնայ ու կամաց կամաց վեր կ'ելլէ: Վասնորոյ, եթէ մէկը գետնին վրայ պառկած է, այն կազը կը ծծէ, և առանց պատճառն իմանալու կը նուազի. և եթէ իսկոյն դուրս չհանուի, կամ մաքուր օդ չմտնէ հոն, կը մեռնի: Ստիկա շատ անգամ եղած է: Ուրեմն անոնք որ կրակարան կը գործածեն շատ զգոյշ ըլլալու են որ, ածուխն աղէկ մը կրակ չեղած, կրակարանը ներս չտանին:

3. Դարձեալ շատ ֆլասակար է, երբ քանի մը մարդիկ դոց սենեկի մը մէջ կը պառկին. քանզի այս կազն անոնց թոքերէն ելլելով օդը կ'ապահանէ. Անդամ մը շատ մը բան

տարկեալ Անդղիացիք մեռան Հնդկաստան այս պատճառաւ: Այս երկրին մէջ, ինչպէս ուրիշ տեղեր ալ, շատ ֆլասակար սովորութիւն մը կայ, այսինքն քանի մը մարդ մէկ սենեկի մէջ կը մտնեն, և ամէն պատուհանու ծակ զգուշութեամբ գոցելով մաքուր օդ ամենեւին ներս չի մտներ, և այնպէս հոն կը պառկին:

4. Գիշերը զարհուրելի երազներ կը տեսնեն, և առտուանց երբ կ'արթննան, գլխուցաւ և բերնի մէջ դէշ համ մը ունին. բայց անոնք պատճառը չգիտնալով կը կարծեն թէ իրենց ստամոքսը տկար է, և կամ ուրիշ հիւանդութիւն ունին: Երանի աղքատներուն որոնց տուներն այնքան ծակոտ են, և գրուներն ու պատուհաններն այնքան կոտորած են որ օդը հարկաւ կը մտնէ և կը փոխուի շարունակ: Ասոնք առողջ կը մնան, մինչդեռ ուրիշները կը տկարանան: Հով թող չիչէ քու վրադ, երբ կը քնանաս, բայց մաքուր օդն ազատութեամբ թող շրջի սենեկիդ մէջ: Գիշերուան օդէն մը վախնար, այլ դոց սենեակէն և ածխածնէն վախցիր:

Հարցումներ: 1. Մարդու թոքն ի՞նչ կ'ելլէ. Ածխածինն ինչպիսի՞ կազ է: 2. Ի՞նչ է ֆլասար: 3. Անոր ֆլասոն ազատ մնալու համար ի՞նչ ընել պէտք է: 4. Պառկած ատեն ինչէ՞ն աւելի զգուշանալ պէտք է:

ՅՕՂԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Երբ տղայք պայծառ առտու մը դաշտը կ'ելլեն, շատ անգամ կը տեսնեն որ խտտը ջրոյ մանր կաթիլներով ծածկուած է. երբեմն ծառերէն ալ ջրոյ կաթիլներ կը թափին չոր գետնին վրայ, և շատ յայտնի է որ այն գիշեր անձրև եկած չէ: Տղայք գիտեն որ այս կաթիլները ցօղ կը կոչուին. բայց թէ անոնք ուստի՛ և ինչպէս կու գան՝ ասիկա անոնց համար գաղտնիք մըն է:

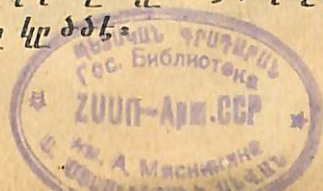
2. Արդ՝ պէտք է գիտնալ որ օդին մէջ միշտ քիչ շատ խոնաւութիւն կ'ըլլայ: Եթէ խորանարդ եարտա մը օդի մէջ խորանարդ մատնաչափ մը ջուր ըլլայ, այն օդը ջրով խուխում կամ լեցուած կ'ըսուի: Այսպիսի գէպքի մէջ մարմիններուն երեսը ցօղոյ կաթիլներ կը նստին, եթէ այն մարմինները պաղ են: Գրեթէ ամէն մարմին քիչ շատ ցօղ կ'ունենայ վրան, եթէ օդը յիշեալ վիճակին մէջ է, այսինքն վերոյիշեալ չափով խոնաւութիւն ունենայ, և շատ քիչ մարմին կայ որ այն ցօղէն ազատ մնալու չափ ջերմութիւն ունենայ:

3. Օդին մէջի խոնաւութիւնը որչափ քիչ է, այնչափ աւելի պաղեցնել հարկ կ'ըլլայ

մարմին մը, որպէս զի անոր վրայ ցօղ դոյաւնայ: Խոտի շիղերը և ծառերու տերեւները նուրբ ըլլալով՝ արեւը մտնելէն ետքը գիւրաւ կը պաղին օդին միջոցաւ: Անոնք իրենց մէջ եղած ջերմութիւնը դուրս կու տան, և շուտով օդէն աւելի պաղ կ'ըլլան, և անատեն օդին մէջի խոնաւութիւնն իսկոյն կը սկսի անոնց վրայ նստիլ, և պայծառ գիշերուան մէջ այնչափ կը ժողվուի, որ չիթ չիթ կ'ըլլայ, և այն է ցօղը:

4. Մերկ գետնի վրայ երբէք ցօղ չի նրստիր, քանզի գետինը կամ հողը երբէք օդէն աւելի պաղ չըլլար որ օդին խոնաւութիւնն անոր վրայ նստի: Երկինք ամպոտ եղած գիշերները ցօղ չըլլար, քանզի ամպերը երկրին ջերմութիւն կը հաղորդեն, և այս ջերմութիւնը չի թողուր որ խոտն ու տերեւները պաղին. այս է պատճառը որ ամպոտ գիշերներն աւելի տաք կ'ըլլայ քան թէ երկնից երեսը ջինջ և պարզ եղած գիշերները:

5. Յօղը տերեւներուն վրայ անձրևի պէս չի ջներ, այլ ամէն կողմանէ դալով կը ժողվուի անոնց փայլուն երեսին վրայ. անոնց տակի երեսին վրայ չի ժողվուիր, քանզի տերեւներուն այն երեսն ընդհանրապէս ծակոտիկն ըլլալով՝ խոնաւութիւնը կը ծծէ, ինչպէս որ սպունգը ջուրը կը ծծէ:

Յ Ա Ն Կ

ԴԱՍ	1	Ճշմարտախօսութիւն	5
ԴԱՍ	2	Գողի մը տղայ	7
ԴԱՍ	3	Պղտիկ տղու մը պատահած վտանդը	8
ԴԱՍ	4	Տղաք ինչպէս խազալու են . . .	12
ԴԱՍ	5	Պղտիկ աղջկան մը կորսուելը և գտնուելը	13
ԴԱՍ	6	Խուլ և մունջ տղայ մը	16
ԴԱՍ	7	Աշխատասիրութեան արդիւնքը .	18
ԴԱՍ	8	Նամակ տանող աղաւնին	21
ԴԱՍ	9	Առաւօտեան ալօթք	23
ԴԱՍ	10	Փրեղերիկոսի իմաստութիւնը . .	24
ԴԱՍ	11	Սարդն ու մրջիւն	26
ԴԱՍ	12	Իրլանտացի մը ինչպէս Աւետա- րան ստացաւ	28
ԴԱՍ	13	Գթած կառավարը	30
ԴԱՍ	14	Ապերախտութիւն	31
ԴԱՍ	15	Մեծ թերութիւն մը	33
ԴԱՍ	16	«Սուտ է»	35
ԴԱՍ	17	Պատանի զինուորը	37
ԴԱՍ	18	Ճշմարտասէր տղան	40
ԴԱՍ	19	Իր խղճին չհնազանդող տղան .	42
ԴԱՍ	20	Յովհաննէսին փորձութիւնը . . .	45
ԴԱՍ	21	Ռեբեկա և Ռաքէլ	49
ԴԱՍ	22	Հռութ և ըստ թլօղումները	52
ԴԱՍ	23	Աղջկան մը անհնադանդութիւնը	56

ԴԱՍ	24	Արշակին երազը	58
ԴԱՍ	25	Ռարբի Ագիպա	62
ԴԱՍ	26	Օդը	66
ԴԱՍ	27	»	69
ԴԱՍ	28	Պապիրոս կոշուած եղէգը . . .	71
ԴԱՍ	29	Տղու մը ըրածը հօրը համար . .	73
ԴԱՍ	30	Գեղեցիկ օրինակ մը	76
ԴԱՍ	31	Հին քուրջեր	78
ԴԱՍ	32	Վարժապետի մը երազը	81
ԴԱՍ	33	Շողենաւուց վրայ քանի մը խօսք	84
ԴԱՍ	34	Գող Սիմոնի պատմութիւնը . . .	87
ԴԱՍ	35	Ասեղներու գետը	89
ԴԱՍ	36	Եւնիկէ	93
ԴԱՍ	37	Բաց քսակը	96
ԴԱՍ	38	Չեռքի ինչո՞ւ համար եղած է .	100
ԴԱՍ	39	Առանց խօսելու ստել	102
ԴԱՍ	40	Հացի պտուղ	105
ԴԱՍ	41	Պղտիկ տղու մը խօսքը	108
ԴԱՍ	42	Եղջերուի որսորդութիւն	109
ԴԱՍ	43	Աղէկ խոստում մը	113
ԴԱՍ	44	Կաղութեան դարման	115
ԴԱՍ	45	Լուսարեր և անոր պատմու- թեան գիրքը	118
ԴԱՍ	46	Օննիկին գիւտը	121
ԴԱՍ	47	Գէորդին անդթութիւնը	124
ԴԱՍ	48	Դահեկան մը	125
ԴԱՍ	49	Տեսարանական դաս մը	128

ԴԱՍ 50	Աչք	131
ԴԱՍ 51	Յանցի մէջ բռնուած	134
ԴԱՍ 52	Բարի որոշում մը	136
ԴԱՍ 53	Փղի մը պատմութիւն	138
ԴԱՍ 54	Պետրոսի դասը	141
ԴԱՍ 55	Աստուծոյ համար կ'ընէք	144
ԴԱՍ 56	Պզտիկ պարտիզպաններ	146
ԴԱՍ 57	Մուկերուն վնասը	148
ԴԱՍ 58	Սիմոնին անձրևոտ օրը	152
ԴԱՍ 59	Զրին ըրած բաները	156
ԴԱՍ 60	Քաջ էջ մը	160
ԴԱՍ 61	Մարդն ու թռուցիկ	162
ԴԱՍ 62	Յակոբին պատմութիւնը	164
ԳԱՍ 63	Մարդ	168
ԴԱՍ 64	Պետրոս հօրը հնազանդ ըլլալ կը սորվի	172
ԴԱՍ 65	Ամենէն աղէկ ճամբան	175
ԴԱՍ 66	Երկրաշարժ	176
ԴԱՍ 67	Բուն մատանին	178
ԴԱՍ 68	Զգական խէժ	180
ԴԱՍ 69	Գնդասեղ և ասեղ	183
ԴԱՍ 70	Մարմնոյն ոսկրները	185
ԴԱՍ 71	Իր վիճակէն զոհ հողագործ մը	186
ԴԱՍ 72	Ներողամտութիւն	189
ԴԱՍ 73	Մարդն ու ճանճը	195
ԴԱՍ 74	Ապականեալ օդ ծծելուն վնասը	197
ԴԱՍ 75	Յօղին կազմութիւնը	200

2013

ԳՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ

Sm

mi

3593

«Ազգային գրադարան»

NL0061962

